Jú¹ Chú³² Hi³ Ca³jmú³
Marcos

Juan² tsá² ziau² jmáɨ² hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hué³² quiéin²

(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-20; Juan 1:6-8, 15-34)

1 La³ lá² bíh¹ ca³lɨ³liau³ jú¹ chú³² hi³ ca³tɨn¹ Jesús
Tsá² lɨ́n³ Cristo Jon² Dió³².
2 Ñí¹ Sí² quioh²¹ hla¹ Isaías tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ *tɨ³²
jë¹ Dió³² rá¹juáh³ la³ lá²:
Sá¹nɨ́² jɨe³, jná¹³ zein²¹ jan² tsá² tsa³can³² jáɨ¹³ ta³
tin² la³ cónh³ bíh¹ hnú²,
tsá² hí³ bíh¹ jmu³ hua³jan²¹ juɨ³² ñí¹ cuóh¹³ hnú².
3 Tɨ³ hué³² quiéin² niéih³ cáun² ho³ tsáu² hi³
ñí¹juah²¹:
Jmu³ náh² hua³jan²¹ juɨ³² ñí¹ já²¹ Juo¹³ dí²;
jmu³ náh² cú²tso² juɨ³² ñí¹ tsó²¹ tsú².
4 Hi³ jáun² bíh¹ cuan³ Juan² hi³ ca³zion³ jmáɨ²
tsáu² ñí¹ lɨ́³ jáun² hué³² quiéin², hi³ ca³záɨh³ dí² tsáu²
hi³ hniáuh³² záɨ³² tsú² jmɨ́¹ tsɨ́³ jɨ³ hi³ zón³² tsú² siáh³
jmáɨ², hi³ jáun² lɨ́¹³ hin³ tsáu¹³ tsú².
5 La³jɨ́n³² tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Judea jmɨ́¹ já²táunh¹ hi³
náɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ tsú², la³ má²quionh³ tsá² zian²
juú² Jerusalén nɨ́² siáh³; hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ nɨ́¹
má¹lɨ́²ton³ tsú² tso³ quioh²¹, má¹lɨ³² jáun² tɨ́² ziau²
Juan² jmáɨ² cua³ Jordán jáun².
6 Ha¹ Juan² hí³ né³ jmɨ́¹ lɨ́³ jñú¹³ jáh³ cánh¹ téh²³
tsú² camello, hi³ jáun² lá² hñéih¹ tsú² jmɨ́¹ lɨ́³ láu²;

má32 hi3 jmɨ́1 cúh2 tsú2 né3, jáh3 téh23 tsú2 náɨh2 bíh1
quionh3 jmɨ́2toh1 quioh21 toh2 zian2 ja1 náɨ2.
7 Jáun2 tsá2 hí3 jmɨ́1 hleh32 hi3 zaɨh32 tsáu2 la3 lá2:
—Né3bí1 já21 jan2 tsá2 tɨ3 jlánh1 bíh1 quien2 la3
cun3 bí1 jná13, quí1 cun3 tiá2 cu3 tiá2 ren3 bíh1 jná13
quiúnh1 ná1 Tsá2 hí3, hi3 juáh13 hi3 jmɨ́1 lɨ3 dí1jñi21
jná13 ta3 ñí1 tsú2 hi3 hueh21 ná1 láu2 tsɨ32 ta3 tsú2.
8 Jná13 dá2 má2lɨ́2ziau3 ná1 hnoh2 jmáɨ2
cun3quionh3 jmɨ́2 jma3; tɨ3la3 tsá2 hí3 né3, ziau3
hnoh2 jmáɨ2 cun3quionh3 Jmɨ́2chí3 Chun1 bíh1.

Jmɨ́1 cáun3 Jesús jmáɨ2
(Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22)

9 Jáun2 jmɨ́1jáun2 cua3han3 Jesús já1 juú2 Nazaret,
juú2 hɨ́n13 tɨ3 Galilea, hi3 ca3chó32 dí2 cua3 Jordán
ñí1 ca3ziau3 jáun2 Juan2 jmáɨ2.
10 Hi3 jáun2 la3 cun3 jmɨ́1 cuá1han3 Jesús
chu3 jmáɨ2 né3, ca3jɨ́e3 tsú2 tɨ3 hñu3mɨ3cuú2 hi3
má2ca3niá3, hi3 jáun2 má2cuá1son2 Jmɨ́2chí3 Chun1
ñí1 quioh21 dí2 hi3 jniá3 la3jmɨ́1 jniá3 jan2 jáɨ2.
11 Hi3 jáun2 ca3náɨ32 tsáu2 cáun2 mah1 hi3 ja3 tɨ3
hñu3mɨ3cuú2, hi3 ñí1juah21 la3 lá2:
—Hnú2 bíh1 Jón32 jná13, Tsá2 hno3 lɨ́n32 jná13,
¡jlánh1 lɨ́2hiún2 tsɨn32 jná13 ca3tɨn1 hnú2!

Satanás cá2 lan23 Jesús
(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)

12 La3 cun3 jmɨ́1jáun2 né3, ca3jau3 Jesús Jmɨ́2chí3
Chun1 tɨ3 hué32 quiéin2.
13 Ñí1 jáun2 ca3cuá3 Jesús tun3ló32 jmáɨ1 hi3
ñi3ngɨ21 ja1 jáh3 hngá1 jáh3 náɨ2, hi3 *Satanás né3

ca^{3}ca^{3} ca^{3}lau^{3} quioh^{21} tsú^{2}. Jáun^{2} cua^{3}taunh^{21} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Dió^{32} hi^{3} cua^{3}ma^{3}cáu^{32} tsú^{2}.

Jesús má^{2}liáu^{32} tá^{13} hué^{13} Galilea (Mateo 4:12-17; Lucas 4:14-15)

14 Jmɨ́^{1} má^{2}hi^{32} jáun^{2} Juan^{2} tsá^{2} ziau^{2} hí^{3} jmáɨ^{2} hñu^{3}mí^{1}ñí^{2} né^{3}, ngah^{3} siáh^{3} Jesús tɨ^{3} hué^{13} Galilea, hi^{3} hleh^{32} jú^{1} chú^{32} ca^{3}tɨ^{21} ha^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} tónh^{32} tsú^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}.

15 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} Jesús la^{3} lá^{2}:

—Má^{2}ca^{3}ma^{3}jnia^{2} bíh^{1} Dió^{32} Tsá^{2} má^{2}cuá^{1}hiáun^{1} hi^{3} lɨ́n^{13} Re^{21}. Za^{1} náh^{2} jmɨ́^{1} honh^{2}, hi^{3} tionh^{2} náh^{2} siáh^{3} ta^{21} jú^{1} chú^{32} hi^{3} lɨ́^{13} liáu^{32} náh^{2}.

Jesús téh^{23} quiun^{3} tsá^{2} zanh^{23} jáh^{3} jmáɨ^{2} (Mateo 4:18-22; Lucas 5:1-11)

16 Jesús jmɨ́^{1} cuá^{1}tsau^{32} can^{32} ñí^{1} ná^{1}ho^{3} jmáɨ^{2} hué^{13} Galilea, jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2} né^{3} ca^{3}jɨ́en^{32} tsú^{2} Sí^{1}mu^{21} quionh^{3} Tre^{21} raɨnh^{21} hi^{3} ná^{1}tón^{32} hmá^{3} chu^{3} jmáɨ^{2}, quí^{1} tsá^{2} zanh^{23} jáh^{3} jmáɨ^{2} bíh^{1} tsá^{2} hí^{3}.

17 Hi^{3} jáun^{2} Jesús ca^{3}záɨh^{3} tsá^{2} hí^{3} la^{3} lá^{2}:

—Ñá^{2}táunh^{1} náh^{2} cu^{3}hna^{32} jná^{13}, hi^{3} jáun^{2} la^{3}jmɨ́^{1} jáun^{23} náh^{2} nɨ́^{2} jáh^{3} jmáɨ^{2} janh^{21} náh^{2} siáh^{3} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} hi^{3} tónh^{32} jo^{3}uón^{32} jná^{13}.

18 Hi^{3} jáun^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}chá^{3} tsá^{2} hí^{3} tɨ^{3} có^{32} hmá^{3} jáun^{2} quioh^{21}, hi^{3} ja^{3}taunh^{21} cu^{3}hna^{21} hí^{3} dí^{2}.

19 Cú^{1}pih^{21} bíh^{1} ñí^{1} ngau^{21} Jesús hi^{3} jáun^{2} ca^{3}jɨ́en^{32} siáh^{3} Jacobo, jon^{2} Zebedeo, la^{3} má^{2}quionh^{3} Juan^{2} dá^{1}jon^{21}, hi^{3} jmɨ́^{1} tiáunh^{1} hñu^{3} mu^{2} hi^{3} ná^{1}rauh^{32} hmá^{3} quioh^{21}.

20 Hi³ jáun² Jesús ca³teh³ siáh³ tsá² hí³; hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³chan³ tsá² hí³ Zebedeo jméi² hñu³ mu² la³ má²quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ quian²¹, hi³ jáun² hí³ dí² né³ já¹taunh²¹ cu³hna²¹ Jesús.

Tsá²ñuh² hún¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ (Lucas 4:31-37)

21 Jmɨ́¹jáun² ca³cha³táunh¹ tsú² juú² Capernaum; hi³ jáun² jmɨ́¹ cá¹chó²¹ *jmáɨ¹ nio² tie³ né³, ca³hi³ Jesús hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos hi³ ca³ma³liáu³² hi³ má²tɨn² tsáu².

22 Tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² né³, lɨ́¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsɨ́³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ má²ta² tsú² jáun²; quí¹hliá² jmɨ́¹ cuá¹hɨeh³² tsú² tsáu² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² ho² jáɨ¹³, jun³juáh¹³ la³jmɨ́¹ jmu² tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ yáh³.

23 Hñu³ cuáh³² jáun² jmɨ́¹ cuá³ jan² tsá²ñuh² hún¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³, jáun² ca³hóh³² tiá³ hi³ ca³juáh³:

24 —¿He³ jáɨ¹³ zia³² quiúnh¹ jnoh¹ hnú², Jesús Tsá² Nazaret? ¿Hí¹ ñeh³ hnú² hi³ ña³cua² nú² jnoh¹ quiu³juóu³²? Tsá² cuóu³² bíh¹ jná¹³ hnú², hi³ ño¹ jná¹³ hi³ hnú² Tsá² hɨen¹ Tsá² zéi¹ Dió³².

25 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ tiá³ ñí¹con² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ hi³ ca³juáh³:

—¡Tie³ náu², tun³² tsá²ñuh² nɨ́²!

26 Hi³ jáun² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ né³ ca³jmú³ hi³ ca³jéinh³² tsá²ñuh² hí³ tsá¹ lɨ́¹ jún²³, hi³ ca³hóh³² tiá³ lɨ́n³², jmɨ́¹jáun² cua³han³ hñu³ tsɨ́³ tsá² hí³.

27 Jáun^{2} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} jmɨ́^{1} tionh^{1} hí^{3} ñí^{1} jáun^{2}
ca^{3}ja^{3}cáun^{2} tsɨ́^{3} hi^{3} ca^{3}qui^{3} ca^{3}ngáɨh^{3} raɨnh^{21}, hi^{3}
juáh^{3}:
—¿He^{3} dá^{2} nɨ^{32}? ¿He^{3} dá^{2} jú^{1} hmaɨ^{21} nɨ^{32} hi^{3} hɨe^{32}
tsú^{2}? ¡Sa^{3} tɨn^{2} máh^{3} tsá^{2}ñuh^{2} nɨ́^{2} jmu^{2} héih^{32} ñí^{1}con^{2}
jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1}, hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} má^{2}tí^{32}
máh^{3}!
28 Jáun^{2} né^{32} cánh^{3} bíh^{1} ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} tsú^{2} tá^{1} cáun^{2}
hué^{13} Galilea hi^{3} jmu^{2} Jesús la^{3} jáun^{2}.

Jesús jmah^{23} mɨ^{3}ziú^{13} Sí^{1}mu^{21} Pé^{1}
(Mateo 8:14-15; Lucas 4:38-39)

29 Jmɨ́^{1} ca^{3}huén^{2} tsú^{2} hñu^{3} cuáh^{32} jáun^{2} né^{3},
ngau^{3} Jesús quionh^{3} Jacobo jɨ^{3} Juan^{2} hñú^{13} Sí^{1}mu^{21}
quionh^{3} Tre^{21}.
30 Jmɨ́^{1}jáun^{2} jmɨ́^{1} rá^{2}tsáun^{1} mɨ^{3}ziú^{13} Sí^{1}mu^{21} hi^{3}
chéin^{3}; hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} tionh^{2} hí^{3} ñéih^{3} la^{3}juɨ^{32}
ca^{3}záɨh^{3} Jesús hi^{3} tsá^{2} hí^{3} rá^{2}tsáun^{1}.
31 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ngau^{3} Jesús ñí^{1} rón^{21} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3}
ca^{3}zanh^{3} dí^{2} cuo^{2} tsú^{2}, hi^{3} ca^{3}zion^{3} dí^{2}; hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}quin^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} chéin^{3} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2}
ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} má^{32} hi^{3} cuh^{3} tsú^{2} jɨ^{3}lɨn^{2}.

Jesús jmah^{23} juóun^{32} tsá^{2} tsáun^{1}
(Mateo 8:16-17; Lucas 4:40-41)

32 Jmɨ́^{1} má^{2}ca^{3}ta^{3}tsɨ^{21} hiú^{2} ca^{3}cua^{3}jan^{2} tsú^{2} la^{3}jɨ́n^{32}
tsá^{2} tsáun^{1} ñí^{1}con^{2} Jesús, jɨ^{3} tsá^{2} jmɨ́^{1} tiáunh^{1} jmɨ́^{2}chí^{3}
hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} nɨ́^{2} siáh^{3};
33 hi^{3} jáun^{2} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} juú^{2} ca^{3}cuú^{2} ca^{3}ngɨh^{32}
ho^{3}hñú^{13}.
34 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}jmah^{3} dí^{2} juóun^{32} lɨ́n^{32} tsá^{2} tsáun^{1};
tsá^{2} hí^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}lɨ́n^{3} hliáun^{3} ñí^{1} mɨ́^{1}uɨ́^{3}, hi^{3} juóun^{32}

siáh³ tsáu² ca³huen³ tsú² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³.
Jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ jmɨ́¹ má²ná¹ñi³² hi³ hin² tsánh²
Jesús, tɨ³la³ Jesús né³ ca³jmú³ héih³² hi³ tiá² hɨe³ tsú²
hí³ dí².

Jesús ngaɨ³² jú¹ chú³² ñí¹con² tsá² hɨ́n¹³ hué¹³ Galilea
(Lucas 4:42-44)

35 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, ta³ ná¹juan³² bíh¹
ca³náu² Jesús hi³ ngau³ hi³ ñí¹lienh¹³ Dió³² ñí¹
má²tɨ³ có³².
36 Jáun² Sí¹mu²¹ la³ má²quionh³ tsá² quionh³
ca³ñí¹hniauh²,
37 hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³chanh²¹ dí² Jesús ca³záɨh³ dí²
la³ lá²:
—La³jɨ́n³² bíh¹ tsáu² ná¹hnauh² hnú².
38 Tɨ³la³ hí³ dí² né³ ca³juáh³:
—Ma³tsáu¹³ dí² juú² tioh³ cu³ jéin³ nɨ́², hi³
tsá¹hléh¹³ dí² uá²jaɨ³² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ñí¹ nɨ́²;
quí¹ ta²¹ jáun² yáh³ má²cuán² jná¹³.
39 La³ jáun² bíh¹ ca³ngɨ́³ Jesús hi³ ngaɨ³² jú¹ chú³²
hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos hi³ táun³ ma³ quin³²
ma³ caun³² juú² hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea, jɨ³ hi³ huen² dí²
siáh³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu².

Jesús jmah²³ jan² tsá² lɨ́n³ mɨ³ho²¹ péin³
(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

40 Jmɨ́¹jáun² cuan³ jan² tsá²ñuh² lɨ́n³ mɨ́¹uɨ́³
*mɨ³ho²¹ péin³ ñí¹con² Jesús, hi³ jáun² ca³di³jñí³²
dí² hi³ ca³juáh³:
—Tɨn² bíh¹ hnú² jmúh¹³ hi³ lɨ³ jɨn² jná¹³ nɨ́¹juáh³
hi³ hnáuh² nú² jmúh¹³.

41 Jáun² Jesús ca³ja³ mií³ tsɨ́³, hi³ jáun² ca³tí³ dí²
cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Hnó³² jná¹³. Hi³ jáun² ¡cuɨ́¹ lan² hnú²!
42 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ tsú² jáun² la³ nɨ́² né³, la³juɨ³²
ca³hin³ bíh¹ mɨ́¹uɨ́³ jáun² quioh²¹ tsá² hí³.
43 Jmɨ́¹jáun² ca³hah² Jesús jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² hí³,
tɨ³la³ la³ñí¹ tín² ca³jmú³ tsú² héih³², hi³ ca³záɨh³ dí²:
44 —Sá¹nɨ́² jɨe³, ha³ lɨ́² hin² juouh³² hí¹ jan² ha³
lánh³ rón³² lɨ³ hi³ má²laɨn³² nú²; jɨ́³²la³ ti³ cuánh², hi³
cuá²ma³jnia¹³ ñí¹con² mí²tsáu² bíh¹, hi³ cuá²cuen²¹
siáh³ jáh³ ñí¹con² Dió³² ca³tɨ²¹ hi³ má²ca³lɨ³ jɨn² nú²,
la³ cun³ lɨ́³ jáun² héih³² quioh²¹ hla¹ Moisés. Hi³
jáun² la³ jáun² lɨ³ ñi³² tsáu² hi³ má²laɨn³² nú².
45 Ngah³ bíh¹ tsá²ñuh² hí³ jmɨ́¹ ngah²¹, tɨ³la³ jmɨ́¹
lɨ²¹ jáun² né³, ca³ma³liáu³² hi³ quí² cha³² la³ cun³
hi³ má²lɨ³² jáun². Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, hí¹ cáun²
yáh³ juú² tiú²uú² jmɨ́¹ lɨ²³ hí³ Jesús chú¹ja²¹, jáun² tɨ³
cheih³² ñí¹ tiá² hin² zian² bíh¹ cú²jueh³² jmɨ́¹ ngɨ³²
tsú²; tɨ³la³ tsá² zian² ñí¹ hliáun³ bíh¹ jmɨ́¹ já²táunh¹
hi³ já²jɨe³ tsú².

2

Jesús jmah²³ jan² tsá² hma²
(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

1 Jmɨ́¹ má²ca³nga² tun³ hnɨ³² jmáɨ¹ jáun² ngah³
siáh³ Jesús já¹ juú² Capernaum; hi³ jáun² ca³lɨ³ ñi³²
tsáu² hi³ hí³ má²cuá¹tón²¹ hñú¹³.
2 Hi³ jáun² juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² ca³cuú²
ca³ngɨh³² ñí¹ cuá³ jáun² Jesús, ca³la³ hí¹juáh³

ho^{3}hñú^{13} yáh^{3} tiú^{2}uú^{2} jáu^{2} lɨ^{3}. Tá^{1}la^{3} jmɨ́^{1} dí^{1}hɨe^{32}
Jesús jáɨ^{13} quioh^{21} Dió^{32} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3},
3 cua^{3}taunh^{21} quiun^{3} tsá^{2}ñuh^{2} hi^{3} ná^{1}jan^{2} jan^{2}
tsá^{2}ñuh^{2} lɨ́n^{3} mɨ́^{1}uɨ́^{3} hi^{3} hma^{2}, hi^{3} rá^{1}tsɨn^{2} ñí^{1} jmu^{2}.
4 Tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} lɨ^{3} yáh^{3} tsa^{3}táunh^{1} tsú^{2} ñí^{1} cuá^{3} Jesús
quí^{1}hliá^{2} jlánh^{1} juóun^{32} tsáu^{2} jmɨ́^{1} tionh^{1}, hi^{3} jáun^{2}
tsáɨh^{3} hñú^{3} bíh^{1} cú^{2}jueh^{32} ca^{3}uú^{3} tsú^{2}, hi^{3} ca^{3}quin^{3}
tsú^{2} cuá^{1}lá^{2} hi^{3} jláɨ^{3} hñú^{3} la^{3} re^{2} ñí^{1} cuá^{3} jáun^{2} Jesús,
hi^{3} jáun^{2} juɨ^{32} jaun^{32} bíh^{1} ca^{3}sión^{32} tsú^{2} tsá^{2} tsáun^{1}
la^{3} má^{2}tsɨn^{2} jáun^{2} ñí^{1} jmu^{2}.
5 Jmɨ́^{1} ca^{3}lɨ^{3}tsɨn^{2} jáun^{2} Jesús hi^{3} cáun^{2} tán^{1}
bíh^{1} ná^{1}tioh^{3} tsɨ́^{3} tsá^{2} ca^{3}cha^{3}táunh^{1} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} tsá^{2} tsáun^{1} hí^{3} la^{3} lá^{2}:
—Hnú^{2} jón^{3}, má^{2}cá^{2}hin^{3} bíh^{1} tso^{3} quián^{13} hnú^{2}.
6 Tɨ^{3}la^{3} ma^{3} jan^{2} tɨ^{32} liei^{21} jmɨ́^{1} tionh^{1} ñí^{1} jáun^{2}
ca^{3}lɨ́n^{13} la^{3} lá^{2} hñu^{3} tsɨ́^{3}:
7 “¿He^{3} láɨh^{32} sa^{3} la^{3} nɨ́^{2} máh^{3} hleh^{32} tsá^{2}ñuh^{2} nɨ́^{2}?
Tsá^{2} lɨ́^{1} chú^{2} lɨ́^{1} lén^{32} Dió^{32} bíh^{1} nɨ^{32}, quí^{1} hí^{1} jan^{2}
yáh^{3} tiá^{2} hin^{2} tɨn^{2} hin^{3} tso^{3}, jɨ́^{32}la^{3} hnga^{2} Dió^{32} bíh^{1}
Tsá^{2} tɨn^{2}”.
8 Tɨ^{3}la^{3} Jesús jmɨ́^{1} ñɨ^{32} bíh^{1} he^{3} lánh^{3} ná^{1}lɨ́n^{23} tsá^{2}
hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2}:
—¿He^{3} láɨh^{32} sa^{3} la^{3} nɨ́^{2} ná^{1}lɨ́n^{23} hnoh^{2}?
9 ¿Hín^{2} jáɨ^{13} hi^{3} tun^{3} lá^{2} hi^{3} jlánh^{1} huán^{1} tsɨ́^{3} lɨ^{3} lin^{1}
hi^{3} zia^{32} pí^{3} quioh^{21} tsá^{2} hleh^{32}; hí^{1} cun^{3}quionh^{3} hi^{3}
juáh^{3} tsú^{2}: “¡Tso^{3} quián^{13} hnú^{2} má^{2}cá^{2}hin^{3}!”, ho^{3} hi^{3}
juáh^{3} tsú^{2}: “¡Náu^{2}, quiaun^{2} jmu^{2} quián^{13}, hi^{3} jáun^{2}
ngɨ́^{1}!” uá^{1}?
10 Re^{2} bíh^{1}, cuɨ́^{1} má^{1}jnia^{13} jná^{13} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2} hi^{3}
jná^{13} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2}, ho^{2} ná^{1} jáɨ^{13} ñí^{1} hué^{21} lá^{2}

hi³ hin¹³ ná¹ tsáu¹³ tsáu².
Hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² siáh³ tsá² hma² hí³:
11 —Hnú² juo³ jná¹³: náu², ziáuh¹ jmu² quián¹³,
quiaun², cuánh² hñuh³².
12 Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³náu² tsá² jmɨ́¹
hma² hí³ ta³ ñí¹ la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñéih³,
jáun² ca³ziauh³ jmu² hi³ jmɨ́¹ tsɨn², hi³ ca³caun²
ngah³ hñú¹³. Jáun² la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ ná¹jɨ́e²³ hí³
ca³ja³cáun² lɨ́n³² tsɨ́³, jáun² ca³ma³quien² tsú² Dió³²,
hi³ ca³juáh³:
—¡Hí¹ cónh³ yáh³ tiá² má²ca³neh²¹ dí² la³ cun³ hi³
má²lɨ́²neh²¹ dí² nɨ́²!

Jesús téh²³ Leví
(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

13 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² cua³han³ Jesús hi³ ngau³ siáh³
can³² ñí¹ ná¹ho³ jmáɨ²; hi³ jáun² jmɨ́¹ cuá¹taunh²¹
la³jɨ́n³² tsáu² ñí¹ zenh¹ tsú² ca³ma³tɨn² dí² tsáu².
14 Jáun² né³, tá¹la³ má²húnˈ tsú² siáh³ juɨ³² hi³
má²tsánh³² tɨ³ já¹ juú², ca³jɨ́en³² dí² jan² tsá² jmáɨ²
Leví jon² Alfeo, hi³ jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ ñí¹ cuá¹caɨ³²
hmah²¹ [cha¹³ tsá² *romanos], hi³ jáun² ca³záɨh³
dí²:
—Ña³² cu³hna³² jná¹³.
Jmɨ́¹jáun² ca³náu² Leví, hi³ ngau³ cu³hna²¹ Jesús.
15 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, Jesús jmɨ́¹ cuá¹jmu² má³²
hñú¹³ Leví hí³, la³ má²quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³
con², hi³ juóun³² siáh³ *tsá² caɨ³² hmah²¹ jɨ³ la³
má²quionh³ tsá² juáh²³ tsáu² hi³ tiá² chun¹ jmɨ́¹
tionh¹ ñí¹ mesa quionh³ Jesús, quí¹ juóun³² lɨ́n³²
bíh¹ tsá² jmɨ́¹ hí¹tsá²táunh¹ cu³hna²¹ tsú².

16 Tɨ^{3}la^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}jɨ́e^{3} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} tɨ^{32} liei^{21}, tsá^{2}
tiáunh^{1} ja^{1} cu^{3} nió^{3} quioh^{21} tsá^{2} téh^{23} tsú^{2} *fariseos,
hi^{3} cuá^{1}cúh^{2} Jesús quionh^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} hí^{3}, jáun^{2}
ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2}:

—¿Ha^{3} bí^{1} lánh^{3} rón^{32} sa^{3} tɨ^{32} juóuh^{32} hnoh^{2} cáun^{2}
cuú^{2} hɨ́nh^{23} cu^{3}lɨ^{21} quionh^{3} tsá^{2} caɨ^{32} hmah^{21} jɨ^{3} tsá^{2}
ren^{2} tso^{3} nɨ́^{2} siáh^{3}?

17 Jmɨ́^{1} ca^{3}náɨ^{32} Jesús jáɨ^{13} nɨ́^{2} né^{3}, ca^{3}juáh^{3}:

—Tiá^{2} tɨ^{32} mɨ́^{3} hniah^{3} yáh^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} chun^{1},
ñí^{1}con^{2} tsá^{2} tsáun^{1} bíh^{1} hniah^{3}. Quí^{1} tiá^{2} ja^{3} yáh^{3}
jná^{13} hi^{3} ja^{3}te^{3} tsá^{2} chun^{1}, quí^{1} hi^{3} ja^{3}te^{3} tsá^{2} ná^{1}ren^{2}
tso^{3} bíh^{1} jná^{13} ja^{3}.

Nga^{2} tsáu^{2} ñí^{1}con^{2} Jesús ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} má^{2}hɨen^{21} tsú^{2} (Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)

18 Cu^{3} jéin^{32} jmɨ́^{1} ná^{1}má^{2}hɨen^{21} tsá^{2} haɨn^{21} tɨ^{3} con^{2}
Juan^{2} tsá^{2} ziau^{2} hí^{3} jmáɨ^{2} jɨ^{3} tsá^{2} haɨn^{21} tɨ^{3} con^{2} tsá^{2}
fariseos nɨ́^{2} siáh^{3}, jmɨ́^{1}jáun^{2} cua^{3}taunh^{21} ma^{3} jan^{2}
tsáu^{2} ñí^{1}con^{2} Jesús hi^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}:

—¿He^{3} láɨh^{32} sa^{3} jlánh^{1} má^{2}hɨen^{21} tsá^{2} haɨn^{21} tɨ^{3}
con^{2} Juan^{2} tsá^{2} ziau^{2} hí^{3} jmáɨ^{2} jɨ^{3} tsá^{2} haɨn^{21} tɨ^{3} con^{2}
tsá^{2} fariseos siáh^{3}, tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} haɨn^{21} tɨ^{3} con^{2} hnú^{2}
má^{1}ná^{1}, tiá^{2} lin^{1} má^{2}hɨen^{21} yáh^{3}?

19 Jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Nɨ́^{1}juáh^{3} tá^{1}la^{3} ná^{1}má^{2}hiún^{2} tsú^{2} tsɨ́^{3} quionh^{3}
tsá^{2}ñuh^{2} tsá^{2} jenh^{13} cuo^{2} ¿hí^{1} lɨ́^{13} ma^{3}hɨen^{21} tsá^{2}
ná^{1}tén^{1} ñí^{1} jmu^{2} tsú^{2} jmáɨ^{1} hi^{3} jenh^{2} cuo^{2} tsáu^{2}
dúh^{1}? Tiá^{2} lɨ́^{13} yáh^{3} ma^{3}hɨen^{21} tsú^{2} tá^{1}la^{3} quionh^{3}
bíh^{1} tsú^{2} tsá^{2} jenh^{13} hí^{3} cuo^{2}.

20 Tɨ³la³ chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ quin³ tɨ³ có³² tsá²ñuh² jenh¹³ hí³ cuo²; hi³ jáun² má¹jáun² máh³ má²ma³hɨen²¹ tsá² hí³.
21 ”Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² taun³² cáun² hmɨh³² tseh¹ quionh³ cá² cuonh²¹ hmɨh³² hmaɨ²¹; quí¹ tsauh³² bíh¹ hná¹ hmɨh³² hmaɨ²¹, hi³ jáun² cáɨ³² bíh¹ hmɨh³² tseh¹, hi³ jáun² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ ñí¹ jueh³² má²cáɨ³² má¹lɨ³² jáun².
22 Ja³bí¹ la³ jáun², hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² tah³² mu² ráu³ cun³ ñí¹ dí¹jaun³² hñu³ chí² láu² má²tseh¹; quí¹ nɨ́¹juáh³ hi³ jmu³ tsú² la³ jáun², má²cáɨ³² bíh¹ chí² láu² tseh¹ jáun² lɨ́¹³, hi³ jmu³ mu² ráu³ cun³ ñí¹ dí¹jaun³² jáun², jáun² lɨ́¹ má²tsa³hín³ bíh¹ mu² ráu³ jáun² lɨ́¹³ la³ má²quionh³ chí² láu². Hi³ jáun² hñu³ chí² láu² hmaɨ²¹ bíh¹ hniáuh³² táh³² tsú² mu² ráu³ cun³ ñí¹ dí¹jaun³² jáun².

Tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús cun³² cuú²miih²¹ jmáɨ¹ nio² tie³
(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

23 Ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ cuá¹ngɨ³² Jesús ja¹ ñí¹ zia³² hi³ jna¹ quioh²¹ tsáu² cáun² *jmáɨ¹ nio² tie³; hi³ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² né³, ca³ma³liáu³² hi³ caɨ³² chí² hieh² cuú²miih²¹ tá¹la³ hí¹tsá²táunh¹ tsú² jáun².
24 Hi³ jáun² tsá² fariseos ca³juáh³:
—Sá¹nɨ́² jɨe³, ¿he³ láɨh³² jmu² bíh¹ tsá² haɨn²¹ nɨ́² tɨ³ con² hnú² ta²¹ hi³ tiá² ca³tɨ²¹ jmu³ tsú² jmáɨ¹ nio² tie³?
25 Tɨ³la³ hí³ má¹ná¹, ca³juáh³:
—¿Tiá¹ má²ca³híh³ hnoh² hí¹ cónh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² hi³ he³ ca³jmú³ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹ cu³

jéin32 jmí1 lɨ21 ñí1cuóunh21 quionh3 tsá2 quionh3,
hi3 tiá2 jmí1 zia32 hi3 cuh3 tsú2?
26 Tsá2 hí3 dá2 ca3ñí1hi32 ñéih3 hñú3 cuáh32 lí3
hmɨh32 hi3 ca3ñí1cúh2 *hí3 cuú2miih21 hɨ́en1 hi3
ca3tɨn1 cuh3 jmáh3la3 tsá2 ná1lɨ́n3 mí2tsáu2 bíh1; hi3
ja3bí1 ca3cuéh3 tsú2 siáh3 tsá2 jmí1 tionh1 quionh3.
La3 jáun2 lɨ3 jmáɨ1 hi3 jmí1 lɨ́n3 hla1 Abiatar mí2tsá2
hɨ́en1.
27 Ja3bí1 ca3záɨh3 tsú2 siáh3 tsá2 hí3:
—Dió32 ca3jmú3 hi3 zia32 jmáɨ1 nio2 tie3 cun3ñí1
hi3 ca3tɨn1 tsá2mɨ3cuóun2 bíh1, jun3juáh13 ca3lɨ3zian2
tsá2mɨ3cuóun2 cun3ñí1 hi3 ca3tɨ21 jmáɨ1 nio2 tie3
yáh3.
28 Jáun2 né3, uá1 hi3 jmáɨ1 nio2 tie3, cun3 jáun2
cáun2 ho2 bíh1 Jon2 tsá2mɨ3cuóun2 jáɨ13.

3

Jesús jmah23 jan2 tsá2 má2ca3náɨ3 cáun2 cuo2
(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

1 Ca3chó32 siáh3 cáun2 jmáɨ1 hi3 ca3ñí1hi32 Jesús
hñu3 cuáh32 quioh21 tsá2 *judíos; hi3 ñí1 jáun2 né3
jmí1 cuá3 jan2 tsá2ñuh2 jmí1 má2ca3náɨ3 cáun2 cuo2.
2 Jmí1jáun2 jmí1 ná1tan2 tsú2 Jesús hi3 hnió3 dí2
jɨ́e3 nɨ́1juáh3 hi3 jmah3 tsú2 tsá2 hí3 tá1la3 *jmáɨ1 nio2
tie3, hi3 jáun2 zia32 ha3 lánh3 rón32 lí13 chá32 dí2
tsáu13 tsú2.
3 Jmí1jáun2 ca3záɨh3 Jesús tsá2 jmí1 má2ca3náɨ3 hí3
cuo2:
—Náu2, jmu3 zenh2 nú2 ja1 lá2 quiú13 jnoh1.
4 Hi3 jáun2 Jesús ca3ngáɨh3 tsá2 ná1ngɨh32 hí3:

—¿He^{3} ca^{3}tɨ^{21} jmu^{3} tsú^{2} jmáɨ^{1} nio^{2} tie^{3}, hí^{1} hi^{3} chu^{21} ho^{3} hi^{3} hlah^{3}? ¿Hí^{1} lɨ́^{13} lión^{32} tsú^{2} tsáu^{2} ho^{3} hi^{3} tɨ^{3} hniáuh^{32} jngɨh^{3} uá^{1} tsú^{2}?

Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} hí^{3} má^{1}ná^{1}, cáun^{2} lɨ́^{1} ca^{3}tiánh^{3} tie^{3} bíh^{1}.

5 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}jɨ́en^{32} Jesús tsá^{2} hí^{3} ca^{3}la^{3} hi^{3} míh^{23} tsɨ́^{3}, jɨ^{3} hi^{3} hlah^{3} jéinh^{32} dí^{2} siáh^{3} quí^{1}hliá^{2} tiá^{2} hnió^{3} yáh^{3} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} ngɨ^{13} jáɨ^{13}; hi^{3} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} tsá^{2} lɨ́^{3} hí^{3} cuo^{2}:

—Ñéih^{1} cuonh^{2}.

Jáun^{2} ca^{3}ñeh^{3} tsá^{2} hí^{3} cuo^{2}, hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} la^{3}.

6 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}huén^{2} tsá^{2} *fariseos cheih^{32} hi^{3} ca^{3}ma^{3}cú^{1} ma^{3}ren^{21} jáɨ^{13} quionh^{3} tsá^{2} haɨn^{21} tɨ^{3} con^{2} Herodes hi^{3} ha^{3} lánh^{3} jngɨh^{3} dí^{2} Jesús.

Jmah^{23} Jesús juóun^{32} tsá^{2} tsáun^{1}
(Mateo 4:23-25; Lucas 6:17-19)

7 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ngau^{3} Jesús can^{32} ñí^{1} ná^{1}ho^{3} jmáɨ^{2} quionh^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2}, hi^{3} jáun^{2} juóun^{32} lɨ́n^{32} tsá^{2} zian^{2} hué^{13} Galilea ja^{3}taunh^{21} cu^{3}hna^{21} tsú^{2}.

8 Hi^{3} juóun^{32} siáh^{3} tsá^{2} já^{1}taunh^{21} tɨ^{3} hué^{13} Judea, tɨ^{3} já^{1} juú^{2} Jerusalén, tsá^{2} Idumea, tsá^{2} zian^{2} tɨ^{3} jo^{21} cua^{3} Jordán tɨ^{3} juɨ^{32} ñí^{1} hia^{32} hiú^{2}, jɨ^{3} tsá^{2} hué^{13} Tiro quionh^{3} Sidón siáh^{3} cua^{3}taunh^{21} hi^{3} hnió^{3} jɨ́en^{32} Jesús jmɨ́^{1} ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} dí^{2} la^{3}jɨ́^{32} hua^{3}jueh^{32} hi^{3} jmu^{2} tsú^{2}.

9 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}záɨh^{3} Jesús tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} hi^{3} jmu^{3} tsú^{2} hua^{3}jan^{21} cáun^{2} mu^{2} hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} cuu^{3} tiá^{2} jáɨ^{32} tsú^{2} tsáu^{2}.

10 Quí^{1}hliá^{2} juóun^{32} lɨ́n^{32} bíh^{1} tsáu^{2} má^{2}lɨ́^{2}jmah^{3} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} tsáun^{1} ñí^{1} hná^{1} jáun^{2}

cua^{3}tú^{1} cuá^{1}lɨn^{3}, ca^{3}la^{3} hi^{3} cuú^{2} hi^{3} hlián^{23} bíh^{1} tsú^{2} hi^{3} hnió^{3} tin^{3} cuo^{2} Jesús.

11 Hi^{3} tsá^{2} ná^{1}tiáunh^{1} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} né^{3}, jmɨ́^{1} ca^{3}jɨ́en^{32} dí^{2} Jesús, jáun^{2} ca^{3}di^{3}jñí^{32} dí^{2} ta^{3} ñí^{1} tsú^{2}, hi^{3} ca^{3}hóh^{32} hi^{3} juáh^{3}:

—Hnú^{2} bíh^{1} lɨ́n^{3} Jon^{2} Dió^{32}.

12 Tɨ^{3}la^{3} Jesús ca^{3}jin^{3} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hí^{3}, hi^{3} ca^{3}jmú^{3} dí^{2} héih^{32} ñí^{1}con^{2} hi^{3} tiá^{2} hin^{2} záɨh^{32} tsú^{2} hí^{1} jan^{2} hi^{3} hin^{2} tsánh^{2} hí^{3} dí^{2}.

Jesús quianh^{23} quian^{3}tun^{3} tsá^{2} lɨ́n^{13} tɨ^{32} quian^{32} jë^{1} Dió^{32}

(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

13 Jmɨ́^{1} lɨ́^{1} cáɨn^{2} jáun^{2} né^{3}, ngau^{3} Jesús tsɨ^{3} máh^{3}, hi^{3} jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2} ca^{3}teh^{3} tsú^{2} tsá^{2} ca^{3}tɨ́^{3} hí^{3} tsɨ́^{3} tsú^{2} hi^{3} quianh^{3}, hi^{3} jáun^{2} né^{3} ja^{3}taunh^{21} tsá^{2} hí^{3} ñí^{1}con^{2} dí^{2}.

14 Hi^{3} jáun^{2} ca^{3}hión^{32} dí^{2} quian^{3}tun^{3} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} ñi^{3}táunh^{1} dí^{2} quionh^{3}, jɨ^{3} hi^{3} zen^{3} dí^{2} hi^{3} tsa^{3}hléh^{2} jú^{1} chú^{32} quioh^{21} Dió^{32} nɨ́^{2} siáh^{3}. Tsá^{2} quian^{3}tun^{3} hí^{3} né^{3} ca^{3}teh^{3} tsú^{2} “*tɨ^{32} quian^{32} jë^{1} Dió^{32}”.

15 Jáun^{2} ca^{3}cuéh^{3} dí^{2} tsú^{2} pí^{3} hi^{3} lɨ́^{13} huen^{3} tsú^{2} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} tsáu^{2}, [jɨ^{3} hi^{3} tsa^{3}jmah^{1} tsú^{2} siáh^{3} tsá^{2} tsáun^{1}].

16 Tsá^{2} quian^{3}tun^{3} hí^{3} ná^{1}jmáɨ^{2} la^{3} lá^{2}: Sí^{1}mu^{21} tsá^{2} ca^{3}lɨ^{3} jmáɨ^{2} siáh^{3} Pé^{1};

17 tá^{1} gon^{3} jon^{2} Zebedeo siáh^{3}, Jacobo quionh^{3} Juan^{2} dá^{1}jon^{21}, la^{3} cun^{3} tá^{1} gon^{3} tsá^{2} téh^{23} tsú^{2} hí^{3} Boanerges yáh^{3} (hi^{3} hnió^{3} juáh^{3} “Tsá^{2} lɨ́n^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} miíh^{32}”);

18 jɨ^{3} Tre^{21} nɨ́^{2}, Pí^{2}liéi^{1}, Bartolomé, Má^{2}téh^{3},
Tú^{1}ma^{21}, Jacobo jon^{2} Alfeo, Tadeo, Sí^{1}mu^{21} tsá^{2}
ca^{3}lɨ^{3} quionh^{3} tsá^{2} cu^{3} nió^{3} *Cananista,
19 jɨ^{3} Judas tsá^{2} zian^{2} juú^{2} Queriot nɨ́^{2} siáh^{3}, tsá^{2}
ca^{3}ñí^{1}jɨenh^{13} hí^{3} Jesús.

Juáh^{3} tsáu^{2} hi^{3} Jesús quian^{32} pí^{3} quioh^{21} tsá^{2} hláɨnh^{1}
(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

20 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, ngah^{3} Jesús hñú^{13} quionh^{3}
tsú^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2}; hi^{3} jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2}
ca^{3}ngɨh^{32} siáh^{3} juóun^{32} lɨ́n^{32} tsáu^{2}, ca^{3}la^{3} hí^{1}juáh^{3}
tiú^{2}uú^{2} zia^{32} jmáɨ^{1} hi^{3} cuh^{3} bíh^{1} tsú^{2} lɨ^{3}.
21 Jmɨ́^{1} ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} jón^{1} raɨnh^{21} Jesús hi^{3} jáun^{2}, jáun^{2}
cua^{3}taunh^{21} tsú^{2} hi^{3} cón^{32} Jesús, quí^{1} jmɨ́^{1} ná^{1}juáh^{23}
tsáu^{2} hi^{3} Jesús má^{2}ca^{3}lɨ^{3} ngo^{2} bíh^{1}.
22 Ja^{3}bí^{1} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} tɨ^{32} liei^{21}, tsá^{2} ja^{3}taunh^{21} hí^{3}
tɨ^{3} já^{1} juú^{2} Jerusalén jmɨ́^{1} ná^{1}juáh^{23}:
—Beelzebú tsá^{2} chín^{1} juo^{13} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} bíh^{1}
hún^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} tsá^{2}ñuh^{2} nɨ́^{2}, cun^{3}quionh^{3} pí^{3} quioh^{21}
tsá^{2} hí^{3} bíh^{1} huen^{2} tsú^{2} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3}
tsáu^{2}.
23 Hi^{3} jáun^{2} Jesús né^{3} ca^{3}teh^{3} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} ca^{3}jmú^{3}
dí^{2} cáun^{2} jáɨ^{13} ñí^{1}con^{2} tsú^{2} hi^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}:
—¿He^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} hi^{3} *Satanás lɨ́^{13} chin^{13}
cheih^{32} hnga^{2}?
24 Nɨ́^{1}juáh^{3} jmɨ́^{1} zia^{32} hniéi^{2} ja^{1} má^{2}tún^{2} hmóu^{32}
tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} ta^{21}, jáun^{2} tiá^{2} lɨ^{3} uén^{3} yáh^{3} tsú^{2} jáɨ^{13} hi^{3}
ná^{1}ho^{2} jáun^{2}.
25 Ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} zia^{32} hniéi^{2} hñú^{13},
tiá^{2} lɨ^{3} uén^{3} yáh^{3} tsú^{2} cáun^{2} hñú^{3} cu^{3}tsa^{32}.

26 Hi³ jáun² né³, sá¹jmɨ́¹ hi³ hnga² Satanás jmu²
hniéi² ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ jáun² tiá²
ma³hɨ́e² yáh³ pí³ quioh²¹ tsú², ñí¹ má²tsa³hín³ bíh¹
tsú² jaun³² nɨ́¹juáh³ la³ jáun².
27 ”Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ hí³ hñú¹³ jan² tsá²
pin³ lɨ́n³², hi³ quin³ tsú² la³jɨ́³² hi³ nio² hñú¹³ tsú²,
nɨ́¹juáh³ tiá² la³ hñe³ yáh³ tsú² tín² tsá² hñú¹³ hí³;
quí¹ jɨ́³²la³ la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ quin³ tsú² hi³ quioh²¹
tsú².
28 ”Jú¹ tson² juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³
la³jɨ́³² tso³ hi³ jmu² tsá²mɨ³cuóun², jɨ³ la³jɨ́³² jú¹ hlah³
hi³ hleh³² tsú², zia³² bíh¹ uu³ɨ³tso³ quioh²¹ tsú²;
29 tɨ³la³ tsá² tú² hión³² Jmɨ́²chí³ Chun¹ má¹ná¹,
cun³ jmɨ́¹lɨ́h³ bíh¹ tiú²uú² uu³ɨ³tso³ zia³², ca³la³ cun³
jmɨ́¹hi³nio² bíh¹ má²ren² tsú² tso³.
30 La³ nɨ́² ca³juáh³ Jesús quí¹hliá² tsá² hí³ jmɨ́¹
ná¹juáh²³ hi³ hí³ dí² hún¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³.

Mí¹ziú¹³ Jesús má²já²jɨe³ quionh³ tsá¹ raɨnh²¹ (Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

31 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² cuan³ mí¹ziú¹³ Jesús la³
má²quionh³ jɨ³ tsá¹ raɨnh²¹ dí² ñí¹ cuá³; tɨ³la³ cheih³²
bíh¹ ca³ta³tonh¹ tsú², hi³ jáun² ca³jmú³ tsú² héih³²
hi³ téh³ tsú² Jesús.
32 Hi³ jáun² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ cu³ jéin³ ñí¹ cuá³ Jesús
ca³juáh³:
—Mí²ziúh² hnú² quionh³ tsá¹ renh² nú² tionh²
cheih³² nɨ́² hi³ hnauh² hnú².
33 Tɨ³la³ Jesús né³, ca³záɨh³ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ la³
lá²:

—¿Hin^{2} dá^{2} tsánh^{2} lɨ́n^{3} mí^{2}zia^{32} jná^{13} jɨ^{3} renh^{2} jná^{13} dúh^{1}?

34 Jáun^{2} ca^{3}jɨ́en^{32} dí^{2} tsá^{2} tionh^{2} la^{3} cu^{3} la^{3} jéin^{3} ñí^{1} cuá^{3} dí^{2} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Tsá^{2} lá^{2} bíh^{1} ná^{1}lɨ́n^{3} mí^{2}zia^{32} jná^{13} jɨ^{3} jon^{3} renh^{2} jná^{13} nɨ́^{2} siáh^{3}.

35 Quí^{1} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} jmu^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnió^{3} Dió^{32}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} lɨ́n^{3} tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2}ñuh^{2} renh^{2} jná^{13}, jɨ^{3} mí^{2}zia^{32} jná^{13} nɨ́^{2} siáh^{3}.

4

Jesús jmu^{2} cáun^{2} jáɨ^{13} ca^{3}tɨn^{1} jan^{2} tsá^{2} súh^{23} jún^{2} (Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}chó^{32} siáh^{3} cáun^{2} jmáɨ^{1} hi^{3} ca^{3}ma^{3}liáu^{32} Jesús hi^{3} má^{2}tɨn^{2} tsáu^{2} can^{32} jmáɨ^{2} lɨ́^{1} ná^{1}ho^{3}. Tɨ^{3}la^{3} juóun^{32} lɨ́n^{32} bíh^{1} tsáu^{2} ca^{3}cuú^{2} ca^{3}ngɨh^{32} la^{3} cu^{3} la^{3} jéin^{3} ñí^{1} zenh^{1} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}hi^{3} tsú^{2} cú^{2}jueh^{32} cáun^{2} mu^{2} hi^{3} jmɨ́^{1} rón^{21} can^{32} jmáɨ^{2} lɨ́^{1} ná^{1}ho^{3} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}cuá^{3} dí^{2} tɨ^{3} ñeh^{2} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}ta^{3}tonh^{1} can^{32} jmáɨ^{2}.

2 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}ma^{3}tɨn^{2} dí^{2} tsáu^{2} hliáun^{3} ñí^{1} lɨ́n^{21} jáɨ^{13} cun^{3}quionh^{3} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{2} dí^{2}; hi^{3} ca^{3}hɨ́eh^{3} dí^{2} tsú^{2} la^{3} lá^{2}:

3 —Sá^{1}nɨ́^{2} niéɨ^{2} náh^{2} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{1} jná^{13} lá^{2}: Jmɨ́^{1} zian^{2} jan^{2} tsá^{2} ca^{3}ñí^{1}suh^{32} jún^{2} ñí^{1}náɨ^{2} quioh^{21}.

4 Tá^{1}la^{3} jmɨ́^{1} hí^{1}súh^{23} tsú^{2} jáun^{2} jún^{2} né^{3}, la^{3} ca^{3}súh^{32} ca^{3}lá^{2} hú^{1} juɨ^{32}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}cua^{3}taunh^{21} quiuh^{21} tan^{32} hi^{3} ca^{3}cúh^{2}.

5 Ja^{3}bí^{1} ca^{3}súh^{32} siáh^{3} ca^{3}lá^{2} ñí^{1} lɨ́^{3} ja^{1} quɨ́n^{1}, ñí^{1}
tiá^{2} hliáun^{3} cuáh^{1} jmɨ́^{1} tón^{21}; hi^{3} jáun^{2} tia^{3}juɨ^{32} lɨ́n^{32}
bíh^{1} ca^{3}hiá^{2} jún^{2} jáun^{2} quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} tiá^{2} hliáun^{3}
cuáh^{1} jmɨ́^{1} zia^{32}.

6 Tɨ^{3}la^{3} jmɨ́^{1} cá^{1}chéi^{21} hiú^{2} né^{3}, ca^{3}lɨ^{3} quiéin^{2} bíh^{1},
quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} tiá^{2} ñí^{1} ñe^{1} jmɨ́^{1} tioh^{3} chí^{2} jmu^{2}
quioh^{21}.

7 Ja^{3}bí^{1} ca^{3}súh^{32} siáh^{3} ca^{3}lá^{2} ñí^{1} la^{3} hiau^{2} ton^{2}.
Tia^{3}juɨ^{32} lɨ́n^{32} bíh^{1} ca^{3}quí^{2} cá^{2}cuon^{3} ton^{2} jáun^{2}, hi^{3}
jáun^{2} lɨ́^{1} ca^{3}juón^{3} bíh^{1} jún^{2} jáun^{2} jmɨ́^{1} ca^{3}hiá^{2}, hi^{3}
jáun^{2} cun^{3} tiú^{2}uú^{2} hi^{3} ca^{3}láu^{2} bíh^{1}.

8 Tɨ^{3}la^{3} la^{3}jɨ́^{32} jún^{2} ñí^{1} hná^{1} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}súh^{32} ñí^{1}
chu^{21} hué^{32}. Ca^{3}hiá^{2} bíh^{1} jún^{2} jáun^{2} hi^{3} ca^{3}cuon^{3}
bíh^{1} re^{2}, hi^{3} jáun^{2} re^{2} lɨ́n^{32} bíh^{1} ca^{3}láu^{2}; ma^{3} cá^{2} máɨ^{3}
jún^{2} jáun^{2} ca^{3}cué^{3} quiú^{3}quia^{3} máɨ^{3} máɨ^{3}, zia^{32} hi^{3}
jáun^{2} ca^{3}cué^{3} hnaɨh^{32} nio^{2} quiú^{3} máɨ^{3} la^{3} cun^{3} cá^{2}
máɨ^{3} jún^{2}, hi^{3} zia^{32} siáh^{3} hi^{3} jáun^{2} ca^{3}cué^{3} hña^{3}láu^{3}
máɨ^{3} la^{3} cun^{3} cá^{2} máɨ^{3} jún^{2} jáun^{2}.

9 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ́^{2}juáh^{3} jáɨ^{13} nɨ́^{2} Jesús, ca^{3}záɨh^{3} tsá^{2} hí^{3}:
—Nɨ́^{1}juáh^{3} tson^{2} tsɨ^{21} cuáh^{3} náh^{2}, jáun^{2} niéi^{2} náh^{2}.

Jesús jmu^{2} na^{21} he^{3} láɨh^{32} hleh^{32} dí^{2} cun^{3}quionh^{3} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{2} dí^{2}
(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

10 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3}, jmɨ́^{1} má^{2}cuá^{1}tón^{21} Jesús
hnga^{2}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} tionh^{1} cu^{3} jéin^{3} ñí^{1} cuá^{3}
tsú^{2} jáun^{2} né^{3}, la^{3} má^{2}quionh^{3} tsá^{2} quian^{3}tun^{3} hí^{3},
ca^{3}ngáɨh^{3} tsú^{2} Jesús hi^{3} he^{3} dá^{2} hnió^{3} juáh^{3} jáɨ^{13} hi^{3}
má^{2}lɨ́^{2}jmú^{3} dí^{2} jáun^{2}.

11 Hi^{3} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} tsá^{2} hí^{3} la^{3} lá^{2}:

—Hnoh^{2} bíh^{1} tsá^{2} ca^{3}tɨn^{1} náh^{2} hi^{3} lɨ^{3} ñíh^{13} jáɨ^{13} hi^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}hmá^{1} ná^{1}jnɨ́^{1} ca^{3}tɨ^{21} ha^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} tónh^{32} tsáu^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}; tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} ñí^{1} hná^{1} nɨ́^{2} né^{3}, jɨ́^{32}la^{3} ti^{3} náɨ^{32} tsú^{2} cun^{3}quionh^{3} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{2} bíh^{1} jná^{13};

12 hi^{3} jáun^{2} uá^{1}jinh^{1} jɨ́e^{3} tsú^{2}, cun^{3} jáun^{2} bíh^{1} tá^{1}tonh^{1} tsú^{2} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} hi^{3} tiá^{2} hi^{3} lɨ́^{2}jɨ́e^{3}, hi^{3} uá^{1}jinh^{1} ne^{3} tsú^{2}, tɨ^{3}la^{3} cun^{3} jáun^{2} tiá^{2} ngɨ^{13} yáh^{3} tsú^{2} siáh^{3}, hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} tɨ́^{1} tiá^{2} jeinh^{21} yáh^{3} jmɨ́^{1} tsɨ́^{3} tsú^{2}, hi^{3} sa^{3}jun^{3} lɨ́^{13} yáh^{3} hin^{3} tso^{3} quioh^{21} tsú^{2}.

Jesús jmu^{2} na^{21} jáɨ^{13} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} súh^{23} hí^{3} jún^{2} (Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

13 Ja^{3}bí^{1} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} siáh^{3} tsá^{2} hí^{3} la^{3} lá^{2}:

—¿Hí^{1} tiá^{2} ngɨ^{23} máh^{3} hnoh^{2} jáɨ^{13} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}jmú^{32} jná^{13} nɨ́^{2}? ¿Ha^{3} bíh^{1} lánh^{3} rón^{32} ngɨ^{13} náh^{2} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{1} ná^{1} ñí^{1} hná^{1} nɨ́^{2}?

14 Tsá^{2} ngaɨ^{32} jú^{1} chú^{32} quioh^{21} Dió^{32} bíh^{1} lɨ́n^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} tsá^{2} súh^{23} hí^{3} jún^{2}.

15 Ma^{3} jan^{2} tsá^{2} náɨ^{32} jú^{1} chú^{32} jáun^{2} né^{3}, lɨ́n^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} hú^{1} juɨ^{32} ñí^{1} cá^{1}súh^{21} jáun^{2} jún^{2}: náɨ^{32} bíh^{1} tsú^{2} jú^{1} chú^{32}, tɨ^{3} la^{3} nɨ́^{1} má^{1}lɨ́^{2}niéi^{32} tsú^{2} jáun^{2} né^{3}, má^{1}jáun^{2} ja^{32} Satanás hi^{3} quin^{23} jú^{1} chú^{32} hi^{3} má^{2}jná^{1} jáun^{2} hñu^{3} tsɨ́^{3} tsú^{2}.

16 Jáun^{2} tsá^{2} he^{2} jáɨ^{13} tia^{3}juɨ^{32} lɨ́n^{32} né^{3}, hi^{3} ca^{3}la^{3} hi^{3} hiún^{2} lɨ́n^{32} tsɨ́^{3} jmu^{2}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} lɨ́n^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} ja^{1} quɨ́n^{1} ñí^{1} cá^{1}súh^{21} jáun^{2} jún^{2}; tia^{3}juɨ^{32} lɨ́n^{32} bíh^{1} ca^{3}hiá^{2} jmɨ́^{1} ca^{3}hiá^{2},

17 tɨ^{3}la^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} tiá^{2} hliáun^{3} chí^{2} jmu^{2} cha^{23} yáh^{3}, hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} lɨ^{3}uén^{23}. Hi^{3} jáun^{2} dá^{2} lɨ́^{1} hliáh^{2}

bíh¹ tsɨ́³ tsú² nɨ́¹ má¹ça³lɨ³ zia³² uu³mí²tsɨ³² ho³ nɨ́¹
má¹ca³ma³tso² tsú² tsɨ́³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ jú¹ chú³²
jáun².

18 Hi³ zian² né³ tsá² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hué³² ñí¹
ca³hiau² ton² ñí¹ cá¹súh²¹ jáun² jún²: náɨ³² tsú² jú¹
chú³² quioh²¹ Dió³²,

19 tɨ³la³ jlánh¹ lɨ́¹ quí² lɨ́¹ cha³² tsú² hliáun³ ñéih³
tsɨ́³ ca³tɨ²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², jɨ³ hi³ lɨ́¹ lɨ́²can² tsú²
hi³ lɨ́²hniá¹ tsú² hi³ lɨ́¹³ lɨ³ hánh³, hi³ jáun² chau³²
jmáɨ¹ hi³ lɨ́²hniá¹ tsú² hi³ zioh² hi³ hlá² hi³ nɨ́².
La³jɨ́³² hi³ jáun² bíh¹ jmu² hi³ tiú²uú² lɨ́² quien² jáɨ¹³
quioh²¹ Dió³² hñu³ tsɨ́³ tsú², hi³ jáun² ñí¹con² tsá² la³
hí³ tiá² hi³ lau³² hí¹ cáun² yáh³.

20 Tɨ³la³ zian² ma³ jan² tsá² náɨ³² jú¹ chú³²
quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² he² tsú² re² jáɨ¹³ jáun²; tsá²
la³ hí³ bíh¹ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hué³² chu²¹ ñí¹ cá¹súh²¹
jáun² jún². Hi³ jáun² ñí¹con² tsá² la³ hí³ né³ lau³²
re² lɨ́n³² máɨ³, la³jmɨ́¹ lau³² re² lɨ́n³² máɨ³ jún² hi³
ca³súh³² jáun² ñí¹ lɨ́³ hué³² chu²¹. Ma³ jan² tsá² hí³
lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ñí¹ ca³cué³ quiú³quia³ máɨ³ la³ cun³
cá² máɨ³, hi³ ma³ jan² né³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ñí¹ ca³cué³
ma³ hnaɨh³² nio² quiú³ máɨ³ la³ cun³ cá² máɨ³, hi³
zian² siáh³ tsá² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ñí¹ ca³cué³ ca³la³ tɨ³
hña³láu³ máɨ³ la³ cun³ cá² máɨ³ jáun².

Jesús jmu² siáh³ cáun² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ cáun² sɨ́²
(Mateo 5:15-16; Lucas 8:16-18; 11:33-36)

21 Ja³bí¹ ca³záɨh³ tsú² siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—¿Hí¹ lɨ́¹³ héinh³² tsú² sɨ́² hi³ jáun² zíh³² tsú² ñeh²
tsɨ́¹ cuó² ho³lá²dá² ñeh² jen³ juáh¹³? Tiá² jáun² yáh³,

chi³cuú² bíh¹ dí²chí³ tsú² sɨ́², ñí¹ lɨ́¹³ taɨ²¹ joh¹ tá¹
cáun² ñéih³.
22 Hí¹ cáun² yáh³ hi³ ná¹hmá¹ tiá² zia³² hi³ juáh¹³
hi³ tiá² lɨ́¹³ jnia³; hi³ hí¹ cáun² yáh³ siáh³ hi³ ná¹hmá¹
ná¹jnɨ́¹ tiá² zia³² hi³ juáh¹³ hi³ tiá² lɨ́¹³ jñéih³.
23 Hnoh² tsá² tsɨ²¹ cuáh³, niéi² náh².
24 Ja³bí¹ ca³juáh³ siáh³ Jesús ñí¹con² tsá² hí³ la³ lá²:
—Sá¹nɨ́² quián² náh² re² hua³hí¹³ la³ cun³ hi³
naɨh³² náh². Quí¹ la³ cun³ tí³ héih³² hi³ chah³² náh²
ca³tɨ²¹ jú¹ tson² hi³ cueh³² náh² tsáu², la³ jáun² bíh¹
cué³² siáh³ Dió³² ñí¹con² hnoh², hi³ tɨ³ hliáun³ bíh¹
jú¹ tson² ñí¹ hná¹ nɨ́² cué³² náh² siáh³ Dió³².
25 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² zia³² quioh²¹, tɨ³ hiáuh³ bíh¹
tsú² hná¹ jáun²; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² zia³² quioh²¹
né³, tɨ³ quin³ bíh¹ la³ cun³ cú¹pih²¹ hi³ jmɨ́¹ zia³²
quioh²¹ tsú².

Jesús jmu² jáɨ¹³ he³ lánh³ rón³² hia³² jún²

26 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³juáh³ siáh³ Jesús:
—Tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ jún² hi³
jñɨ³² jan² tsáu² hué³² quioh²¹.
27 Jún² jáun² dá² tsá²hi³² hñu³ hué³²; hi³ jáun² uá¹
hi³ rá²cuóun¹ tsú², uá¹ hi³ cuá¹ñí¹ tsú², jún² jáun²
cáun² hia³² bíh¹, hi³ cuóun² siáh³, tɨ³la³ tsá² lɨ́²jñí³²
né³ tiá² ñɨ³² yáh³ he³ lánh³ rón³² lɨ́²³.
28 Cun³ jáun² jmu² hué³² bíh¹ hi³ lɨ́²³ la³ jáun²;
la³ñí¹ tín² hia³² ta³, má¹jáun² hia³² ñí¹ tóh²¹ máɨ³
cuú²miih²¹, hi³ cáɨn² jáun² máh³ lɨ́² hán¹ máɨ³ jáun².
29 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³lɨ³ quiéin² máɨ³ jáun² né³,
jáun² má²tsa³quiaun² bíh¹ tsú², quí¹ má²ca³láu² bíh¹.

Tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ jún² mostaza
(Mateo 13:31-32; Lucas 13:18-19)

30 Ja³bí¹ ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—¿He³ yáh³ cun³quionh³ lɨ́¹³ cunh²¹ jná¹³ tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³²? ¿He³ dá² jáɨ¹³ lɨ́¹³ jmu¹ jná¹³?

31 Quí¹ tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cá² máɨ³ mɨ³ mostaza hi³ ca³jñí³ jan² tsáu² hué³² quioh²¹. Máɨ³ jáun² bíh¹ máɨ³ hi³ jlánh¹ bíh¹ pih²¹ la³ cónh³ bíh¹ ñí¹ jɨ³lɨ³² jún² hi³ zia³² hngá¹máh³;

32 tɨ³la³ nɨ́¹ má¹já²jná¹ jáun² né³, cuóun² hi³ jáun² lɨ́²³ cáun² hmá² hi³ jlánh¹ bíh¹ pa²¹ la³ cónh³ bíh¹ la³jɨ́³² náɨ² má²ró³² ñí¹ hná¹ jáun², hi³ hia³² cuú² ñeh¹, hi³ hí¹ la³ tɨ³ quiuh²¹ tan³² yáh³ lɨ́¹³ na³tsɨ́³ za³ ja¹ hính¹³ quioh²¹.

He³ ca³tɨ²¹ jmúh³² Jesús ta²¹ jáɨ¹³ hi³ jmu²
(Mateo 13:34-35)

33 La³ nɨ́² bíh¹ ca³ma³tɨn² Jesús tsáu² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² cun³quionh³ hi³ jmu² hliáun³ ñí¹ jáɨ¹³, la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ lɨ³ ngɨ¹³ tsú².

34 Hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ jmɨ́¹ zaɨh³² tsú² tsáu² ta³ tiá² quionh³ cáun² jáɨ¹³ hi³ jmu² tsú²; tɨ³la³ jmɨ́¹ nia³² bíh¹ tsú² la³jɨ́³² jáɨ¹³ jáun² ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² nɨ́¹ má¹ca³ta³tonh¹ hmóu³².

Jesús jmu² hi³ niau²¹ tie³ jmáɨ² jɨ³ chí³
(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)

35 Jmɨ́¹ ca³niéɨ² jáun² né³ ca³záɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²:

—Ma³tsáu¹³ tɨ³ jo²¹ jmáɨ².

36 Jáun^{2} né^{3}, ca^{3}chan^{3} dí^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} ná^{1}ngɨh^{32} hí^{3},
hi^{3} jáun^{2} ca^{3}taunh^{3} tsá^{2} joh^{1} dí^{2} hñu^{3} mu^{2} ñí^{1} qui^{3}
jmɨ́^{1} má^{2}dí^{1}hún^{1} dí^{2} jáun^{2}, hi^{3} ca^{3}jan^{3} dí^{2} tsú^{2} hi^{3}
tsa^{3}táunh^{1} quionh^{3}; ja^{3}bí^{1} jmɨ́^{1} hí^{1}tsá^{2}toh^{3} siáh^{3} ma^{3}
cáun^{2} mu^{2} siáh^{3} siáh^{3} quionh^{3} mu^{2} jáun^{2}.

37 Hú^{1} juɨ^{32} jáun^{2} né^{3} ja^{3} chí^{3} tiá^{3} lɨ́n^{32}, hi^{3} ca^{3}la^{3}
má^{2}tsá^{2}ha^{21} bíh^{1} jmáɨ^{2} hñu^{3} mu^{2}, hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1}
má^{2}hí^{1}conh^{32} bíh^{1} jmáɨ^{2} hñu^{3} mu^{2}.

38 Tɨ^{3}la^{3} Jesús má^{1}ná^{1}, jmɨ́^{1} má^{2}rá^{2}cuóun^{1} bíh^{1} ñí^{1}
lɨ́^{3} tɨ^{3} cu^{3}hna^{21} mu^{2} hi^{3} cuá^{1}can^{1} cáun^{2} hi^{3} huá^{1}; jáun^{2}
né^{3} tsá^{2} tiáunh^{1} hí^{3} hñu^{3} mu^{2} ca^{3}ñí^{1}ñi^{13} tsú^{2} hi^{3}
ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—¡Tɨ^{32}, sa^{3} tiá^{2} hɨ^{32} máh^{3} honh^{2} hnú^{2}, já^{2} tɨ^{3} ñeh^{2}
bíh^{1} má^{2}hí^{1}tsá^{2}hanh^{32} dí^{2}!

39 Hi^{3} jáun^{2} ca^{3}náu^{2} Jesús hi^{3} ca^{3}jin^{3} chí^{3}; hi^{3}
ca^{3}záɨh^{3} siáh^{3} jmɨ́^{2}miih^{21} la^{3} lá^{2}:

—¡Ta^{3}máɨh^{3}! ¡Hnú^{2} jmáɨ^{2}, tie^{3} cuɨ́^{1} tá^{1}ron^{13} nú^{2}!

Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}hná^{3} chí^{3}, jáun^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}jáun^{2}
bíh^{1} ta^{3}no^{1} tie^{3} pih^{21}.

40 Jmɨ́^{1}jáun^{2} né^{3} ca^{3}záɨh^{3} Jesús tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3}
con^{2}:

—¿He^{3} láɨh^{32} jlánh^{1} ná^{1}juenh^{21} náh^{2}? ¿He^{3} láɨh^{32}
jlánh^{1} tiá^{2} cáun^{2} la^{3} nio^{2} honh^{2} náh^{2}?

41 Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}ta^{3}ná^{1}juenh^{21} lɨ́n^{21} bíh^{1}, hi^{3}
jáun^{2} ca^{3}juu^{3} ca^{3}hlénh^{3} ja^{1} hmóu^{32}:

—¿Hin^{2} dá^{2} tsánh^{2} tsá^{2} nɨ́^{2}, sa^{3} la^{3} jɨ^{3} chí^{3} jɨ^{3}
jmɨ́^{2}miih^{21} máh^{3} taunh^{2} ta^{21}?

5

Tsá²ñuh² tiáunh¹ juóun³² lɨ́n³² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³
(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

1 Jáun² ca³cha³táunh¹ bíh¹ tsú² tɨ³ jo²¹ jmáɨ², hué³² quioh²¹ tsá² Gerasa.

2 La³ cun³ jmɨ́¹ cuá¹han³ Jesús hñu³ mu² ja³ jan² tsá²ñuh², tsá² jmɨ́¹ cuá³ ñéih³ jéin³lo¹ hi³ táun³ ñí¹ ná¹hón²¹ hla¹, hi³ cuan³ ñí¹ zenh¹ Jesús; tsá² hí³ jmɨ́¹ tiáunh¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³.

3 Tsá²ñuh² hí³ dá² jmɨ́¹ má²cuá³ bíh¹ ñí¹ táun³ jéin³lo¹ ñí¹ ná¹hón²¹ hla¹, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² jmɨ́¹ tióh³² hi³ hñe³ tsá² hí³ uá¹jinh¹ quionh³ cá²den¹ná¹.

4 Hliáun³ jéin³² lɨ́n³² bíh¹ jmɨ́¹ má²ca³hñéi³² tsú² cuá² ta³ tsá² hí³ cun³quionh³ hñe¹³ jɨ³ cá²den¹ná¹, tɨ³la³ tiú²nio² bíh¹ jmɨ́¹ caɨ³² tsú² hi³ jmu² juoh¹ mí¹ siún¹ nio², hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² jmɨ́¹ tióh³².

5 La³jɨ́³² jmáɨ¹ bíh¹ jmɨ́¹ ngɨ³² tsú² la³ huá² la³ jma², hi³ ñi³tɨ́¹ ñi³hóh²¹ ñí¹ lɨ́³ tsɨ³ máh³ jɨ³ ja¹ ñí¹ ná¹hón²¹ hla¹ nɨ́² siáh³, hi³ jmɨ́¹ quí² jmɨ́¹ jñei³² quɨ́n¹ quioh²¹ hnga² ca³la³ ca³cuɨ́h³.

6 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² tsú² Jesús hi³ zenh² ñí¹ uóunh³, jáun² ngau³ cú²hé² lɨ́n³² hi³ ca³ñí¹di³jñí³² ta³ ñí¹ Jesús,

7 hi³ jáun² ca³la³ má²hóh³² tiá³ ca³juáh³:

—¿He³ ca³tɨn¹ hnú² quiúnh¹ jná¹³, hnú² Jesús Jon² Dió³² Tsá² cú² juenh²? Ca³la³ jɨ́e²³ Dió³², ¡ha³ lɨ́² jmú² hian² honh² ñí¹con² jná¹³!

8 La^{3} nɨ́^{2} ca^{3}juáh^{3} tsá^{2} hí^{3} quí^{1}hliá^{2} Jesús
má^{2}dí^{1}jmu^{2} héih^{32}, hi^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}:
—¡Hnú^{2} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1}, tun^{32} tsá^{2} nɨ́^{2}!
9 Jáun^{2} Jesús ca^{3}ngáɨ^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hí^{3}:
—¿Ha^{3} lánh^{3} jmáɨ^{2} hnú^{2}?
Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}:
—Cu^{3} Nió^{3} bíh^{1} jmáɨ^{2} jná^{13}, quí^{1} juóu^{32} bíh^{1} jnoh^{1}
ná^{1}láɨ^{3}.
10 Hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hí^{3} jlánh^{1} ca^{3}hiu^{3}
ca^{3}mɨ́^{3} lɨ́n^{32} ñí^{1}con^{2} Jesús hi^{3} tiá^{2} ze^{3} tsú^{2} ñí^{1} uóunh^{3}
lɨ́n^{32} la^{3} cun^{3} hué^{32} jáun^{2}.
11 Tsoh^{2} máh^{3} zeh^{2} có^{32} jáun^{2} né^{3}, jmɨ́^{1} tiáunh^{1}
juóun^{32} mí^{2}ñí^{3} hi^{3} ná^{1}cúh^{2} háu^{2}.
12 Jáun^{2} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hí^{3} né^{3}, ca^{3}hiu^{3} ca^{3}mɨ́^{3} hi^{3}
ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:
—Ze^{2} tiá^{3} jnoh^{1} ñí^{1} tiáunh^{1} mí^{2}ñí^{3} ó^{32}; cué^{1} jáɨ^{13}
hi^{3} tsá^{1}tauh^{21} jnoh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} jáh^{3}.
13 Jáun^{2} ca^{3}cué^{3} bíh^{1} Jesús jáɨ^{13}. Hi^{3} jáun^{2}
jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}huén^{2} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} tsá^{2}
hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}ñí^{1}tiónh^{21} hñu^{3} tsɨ́^{3} mí^{2}ñí^{3} hí^{3}. Cun^{3}
tun^{3} mei^{21} mí^{2}ñí^{3} hí^{3} jmɨ́^{1} tín^{3}. Jáun^{2} la^{3}jɨ́n^{32} mí^{2}ñí^{3}
hí^{3} ca^{3}cuóun^{3} cú^{2}hé^{2} lɨ́n^{32} tɨ^{3} ñí^{1} dí^{1}jɨ^{23} ñí^{1} hlaɨh^{3}
lɨ́n^{21}, jáun^{2} ca^{3}sunh^{3} chu^{3} jmáɨ^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}hnúh^{32}
jmáɨ^{2}.
14 Jáun^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} ná^{1}jmu^{2} hua^{3}hí^{13} mí^{2}ñí^{3} hí^{3}
ca^{3}cuóun^{3}, hi^{3} ca^{3}ñí^{1}chá^{2} já^{1} juú^{2} jɨ^{3} ñí^{1} náɨ^{2}. Hi^{3}
jáun^{2} cua^{3}taunh^{21} tsá^{2} juú^{2} hi^{3} cua^{3}jɨ́e^{3} tsú^{2} nɨ́^{1}juáh^{3}
he^{3} dá^{2} má^{2}lɨ^{32}.
15 Jmɨ́^{1} cuá^{1}taunh^{21} tsú^{2} ñí^{1} zenh^{1} jáun^{2} Jesús né^{3},
ca^{3}jɨ́en^{32} tsú^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} tiáunh^{1} hí^{3} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1}

hñu^{3} tsɨ́^{3} hi^{3} má^{2}cuá^{1}tón^{21} hi^{3} má^{2}quih^{32} ha^{1}, hi^{3} má^{2}chun^{1}, ha^{3} tiú^{2}uú^{2} ngo^{2} yáh^{3}. Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} ca^{3}cha^{3}táunh^{1} hí^{3} né^{3}, ca^{3}juénh^{2} lɨ́n^{32} bíh^{1}.

16 Jáun^{2} tsá^{2} ca^{3}jɨ́e^{3} hí^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ^{32} jáun^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} tiáunh^{1} hí^{3} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} né^{3}, ca^{3}chá^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} cuá^{2}taunh^{21} hí^{3}, hi^{3} ca^{3}chá^{3} tsú^{2} siáh^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} lɨ^{3} jáun^{2} ñí^{1}con^{2} mí^{2}ñí^{3} hí^{3}.

17 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}ma^{3}liáu^{32} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} ca^{3}hiu^{3} ca^{3}mɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} Jesús hi^{3} cua^{3}haɨn^{32} tsú^{2} hué^{32} jáun^{2} quioh^{21} dí^{2}.

18 Jmɨ́^{1} tɨ^{3} ñí^{1} hí^{3} siáh^{3} Jesús hñu^{3} mu^{2}, jáun^{2} tsá^{2}ñuh^{2} jmɨ́^{1} tiáunh^{1} hí^{3} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} ca^{3}hiu^{3} ca^{3}mɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} Jesús hi^{3} tsó^{32} dí^{2} quionh^{3}.

19 Tɨ^{3}la^{3} Jesús tiá^{2} jáɨ^{13} ca^{3}cué^{3} yáh^{3}, la^{3} lá^{2} bíh^{1} ca^{3}juáh^{3}:

—Cuánh^{2} hñuh^{32} ñí^{1} tionh^{1} jon^{3} renh^{2} nú^{2}, cuá^{2}chá^{1} la^{3}jɨ́^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}jmú^{3} Dió^{32} ñí^{1}con^{2} nú^{2}, jɨ^{3} hi^{3} ha^{3} lánh^{3} rón^{32} ca^{3}ja^{3} mií^{3} tsɨ́^{3} tsú^{2} ñí^{1}con^{2} nú^{2} siáh^{3}.

20 Jáun^{2} ngah^{3} bíh^{1} tsá^{2}ñuh^{2} hí^{3}, hi^{3} ca^{3}ma^{3}liáu^{32} cha^{32} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} zian^{2} tá^{1} quia^{3} juú^{2} míh^{1} tiá^{2} ná^{1}cunh^{2} jáun^{2} la^{3}jɨ́^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}jmú^{3} jáun^{2} Jesús ñí^{1}con^{2} tsú^{2}; hi^{3} jáun^{2} lɨ́^{1} ca^{3}ja^{3}cáun^{2} bíh^{1} tsɨ́^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2}.

Jesús ja^{3}jmah^{1} jon^{2} Jairo; hi^{3} hú^{1} juɨ^{32} jáun^{2} né^{3}, lan^{2} siáh^{3} jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} tsáun^{1}

(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

21 Jmɨ́^{1} cá^{1}chánh^{21} siáh^{3} Jesús jo^{21} jmáɨ^{2} lɨ́^{1} ná^{1}ho^{3} jáun^{2}, ñí^{1} zenh^{1} tsú^{2} jáun^{2} ca^{3}cha^{3}táunh^{1} juóun^{32}

lɨ́n32 tsáu2, hi3 jáun2 ca3ta3zanh1 bíh1 tsú2 can32 jmáɨ2
jáun2.
22 Jmɨ́1jáun2 ca3chó32 jan2 tsá2 chín1 cáun2 cuáh32
quioh21 tsá2 *judíos, tsá2 hí3 jmɨ́1 jmáɨ2 Jairo. Jmɨ́1
ca3jɨ́en32 tsú2 Jesús, jáun2 ca3di3jñí32 hi3 ca3jmú3
cuá1hin3 la3 tɨ3 hué32 ta3 ñí1 tsú2,
23 hi3 jáun2 ca3hiu3 ca3mɨ́3 lɨ́n32 dí2 ñí1con2 tsú2, hi3
ca3záɨh3 dí2 la3 lá2:

—Mɨ́1míh1 jón32 jná13 má2ñí1jún3, ña32 tiá3 hñu32
jná13, ñá2ra3tsɨ32 cuonh2 ñí1 quioh21 tsú2 hi3 jáun2
lán13 hi3 tiá2 jún3.

24 Jáun2 Jesús ngau3 quionh3 tsá2 hí3; tɨ3la3
juóun32 lɨ́n32 bíh1 tsáu2 ja3taunh21 cu3chin1 cu3hna21
tsú2 ca3la3 má2chí1cuú2 chí1jaɨn32 bíh1 tsú2.
25 Ja1 tsá2 hí3 né3 jmɨ́1 cuá1tsau32 jan2 tsá2mɨ3
tsáun1, quia3tún3 mii2 jmɨ́1 má2tí3 hi3 zian2 tsú2
jmɨ́2hán1.
26 Jmɨ́1 má2ca3ma3tso2 lɨ́n32 bíh1 tsú2 tsɨ́3 hi3
má2ñéi1 hliáun3 hñú13 tɨ32 mɨ́3, jáun2 jɨ3lɨ32 bíh1 hi3
jmɨ́1 zia32 quioh21 tsú2 jmɨ́1 má2cá2tsá32; tɨ3la3 cha3
jmɨ́1 jmu3 ta21 hi3 jáun2, tɨ3 lɨ3mí1 jmɨ́1 má2cá2já32
bíh1 mɨ́1uɨ́3 hi3 zian2 tsú2.
27 Jmɨ́1 ca3náɨ32 tsá2mɨ3 hí3 jáɨ13 hi3 cha32 tsáu2
hi3 ca3tɨn1 Jesús, jáun2 hi3 dí2 ja1 tsáu2 hi3 ngau3
má2janh2 tɨ3 cu3hna21 Jesús, jáun2 ca3tí3 dí2 cuo2 zéi1
ha1 tsú2.
28 Quí1 ca3lɨ́n13 tsú2 hñu3 tsɨ́3 la3 lá2: “Cun3 lán13
bíh1 jná13 uá1jinh1 cun3 ti3 hlieih21 jná13 uón32
cú1pih21 zéi1 ha1 bíh1 tsú2”.

29 Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³hná³ jmɨ́²hán¹
tsú²; jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³lieih²¹ tsú² hi³ má²cá²hin³ bíh¹
mɨ́¹uɨ́³ hi³ jmɨ́¹ zian².
30 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³lieih²¹ uá²jaɨ³² Jesús hi³
má²laɨn³² jan² tsáu² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ dí²;
jáun² ca³jinh³ dí² tɨ³ cu³hna²¹ ja¹ ñí¹ hí¹já²táunh¹
jáun² tsáu², hi³ ca³juáh³:
—¿Hin² tsánh² lɨ́²tí³ cuo² hán² jná¹³?
31 Jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³juáh³ la³ lá²:
—Já² nɨ́² bíh¹ jɨ́eh³² nú² ca³la³ hi³ cuú² jáɨ³² bíh¹
tsáu², ¡sa³ ngaɨh³² ma³ nú² hi³ hin² tsánh² lɨ́²tie³
cuo²!
32 Tɨ³la³ Jesús né³, la³ má²jɨ́e²³ jáun² bíh¹ tɨ³ hlá²
tɨ³ nɨ́² hi³ hnah² nɨ́¹juáh³ hin² dá² tsánh² lɨ́²tie³ dí²
cuo².
33 Tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ ñɨ³² tsá²mɨ³ he³ má²lɨ³²
ñí¹con² né³, jáun² ngau³ ca³la³ má²juán²³ hi³
má²juénh² hi³ ca³ñí¹di³jñí³² hi³ ca³jmú³ cuá¹hin³ la³
tɨ³ hué³² ta³ ñí¹ Jesús, hi³ ca³chá³ la³jɨ́³² jú¹ tson².
34 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá²mɨ³ hí³:
—Hnú² jón³, má²laɨn³² hnú² quí¹ cun³ñí¹ hi³
lɨ́²cháh¹ nú² cáun² honh². Cuánh² cáun² hi³ re² hi³
tɨn², jɨ³ hi³ cuɨ́¹ chun¹ nú² la³ má²chun¹ nú² nɨ́² siáh³.
35 Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹hleh³² jáun² Jesús cua³taunh²¹
tsá² hñú¹³ Jairo, tsá² chín¹ hí³ cuáh³² quioh²¹ tsá²
judíos, jáun² ca³záɨh³ dí² Jairo la³ lá²:
—Má²jun² bíh¹ mɨ́¹míh¹ jónh²¹ hnú²; ¿he³ láɨh³²
ma³tsan¹³í¹ máh³ hnú² tsɨ́³ Tɨ³²?
36 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, hí¹juáh³ tiá² ca³ma³jáun²
bíh¹ la³ cun³ hi³ juáh³ jáun² tsá² hí³, jáun² ca³záɨh³
dí² tsá² chín¹ hí³ cuáh³²:

—Ha^{3} lɨ́^{2} juenh^{3}, ñí^{1} jɨ́^{21}la^{3} chá^{1} hnú^{2} cáun^{2} honh^{2} bíh^{1}.

37 Jmɨ́^{1}jáun^{2} tiú^{2}uú^{2} ca^{3}cué^{3} yáh^{3} tsú^{2} jáɨ^{13} hi^{3} tsa^{3}táunh^{1} tsá^{2} siánh^{3} quionh^{3}, jɨ́^{32}la^{3} Pé^{1}, Jacobo jɨ^{3} Juan^{2} raɨnh^{21} Jacobo bíh^{1} nɨ́^{2} siáh^{3}.

38 Jmɨ́^{1} ca^{3}cha^{3}táunh^{1} tsú^{2} hñú^{13} tsá^{2} chín^{1} hí^{3} cuáh^{32} né^{3}, ca^{3}jɨe^{3} tsú^{2} hi^{3} má^{2}nio^{2} tiá^{3} siaun^{32} lɨ́n^{32} hi^{3} ná^{1}tɨ́^{2} ná^{1}hóh^{32} tsáu^{2} hi^{3} hó^{2} jngɨh^{2}.

39 Jáun^{2} ca^{3}hi^{3} Jesús, hi^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—¿He^{3} láɨh^{32} lɨ́^{1} tiáunh^{1} tiá^{3} siaun^{32} lɨ́n^{32} hnoh^{2} jɨ^{3} hi^{3} ná^{1}uoh^{32} náh^{2} siáh^{3}? Mɨ́^{1}míh^{1} nɨ́^{2} tiá^{2} rá^{2}jún^{1} yáh^{3}, quí^{1} rá^{2}cuóun^{1} bíh^{1} tsú^{2}.

40 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} hí^{3} má^{1}ná^{1}, cáun^{2} lɨ́^{1} ca^{3}jú^{2} ca^{3}ngáɨ^{32} bíh^{1} Jesús. Jáun^{2} Jesús ca^{3}jmú^{3} héih^{32} hi^{3} huén^{32} tsú^{2} la^{3}jɨ́n^{32}, jɨ́^{32}la^{3} jméi^{2} jɨ^{3} mí^{1}ziú^{13} bíh^{1} mɨ́^{1}míh^{1} ca^{3}jan^{3} tsú^{2}, jɨ^{3} tsá^{2} gáun^{3} jmɨ́^{1} quionh^{3} tsú^{2} hí^{3} bíh^{1}, hi^{3} jáun^{2} taunh^{3} ñéih^{3} ñí^{1} rón^{21} jáun^{2} mɨ́^{1}míh^{1}.

41 Jáun^{2} ca^{3}zanh^{3} dí^{2} cuo^{2} hla^{1} mɨ́^{1}míh^{1} hí^{3}, hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Talita, cum. (Hi^{3} hnió^{3} juáh^{3} “Mɨ́^{1}míh^{1}, hnú^{2} juo^{3} jná^{13}, náu^{2}”).

42 La^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}náu^{2} mɨ́^{1}míh^{1} hí^{3}, hi^{3} ca^{3}ngɨ́^{3}. Mɨ́^{1}míh^{1} hí^{3} jmɨ́^{1} má^{2}hún^{1} quia^{3}tún^{3} mii^{2}. Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} tionh^{2} hí^{3} lɨ́^{1} ca^{3}ta^{3}ná^{1}jɨe^{32} bíh^{1}.

43 Tɨ^{3}la^{3} Jesús né^{3}, ca^{3}jmú^{3} héih^{32} chí^{1}tson^{3} hi^{3} hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tiá^{2} hin^{2} hniáuh^{32} záɨh^{32} tsú^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ^{32} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}jmú^{3} dí^{2} siáh^{3} héih^{32} hi^{3} ma^{3}ton^{3} tsú^{2} mɨ́^{1}míh^{1} hí^{3}.

6

Jesús tsánh32 siáh3 juú2 Nazaret ñí1 cá1cuon3
(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

1 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3, cua3han3 Jesús ñí1 jáun2 hi3
ngah3 tɨ3 juú2co1 quionh3 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2.
2 Jmɨ́1 cá1chó21 *jmáɨ1 nio2 tie3, jmɨ́1jáun2
ca3ma3liáu32 Jesús hi3 hɨeh32 tsáu2 hñu3 cuáh32
quioh21 tsá2 *judíos zeh2 já1 juú2 jáun2. Jáun2
la3jɨ́n32 tsá2 ca3náɨ32 né3, lɨ́1 ca3ja3cáun2 bíh1 tsɨ́3 hi3
ca3juónh3 tsá2ján2 tsá2ján2:
—¿Ha3 dá2 jinh1 ca3ñí1ma3tɨn32 tsá2ñuh2 nɨ́2 la3jɨ́32
jáɨ13 nɨ́2? ¿Ha3 dá2 jinh1 hiauh3 tsá2 nɨ́2 hi3 jlánh1
quiáh1 nɨ́2 jmɨ́1tsɨ́3. Ha3 bí1 lánh3 rón32 tɨn2 tsú2 siáh3
jmu2 hua3jueh32?
3 Já2 tɨ32 hmá2 jon2 Má2réɨ3 bíh1 nɨ32, lá2 bíh1
tionh2 tsá1 dá1jon21 tsú2: Jacobo, Sé32, Judas jɨ3
Sí1mu21 nɨ́2 siáh3, hi3 tsá2mɨ3 dá1jon21 tsú2 né3 tionh2
bíh1 já1 juú2 lá2 quiúnh1 dí2.
Hi3 jáun2 tiá2 ca3quiú1 ca3jéin13 dí2 tsú2.
4 Tɨ3la3 Jesús ca3záɨh3 tsá2 hí3:
—Jɨ́32la3 ja1 quioh21 tsá2co1 jɨ3 ja1 quioh21 tsá2 jún1
tsá2 raɨnh21 bíh1 jan2 tɨ32 jë1 Dió32 tiá2 lɨ́2quien2.
5 Tiá2 lin1 nga3 hua3jueh32 ca3lɨ3 yáh3 jmu3 tsú2
ñí1 jáun2, ñí1 jɨ́21la3 ti3 ca3jmah3 tsú2 gon3 gáun3 tsá2
tsáun1 bíh1 hi3 ca3ra3tsɨ32 dí2 cuo2 ñí1 quioh21 tsú2.
6 Hi3 lɨ́1 jmɨ́1 dí1tsá2cáun2 bíh1 tsɨ́3 tsú2 quí1hliá2
tiá2 ta21 jmɨ́1 ná1taunh2 yáh3 tsá2 hí3.

Jesús zen2 tsá2 quian3tun3 hi3 tsa3hléh2 jú1 chú32
(Mateo 10:1-42; Lucas 9:1-6)

Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3, ca3tɨ3 ca3ngɨ́3 Jesús la3jɨ́32 juú2
míh1 juú2 siún1 hi3 má2tɨn2 tsáu2.
7 Jáun2 jmɨ́1jáun2 ca3teh3 tsú2 tán1 quian3tun3 tsá2
haɨn21 hí3 tɨ3 con2, hi3 jáun2 ca3ma3liáu32 dí2 hi3
ca3zen3 dí2 ma3 quin32 ma3 gon3 tsáu2, hi3 jáun2
ca3cuéh3 dí2 pí3 hi3 lɨ́13 huen3 tsú2 jmɨ́2chí3 hláɨnh1
hñu3 tsɨ́3 tsáu2.
8 Jáun2 ca3jmú3 dí2 héɨh32 hi3 tiá2 hi3 cán3 tsú2 hí1
cáun2 hi3 hniáuh32 hú1 juɨ32, jɨ́32la3 hmá2hu21 bíh1.
Sa3jun3 ca3cué3 yáh3 dí2 jáɨ13 hi3 cán3 tsú2 tuh32,
sa3jun3 má32, sa3jun3 quɨe3.
9 Jɨ́32la3 chí2 láu2 bíh1 hniáuh32 ra3tsɨ32 tsú2 ta3,
tɨ3la3 tiá2 cán3 yáh3 tsú2 tun3 ha1, jɨ́32la3 cáun2 hi3
má2quih32 bíh1 tsú2.
10 Hi3 ca3záɨh3 dí2 siáh3 la3 lá2:
—Lɨ3ua3 cáun2 hñú3 ñí1 ca3he3 tsú2 hnoh2 re2 tɨn2,
tianh3 náh2 ñí1 jáun2 ca3la3 ñí1 cá1chó21 jmáɨ1 hi3
huen13 náh2 juú2 jáun2.
11 Nɨ́1juáh3 ca3cha3táunh1 náh2 ñí1 tiá2 hnió3 tsú2
he3 náh2, hi3 sa3jun3 hnió3 tsú2 ne3 jáɨ13, cu3tsa32
huen3 náh2 cú2jueh32 juú2 la3 jáun2, hi3 súh3 náh2
hliáu2 quian21 tanh1 ñí1 jáun2, hi3 jáun2 la3 jáun2 lɨ3
lin1 hi3 tiá2 ca3quiú1 ca3jéi13 náh2 tsú2. [Jú1 tson2
juanh32 jná13, hi3 nɨ́1 má1cá2chó32 jmáɨ1 hi3 ra3tsɨ32
Dió32 héɨh32, tɨ3 pih21 bíh1 ca3lá2 ma3tso2 tsá2 jmɨ́1
zian2 juú2 Sodoma jɨ3 Gomorra tsɨ́3 la3 cónh3 bíh1
tsá2 juú2 ñí1 tiá2 he3 tsú2 hnoh2.]
12 Jáun2 jmɨ́1jáun2 já1taunh21 tsá2 hí3 hi3 hleh32
jáɨ13 hi3 ca3tɨ21 hi3 záɨ32 tsáu2 jmɨ́1 tsɨ́3,
13 hi3 ca3huen3 tsú2 juóun32 lɨ́n32 jmɨ́2chí3 hláɨnh1

hñu^{3} tsɨ́^{3} tsáu^{2}, hi^{3} juóun^{32} siáh^{3} tsá^{2} tsáun^{1} ca^{3}jñéi^{32} tsú^{2} jmɨ́^{2} no^{1} hi^{3} jáun^{2} lan^{3}.

Jmɨ́^{1} jun^{1} Juan^{2} tsá^{2} ziau^{2} jmáɨ^{2}
(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

14 Hi^{3} jáun^{2} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jáun^{2} ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} re^{21} Herodes, quí^{1}hliá^{2} ja^{3}ngɨ^{3} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Jesús la^{3} tán^{1}.

—La^{3} má^{2}ca^{3}jenh^{13} bíh^{1} hla^{1} Juan^{2} tsá^{2} tɨ́^{2} ziau^{2} hí^{3} jmáɨ^{2} —ca^{3}juáh^{3} tsú^{2}—, hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} zia^{32} pí^{3} jáun^{2} quioh^{21} tsú^{2} hi^{3} jmu^{2} hua^{3}jueh^{32}.

15 Hi^{3} ma^{3} jan^{2} siáh^{3} tsáu^{2} ca^{3}juáh^{3}:

—Líh^{3} tsá^{2} jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} hí^{3} *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} bíh^{1} hí^{3}.

Hi^{3} ma^{3} jan^{2} siáh^{3} tsá^{2} juáh^{3}:

—Já^{1} tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} bíh^{1} hí^{3}, tsá^{2} la^{3} tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} tsá^{2} jmɨ́^{1} zian^{2} cá^{2}jmáɨ^{1}.

16 Jmɨ́^{1} ca^{3}náɨ^{32} jáun^{2} Herodes jáɨ^{13} nɨ́^{2}, ca^{3}juáh^{3}:

—Já^{1} Juan^{2} tsá^{2} tɨ́^{2} zion^{2} tsáu^{2} jmáɨ^{2} bíh^{1} nɨ^{32}, tsá^{2} cá^{2}jmú^{32} jná^{13} héih^{32} hi^{3} tsa^{3}quiéih^{3} tsú^{2} cun^{3} ngá^{13} mí^{1}táɨ^{3} láɨ^{1}, hi^{3} né^{32} né^{3} la^{3} má^{2}ca^{3}jenh^{13} bíh^{1} tsú^{2} ja^{1} hla^{1}.

17 Hliá^{2} Herodes bíh^{1} ca^{3}jmú^{3} héih^{32} hi^{3} ma^{3}tson^{13} tsú^{2} Juan^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}hñéi^{32} tsú^{2} quionh^{3} cá^{2}den^{1}ná^{1} ñéih^{3} hñu^{3}mí^{1}ñí^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} tsáu^{13} tsá^{2}mɨ^{3} Herodías. Ñí^{2}cuo^{2} Pí^{2}liéi^{1} raɨnh^{21} bíh^{1} Herodes tsá^{2}mɨ^{3} Herodías hí^{3}, tɨ^{3}la^{3} Herodes má^{1}ná^{1}, jmɨ́^{1} má^{2}ca^{3}can^{3} hi^{3} ca^{3}jéinh^{32} cuo^{2} quionh^{3}.

18 Hi^{3} jáun^{2} Juan^{2} né^{3}, jmɨ́^{1} má^{2}ca^{3}juáh^{3} hiú^{2} cuóh^{32} ñí^{1}con^{2} Herodes: “¡Tiá^{2} ca^{3}tɨn^{1} yáh^{3} hnú^{2} hi^{3} ján^{3} nú^{2} ñí^{2}cuo^{2} renh^{2}!”

19 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} hon^{2} tsá^{2}mɨ^{3} Herodías
hí^{3} Juan^{2}, hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} hnió^{3} dí^{2} jngɨh^{3}; tɨ^{3}la^{3} tiá^{2}
jmɨ́^{1} lɨ́^{23} yáh^{3},
20 quí^{1} Herodes jmɨ́^{1} ñɨ^{32} hi^{3} Juan^{2} hí^{3} bíh^{1} jan^{2}
tsá^{2} chun^{1}, jan^{2} tsá^{2} cuá^{1}chan^{1} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}, hi^{3}
jáun^{2} jmɨ́^{1} juénh^{2} dí^{2} tsú^{2}. Hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} tiá^{2} jmɨ́^{1}
cue^{32} tsú^{2} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{3} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} hian^{2} tsɨ́^{3}. Hi^{3}
uá^{1}jinh^{1} jmɨ́^{1} tá^{2}zanh^{1} Herodes hi^{3} lɨ́^{1} tiá^{2} ñɨ^{32} lánh^{3}
jmu^{3} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}náɨ^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} zaɨ^{32} Juan^{2},
cun^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} hnió^{3} bíh^{1} tsú^{2} ne^{3}.
21 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2}mɨ^{3} Herodías né^{3}, ca^{3}choh^{13} bíh^{1} he^{3}
lánh^{3} rón^{32} jmu^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}jmú^{3} jáun^{2} Herodes jmáɨ^{1}
hi^{3} ca^{3}tsɨn^{13} mieh^{2}, hi^{3} ca^{3}cué^{3} má^{32} chu^{21} lɨ́n^{21}
ñí^{1}con^{2} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} ná^{1}chín^{1} joh^{1}, jɨ^{3} ñí^{1}con^{2} juo^{13}
hliáu^{3}, jɨ^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} ná^{1}quien^{2} hué^{13} Galilea nɨ́^{2}
siáh^{3}.
22 Jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}hi^{3} tsá^{1}máɨ^{13} jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}
Herodías hí^{3} ñí^{1} ná^{1}cúh^{2} tsú^{2} jáun^{2} hi^{3} ca^{3}tsan^{32};
jáun^{2} ca^{3}zaɨn^{21} lɨ́n^{21} bíh^{1} re^{21} Herodes la^{3}
má^{2}quionh^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} ná^{1}tén^{1} hí^{3} hi^{3} ca^{3}tsan^{32}
mɨ́^{1} hí^{3}. Hi^{3} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} re^{21} tsá^{1}máɨ^{13} hí^{3} la^{3} lá^{2}:
—Mɨ́^{1} ñí^{1}con^{2} jná^{13} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnáuh^{2}, hi^{3} jáun^{2}
jná^{13} cué^{13}.
23 Hi^{3} jáun^{2} ca^{3}jmú^{3} dí^{2} jáɨ^{13} ca^{3}la^{3} hi^{3} hɨen^{2} Dió^{32}
hi^{3} tson^{2} bíh^{1} cu^{3}tí^{3} cué^{32} dí^{2} lɨ^{3}ua^{3} cáun^{2} hi^{3} mɨ́^{32}
tsá^{1}máɨ^{13} hí^{3}, uá^{1}jinh^{1} tá^{1} cá^{2}tso^{13} hué^{32} ñí^{1} hu^{21}
cuo^{2} dí^{2}.
24 Jáun^{2} mɨ́^{1} hí^{3} né^{3} cua^{3}han^{3}, hi^{3} ca^{3}ñí^{1}zeh^{1}
mí^{1}ziú^{13}:
—¿He^{3} dá^{2} ñí^{1}mɨ́^{3} jná^{13} ñí^{1}con^{2} tsú^{2}?

Jáun^{2} mí^{1}ziú^{13} tsú^{2} ca^{3}juáh^{3}:

—Mɨ^{3}chí^{1} Juan^{2} tsá^{2} ziau^{2} hí^{3} jmáɨ^{2} cuá^{2}mɨ́^{1}.

25 Jáun^{2} mɨ́^{1} hí^{3} né^{3}, la^{3}juɨ^{32} ca^{3}hi^{3} siáh^{3} ñí^{1} cuá^{3} re^{21}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Mɨ^{3}chí^{1} Juan^{2} tsá^{2} zion^{2} tsáu^{2} jmáɨ^{2} bíh^{1} hnó^{32} jná^{13} hi^{3} cuéh^{1} hnú^{2} ta^{3}né^{32}, hi^{3} ná^{1}hu^{21} hñu^{3} uon^{2}.

26 Ca^{3}la^{3} hlaɨh^{3} lɨ́n^{21} bíh^{1} ca^{3}ta^{3}no^{1} tsɨ́^{3} re^{21}; tɨ^{3}la^{3} Dió^{32} yáh^{3} má^{2}lɨ́^{2}hɨen^{3} tsú^{2}, hi^{3} hí^{1} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} tsá^{2} ná^{1}tén^{1} yáh^{3} má^{2}lɨ́^{2}niéi^{32} jáɨ^{13} jáun^{2}, jáun^{2} tiú^{2}uú^{2} lɨ^{3} yáh^{3} hi^{3} jmu^{3} tsú^{2} huáh^{2} chí^{1} hi^{3} tiá^{2} cué^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} mɨ^{32} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3}.

27 La^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}zen^{3} re^{21} jan^{2} hliáu^{3}, hi^{3} ca^{3}jmú^{3} dí^{2} héih^{32} hi^{3} tsa^{3}quiéih^{3} tsú^{2} láɨ^{1} Juan^{2} hñu^{3}mí^{1}ñí^{2}.

28 Jáun^{2} ñéi^{1} hliáu^{3} hñu^{3}mí^{1}ñí^{2} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}quiéih^{13} láɨ^{1} Juan^{2}, jáun^{2} quiaun^{2} dí^{2} hi^{3} ná^{1}hu^{21} hñu^{3} uon^{2}. Jáun^{2} ca^{3}cuéh^{3} tsú^{2} tsá^{1}máɨ^{13} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{1}máɨ^{13} hí^{3} né^{3} ca^{3}ñí^{1}jɨenh^{13} siáh^{3} mí^{1}ziú^{13}.

29 Jmɨ́^{1} ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} Juan^{2}, jáun^{2} ja^{3}taunh^{21} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}quión^{21} hla^{1}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}ñí^{1}hón^{21} dí^{2}.

Jesús cue^{32} hi^{3} cuh^{3} hñá^{3} mei^{21} tsáu^{2}
(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

30 Jmɨ́^{1} cá^{1}jính^{21} jáun^{2} *tɨ^{32} tsá^{2} quian^{32} hí^{3} jë^{1} Dió^{32} ñí^{1}con^{2} Jesús, jáun^{2} ca^{3}chá^{3} tsú^{2} jɨ^{3}lɨ^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}jmú^{3}, jɨ^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}hɨ́eh^{3} dí^{2} tsáu^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}.

31 Jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3}:

—Ñá^{2}táunh^{1} náh^{2}, ma^{3}tauh^{13} dí^{2} cu^{3}tiá^{3} tie^{3} ñí^{1} cú^{2} hnga^{2}.

Quí¹ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² jmɨ́¹ ja³tú¹ ja³lɨn²³,
hi³ hí¹juáh³ tiá² jmáɨ¹ cue³² bíh¹ quioh²¹ tsú² hi³
cuh³ má³².
32 Jmɨ́¹jáun² ca³hi³ Jesús cáun² mu² la³ má²quionh³
jáun² tsá² quian³tun³ hí³ joh¹ hi³ ja³taunh²¹ tsú²
hmóu³² ñí¹ má²tɨ³ có³².
33 Tɨ³la³ juóun³² bíh¹ tsáu² ca³jɨ́e³ jmɨ́¹ já¹taunh²¹
tsú², hi³ jáun² ca³lɨ³tsɨn² tsá² hí³ hi³ hí³ bíh¹ Jesús;
hi³ jáun² tsá² hí³ jɨ³ tsá² zian² juú² la³ cu³ la³ jéin³
jáun² ja³taunh²¹ cú²hé² lɨ́n³² juɨ³² ta³, hi³ jáun² ta³
tin² bíh¹ ca³cha³táunh¹ tsú² ñí¹ jáun² la³ cónh³ bíh¹
Jesús.
34 Cua³han³ bíh¹ Jesús hñu³ mu² jmɨ́¹ cuá¹han³,
tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsú² hi³ sa³ juóun³² lɨ́n³² bíh¹
tsáu² má²tionh² ñí¹ jáun², hi³ jáun² ca³ja³ mií³
tsɨ́³ dí² ñí¹con² tsá² hí³, quí¹hliá² la³jmɨ́¹ tionh¹
*já¹ziáh² tiá² juo¹³ zian² bíh¹ jmɨ́¹ tionh¹ tsá² hí³; hi³
jáun² ca³ma³liáu³² dí² cú²jueh³² hi³ má²tɨn² tsá² hí³
hliáun³ ñí¹ jáɨ¹³.
35 Jmɨ́¹ má²ca³hláu³ jáun² né³, ca³ma³janh³² tsá²
haɨn²¹ tɨ³ con² tsú² ñí¹ zenh¹ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Já² má²ca³hláu³ bíh¹ la³², hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá²
hin² zian² ñí¹ má²janh² lá².
36 Jáun² chú³² juoh¹ hnú² tsá² nɨ́² hi³ tsa³tánh¹,
cuɨ́¹ cha³táunh¹ juú² pih²¹ jɨ³ ñí¹náɨ² ñí¹ táun³ hñú³,
hi³ cuɨ́¹ cha³lia³² tsú² má³² hi³ cuh³, [quí¹ ñí¹ tiauh¹
dí² lá² tiá² zia³² yáh³ hi³ lɨ³ cúh¹³].
37 Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³ ñí¹con² tsú²:
—Hnoh² bíh¹ hniáuh³² cueh¹ tsú² hi³ cuh³.
Jáun² né³, tsá² hí³ ca³ngáɨ³ siáh³:

—¿Jinh¹ dá² tsá¹cán¹³ jnoh¹ hí³ cuú²miih²¹ hi³ cue¹³ jnoh¹ tsá² nɨ́² cuh³? Quí¹ cun³ tun³ nio² hña³láu³ máh³ *cú¹tiáu² lɨ³ hniáuh³².
38 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³:
—¿Cónh³ bíh¹ hí³ cuú²miih²¹ zia³² quián¹³ hnoh² dúh¹? Cuá²jɨe³ dú¹ neh²¹.
Jmɨ́¹ má²lɨ́²jɨ́e³ tsú² jáun² né³, ca³juáh³:
—Hñá³ *hí³ cuú²miih²¹ quionh³ gon³ hma²¹ bíh¹ zia³².
39 Jáun² Jesús ca³jmú³ héih³² hi³ tiánh³² tsú² ma³ cu³ nió³ hué³² ja¹ mí¹ñéɨ² réh²;
40 jáun² ma³ hña³láun³ jɨ³ ma³ tu³la³quian³ tsáu² ca³tiánh³ ma³ quin³² ma³ cu³ nió³.
41 Jmɨ́¹jáun² ca³can³ Jesús tá¹ hñá³ hí³ cuú²miih²¹ jáun² jɨ³ tá¹ gon³ hma²¹ nɨ́² siáh³, jáun² ca³jɨ́e³ tsú² tɨ³ hñu³mɨ³cuú² hi³ ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³², jmɨ́¹jáun² ca³ca³ tsú² hí³, jáun² ca³cuéh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hi³ tsóh³ ñí¹con² tsá² tionh² hí³. Ja³bí¹ ca³tsóh³ tsú² siáh³ quioh²¹ hma²¹ hí³ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá² hí³.
42 Jáun² la³jɨ́n³² bíh¹ tsá² hí³ lah³ re² má³².
43 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jieh³ tsú² la³jɨ́³² chí² juoh¹ hí³, jɨ³ quioh²¹ hma²¹ hi³ ziau³ jáun² nɨ́² siáh³, jáun² chí² juoh¹ jáun² né³ ca³cónh³² quia³tún³ mɨ́²tá².
44 La³ cun³ tsá² ca³cúh² hí³ cuú²miih²¹ jáun², jmɨ́¹ tín³ hñá³ mei²¹ jmáh³la³ tsá²ñuh².

Jesús cuá¹ngɨ³² ñí¹ jmáɨ²
(Mateo 14:22-33; Juan 6:16-21)

45 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³jmú³ Jesús héih³² hi³ tónh³² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hñu³ mu² hi³ hán³² tɨ³ jo²¹ jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ ta³ tin², hi³ tsa³táunh¹ tsú²

juú² Betsaida tá¹la³ dí¹hah² dí² jáun² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² ná¹ngɨh³² hí³.

46 Jmɨ́¹ má²lɨ́²heh² tsú² jáun² jáɨ¹³ quionh³ tsá² tionh² hí³ né³, ngau³ tsɨ³ máh³ hi³ ca³ñí¹lienh¹³ Dió³².

47 Jmɨ́¹ ca³niéi² jáun² né³, mu² jáun² jmɨ́¹ má²he² ñí¹ chu³jo² jmáɨ², jáun² hnga² bíh¹ jéi³²í¹ Jesús jmɨ́¹ zenh¹ ñí¹ quiéin².

48 Jmɨ́¹jáun² ca³jɨ́e³ dí² hi³ zia³² uu³mí²tsɨ³² ñí¹con² tsá² hí³ joh¹ hi³ tiú²uú² re² lɨ́²³ juóh³ tsú² jmáɨ², quí¹hliá² jmɨ́¹ ja³² chí³ tɨ³ juɨ³² ñí¹ hí¹tsá²táunh¹ tsú² jáun². Jmɨ́¹ má²já²jnia² jáun² né³, ngau³ Jesús juɨ³² ñí¹ hí¹tsá²táunh¹ tsú² jáun², hi³ chí¹ngɨ³² ñí¹ jmáɨ², tɨ³la³ Jesús cáun² lɨ́¹ jmɨ́¹ má²ngá¹³ bíh¹.

49 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsá² tiáunh¹ hí³ hñu³ mu² hi³ cuá¹ngɨ³² jan² tsáu² ñí¹ jmáɨ², jáun² ca³lɨ́n¹³ hi³ tsá² le¹ bíh¹ ná¹jɨ́en³² dí², hi³ jáun² ca³hóh³²,

50 quí¹ la³jɨ́n³² bíh¹ dí² ca³ta³hú¹ cóh²¹ tsɨ́³ jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² tsú². Tɨ³la³ Jesús ca³liéinh³² tsá² hí³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Tiá³ chá¹ náh² honh²; ha³ lɨ́² juenh³ náh², quí¹ jná¹³ bíh¹ la³²!

51 Jáun² ca³uú³ bíh¹ tsú² hñu³ mu² ñí¹ jmɨ́¹ tiáunh¹ tsá² hí³, jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³hná³ chí³; jáun² tsá² hí³ lɨ́¹ ca³ta³ná¹jɨ́e³² bíh¹ hi³ ná¹tsá²cáun² tsɨ́³.

52 Hliá² tiá² jmɨ́¹ la³ má²ca³ngɨ¹³ yáh³ tsá² hí³ hua³jueh³² hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² quionh³ hí³ cuú²miih²¹ jáun², jmɨ́¹ la³ ná¹jlɨ³² la³ jáun²í¹ máh³ jmɨ́¹ tsɨ́³ tsá² hí³.

Jesús jmah²³ tsá² ná¹tsáun¹ hué³² Genesaret (Mateo 14:34-36)

53 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³hán² bíh¹ tsú² tɨ³ jo²¹ jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ jáun², hi³ ca³cha³táunh¹ hué³² Genesaret;
ñí¹ jáun² ca³hñéih³² tsú² mu² can³² jmáɨ².
54 La³ cun³ jmɨ́¹ ca³huén² tsú² jáun² hñu³ mu²,
la³juɨ³² ca³lɨ³ cuóun³² bíh¹ tsáu² Jesús.
55 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³ñi³tú¹ ñi³lɨn¹³ tiá³
siaun³² tsá² tiáunh¹ hí³ cu³ jéin³ ñí¹ jáun², hi³
jáun² ca³ma³liáu³² hi³ já²jan² tsá² tsáun¹ hi³ ná¹tsɨn¹
ñí¹ jmu² nɨ́¹juáh³ lɨ³ua³ cáun² ñí¹ ca³lɨ³ ñi³² tsú² hi³
ngɨ³² Jesús.
56 Hi³ jáun² la³jɨ́³² juú² cáh¹ ñí¹ chau²¹ tsú², juú²
míh¹ jɨ³ ñí¹náɨ² nɨ́² siáh³ jmɨ́¹ chan² tsáu² tsá² tsáun¹
ja¹ hñú³, hi³ jáun² jmɨ́¹ hiú² jmɨ́¹ mɨ³² tsú² ñí¹con²
Jesús hi³ cué³² jáɨ¹³ hi³ hliéih³ tsá² tsáun¹ cuo²
uá¹jinh¹ jmáh³la³ zéi¹ ha¹ bíh¹ tsú²; hi³ jáun² la³jɨ́n³²
tsá² ca³tí³ hí³ cuo² ha¹ tsú² né³, lan³ bíh¹.

7

Hi³ jmu² hi³ tiá² jɨn² tsá²mɨ³cuóun²
(Mateo 15:1-20)

1 Jmɨ́¹jáun² cua³taunh²¹ ma³ jan² tsá² *fariseos
ñí¹con² Jesús, la³ má²quionh³ ma³ jan² tɨ³² liei²¹ hi³
má²já²taunh²¹ já¹ juú² Jerusalén.
2 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³jɨ́e³ hi³ ma³ jan² tsá² haɨn²¹
hí³ tɨ³ con² Jesús ná¹cúh² ta³ tiá² má²jɨ² cuo²; la³
cun³ ta³ tiá² má²lɨ́²ma³tí³² tsú² héih³² hi³ ná¹ngɨ²³
ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² hniáuh³² liáh³² tsú² cuo²; [hi³
jáun² bíh¹ jlánh¹ ca³ziu³ ca³hɨen³ dí² tsá² hí³].

3 (Quí^{1}hliá^{2} tsá^{2} fariseos jɨ^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} *judíos
ná^{1}má^{2}tí^{32} bíh^{1} la^{3} cun^{3} hi^{3} jlánh^{1} ná^{1}hëh^{3} chí^{1}
tsá^{2}daun^{32}, hi^{3} tiá^{2} cáun^{2} lɨ́^{1} cuh^{3} yáh^{3} ta^{3} tiá^{2}
má^{2}lɨ́^{2}liáh^{32} cuo^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} ná^{1}ngɨ^{23} dí^{2} jáun^{2}.
4 Hi^{3} nɨ́^{1} má^{1}cuá^{2}tanh^{21} tsú^{2} ja^{1} hmah^{21} né^{3}, tiá^{2}
cáun^{2} lɨ́^{1} cuh^{3} yáh^{3} tsú^{2} ta^{3} tiá^{2} má^{2}lɨ́^{2}ma^{3}tí^{32} la^{3}
cun^{3} hi^{3} ná^{1}ngɨ^{23} jáun^{2} hi^{3} liah^{32} cuo^{2} re^{2}. Zia^{32}
bíh^{1} siáh^{3} hliáun^{3} hi^{3} ná^{1}hëh^{3} chí^{1} tsú^{2} ñí^{1} hná^{1}
nɨ́^{2}, uá^{1}la^{3} cun^{3} hi^{3} ráɨn^{32} tsú^{2} jáun^{2} vasos, tse^{3}, jɨ^{3}
cuah^{21} mí^{1}ñí^{2} nɨ́^{2} [jɨ^{3} jen^{3} míh^{1} ñí^{1} ná^{2}tsɨ́n^{32} tsú^{2}
má^{1}ca^{3}jmú^{3} má^{32} nɨ́^{2} siáh^{3}].)
5 Jáun^{2} né^{3}, tsá^{2} fariseos quionh^{3} jɨ^{3} tɨ^{32} liei^{21}
ca^{3}ngáɨ^{3} ñí^{1}con^{2} Jesús:

—¿He^{3} láɨh^{32} tiá^{2} má^{2}tí^{32} tsá^{2} haɨn^{21} nɨ́^{2} tɨ^{3} con^{2}
hnú^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} ná^{1}ngɨ^{23} tsá^{2}daun^{32}, hi^{3} cáun^{2} lɨ́^{1}
cúh^{2} bíh^{1} ta^{3} tiá^{2} má^{2}jɨ^{2} cuo^{2}?
6 Jáun^{2} Jesús ca^{3}ngáɨ^{3}:

—Tson^{2} lɨ́n^{32} bíh^{1} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} hla^{1} Isaías jmɨ́^{1}
ca^{3}hléh^{3} tsú^{2} jáun^{2} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}cué^{3} Dió^{32} hñu^{3} tsɨ́^{3}
hi^{3} hnoh^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} náh^{2} la^{3} cá^{1} la^{3} jéinh^{1}, la^{3} cun^{3}
rá^{1}juáh^{3} jáun^{2} ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21} tsú^{2}, hi^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

Tsá^{2} nɨ́^{2} dá^{2} má^{2}quien^{2} jná^{13} cun^{3}quionh^{3} jmáh^{3}la^{3}
ho^{3} bíh^{1},
jun^{3}juáh^{13} la^{3} jonh^{3} jmɨ́^{1}tsɨ́^{3} yáh^{3} tsú^{2} hniau^{3} jná^{13}.
7 Hí^{1} cáun^{2} tiá^{2} lin^{1} ñí^{1} quien^{2} yáh^{3} hi^{3} má^{2}tsú^{2}
má^{2}jáuh^{32} tsú^{2} jáun^{2} jná^{13},
quí^{1} héih^{32} quioh^{21} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} bíh^{1} jaun^{32} hɨeh^{32}
tsú^{2} tsáu^{2} la^{3}juah^{21} dúh^{1} héih^{32} quion^{21} jná^{13}.
8 Jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} tsú^{2} siáh^{3}:

—Quí¹ hnoh² dá² chah³² náh² tɨ³ có³² héih³² quioh²¹ Dió³², hi³ ma³tih²¹ náh² la³ cun³ hi³ ná¹hëh³ chí¹ tsá²mɨ³cuóun², [la³ cun³ hi³ ráɨn³² tsú² jáun² la³jɨ́³² cuá¹ uon² jɨ³ hi³ jmu² tsú² siáh³ hliáun³ lɨ́n³² hi³ siáh³ ñí¹ hná¹ nɨ́²].

9 Ja³bí¹ ca³záɨh³ tsú² siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Hnoh² dá² chah³² náh² tɨ³ có³² héih³² hi³ jmu² Dió³² quí¹ cun³ñí¹ hi³ hnáuh² náh² má¹tih²¹ la³ cun³ hi³ ná¹hëh³ chinh³² náh² hmóu³² bíh¹.

10 Quí¹ sá¹nɨ́² jɨe³ dúh¹, la³ lá² bíh¹ ca³juáh³ hla¹ Moisés: “Tianh³² náh² ta²¹ ñeh² mí²ziúh²”. Ja³bí¹ ca³juáh³ tsú² siáh³: “Lɨ³ua³ jan² tsá² chú² juóun³² jméi² mí¹ziú¹³, tsá² la³ hí³ ca³tɨn¹ jún³ bíh¹”.

11 Tɨ³la³ hnoh² né³ juánh³ hi³ lɨ́¹³ bíh¹ néh¹ záɨh³² tsáu² jméi² mí¹ziú¹³ la³ lá²: “Tiú²uú² lɨ́¹³ yáh³ má¹hau¹ jná¹³ hnú², quí¹ la³jɨ́³² hi³ zia³² quion²¹ jná¹³ ná¹lɨ́³ corbán bíh¹”, (la³ cun³ nieih³ jáɨ¹³ “hi³ má²ná¹chan¹ ñí¹con² Dió³² bíh¹”).

12 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ má²lɨ́²juáh³ tsú² la³ nɨ́², jáun² hnoh² né³ má²juánh³ náh² hi³ tiú²uú² tion³ hniáuh³² yáh³ ma³hon³ tsú² jméi² mí¹ziú¹³.

13 Jáun² cun³quionh³ la³ nɨ́² bíh¹ má²ná¹jmuh³² hnoh² hi³ tiá² quien² cu³tí¹³ héih³² quioh²¹ Dió³² cun³quionh³ hi³ ma³tɨn¹³ náh² tsáu² la³ cun³ hi³ ná¹hëh³ chinh³² náh² hmóu³². Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ nɨ́² yáh³ jmuh³² náh².

14 Siáh³ siáh³ ca³teh³ Jesús tsáu² hi³ ja³niéi³ jáɨ¹³, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Niéi² náh² la³jɨ́n³², jɨ³ hi³ cuɨ́¹ ngɨ¹³ náh² siáh³:

15 Jun^{3}juáh^{13} hi^{3} tsá^{2}toh^{3} jáun^{2} tɨ^{3} ñeh^{2} quioh^{21}
yáh^{3} tsú^{2} jmu^{2} hi^{3} tiá^{2} jɨn^{2} tsú^{2}. Quí^{1} hi^{3} ja^{32} la^{3} tɨ^{3}
hñu^{3} tsɨ́^{3} bíh^{1} tsú^{2} jmu^{2} hi^{3} hliánh^{2}.
16 [Hnoh^{2} tsá^{2} ná^{1}chi^{21} cuáh^{3} náh^{2}, niéi^{2} náh^{2}.]
17 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ́^{2}chan^{3} jáun^{2} Jesús tsá^{2} hí^{3} né^{3}, hi^{3}
cáun^{2} hñú^{3}; jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}ngáɨ^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3}
con^{2} tsú^{2} ca^{3}tɨ^{21} jáɨ^{13} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}jmú^{3} tsú^{2} jáun^{2}.
18 Jáun^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¿Hí^{1} chín^{1}dí^{1} hnoh^{2} uá^{1} tiá^{2} la^{3} ngɨ^{23} náh^{2} siáh^{3}?
¿Tiá^{1} má^{2}ñíh^{1} hnoh^{2} hi^{3} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} zia^{32} tɨ^{3} cheih^{32}
hi^{3} tsá^{2}toh^{3} tɨ^{3} ñeh^{2} quioh^{21} tsáu^{2}, tiá^{2} lɨ́^{13} yáh^{3} jmu^{3}
hi^{3} jáun^{2} hi^{3} hliánh^{13} tsáu^{2}?
19 Quí^{1} hñu^{3} héin^{1} bíh^{1} tsú^{2} tsá^{2}toh^{3}, jun^{3}juáh^{13}
hñu^{3} tsɨ́^{3} yáh^{3} tsú^{2}, hi^{3} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3} hue^{32} siáh^{3}
tɨ^{3} cheih^{32}.

Cun^{3}quionh^{3} la^{3} nɨ́^{2} ca^{3}lɨ^{3}hnió^{3} tsú^{2} juáh^{3} hi^{3} jɨ^{2}
bíh^{1} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} ñí^{1} má^{32}.
20 Ja^{3}bí^{1} ca^{3}juáh^{3} tsú^{2} siáh^{3}:

—Hi^{3} hue^{32} hñu^{3} tsɨ́^{3} bíh^{1} tsáu^{2} ján^{1} tson^{2} jmu^{2} hi^{3}
hliáh^{2} jmɨ́^{1} tsɨ́^{3}.
21 Quí^{1}hliá^{2} tɨ^{3} ñeh^{2} hñu^{3} tsɨ́^{3} bíh^{1} tsú^{2} hue^{32} la^{3}jɨ́^{32}
hi^{3} hlah^{3}, uá^{1}la^{3} cun^{3} hi^{3} lɨ́^{1} chin^{2} tsú^{2} chí^{1}, hi^{3} lɨ́^{1}
jmu^{2} tsú^{2} juón^{1} quionh^{3} tsá^{2} hlá^{2} tsá^{2} nɨ́^{2}, jɨ^{3} hi^{3} lɨ́n^{3}
tsú^{2} tsá^{2} háɨn^{2}, tsá^{2} jngɨh^{2} tsáu^{2} ho^{3} tsá^{2} jmu^{2} hi^{3}
hlah^{3} hi^{3} hó^{32},
22 tsá^{2} lɨ́^{1} hniá^{1} hi^{3} quioh^{21} tsáu^{2}, tsá^{2} hláɨh^{1} hon^{2},
tsá^{2} má^{2}can^{2} tsáu^{2}, tsá^{2} lɨ́^{1} jmu^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} tɨ^{32} tsɨ́^{3}
hnga^{2}, tsá^{2} uóu^{32} tsɨ́^{3}, tsá^{2} tɨn^{2} jú^{1} tɨ́^{1}jáɨ^{2}, tsá^{2} jmu^{2}
tonh^{2}, jɨ^{3} tsá^{2} lɨ́^{1} jmu^{2} hi^{3} cáun^{1} nɨ́^{2} siáh^{3}.

23 Ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} hi^{3} hlah^{3} nɨ́^{2} ja^{3}toh^{23} tɨ^{3} ñeh^{2} hñu^{3} tsɨ́^{3}
bíh^{1} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} jmu^{2} hi^{3} tiú^{2}uú^{2} jɨn^{2} tsú^{2}
ñí^{1}con^{2} Dió^{32}.

Jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2}cá^{2}jo^{21} tanh^{2} ta^{21} Jesús
(Mateo 15:21-28)

24 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, cua^{3}han^{3} Jesús ñí^{1} jáun^{2} hi^{3}
ca^{3}ñí^{1}ngɨ́^{2} la^{3}cáun^{2} juú^{2} Tiro [jɨ^{3} juú^{2} Sidón]. Jáun^{2}
hi^{3} tsú^{2} cáun^{2} hñú^{3}, hi^{3} hí^{1} jan^{2} tsáu^{2} tiá^{2} jmɨ́^{1} hnió^{3}
tsú^{2} lɨ^{3} ñi^{32}; tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} ca^{3}lɨ^{3} yáh^{3} hính^{32} tsú^{2}.
25 La^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} mí^{1}ziú^{13} jan^{2}
mɨ́^{1}míh^{1} tsá^{2} jmɨ́^{1} hún^{1} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3},
hi^{3} Jesús má^{2}cuán^{2} juú^{2} jáun^{2}; hi^{3} jáun^{2} ja^{3} tsú^{2} hi^{3}
ca^{3}di^{3}jñí^{32} ta^{3} ñí^{1} Jesús, hi^{3} ca^{3}jmú^{3} cuá^{1}hin^{3} la^{3} tɨ^{3}
hué^{32}.
26 Jan^{2} tsá^{2} cú^{2}juú^{2} bíh^{1} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3}, tsá^{2} jmɨ́^{1} hɨ́n^{13}
tɨ^{3} Fenicia hué^{32} Siria. Cuan^{3} tsú^{2} ñí^{1}con^{2} Jesús hi^{3}
ca^{3}mɨ́^{3} dí^{2} hi^{3} chin^{13} tsú^{2} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hi^{3} hún^{1}
hñu^{3} tsɨ́^{3} mɨ́^{1} míh^{1} jon^{2} dí^{2}.
27 Tɨ^{3}la^{3} Jesús ca^{3}juáh^{3}:
—Cué^{1} jáɨ^{13} hi^{3} láɨh^{13} tín^{2} re^{2} má^{32} tsá^{2}co^{1} jná^{13},
quí^{1} tiá^{2} re^{2} jniá^{3} yáh^{3} hi^{3} quin^{13} dí^{2} má^{32} quioh^{21}
tsá^{1}míh^{1} hi^{3} cue^{13} dí^{2} tsáɨ^{2}.
28 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} né^{3}, ca^{3}juáh^{3}:
—Tson^{2} bíh^{1} la^{3} jáun^{2} Tɨ^{32}; tɨ^{3}la^{3} hí^{1} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} tsáɨ^{2}
tionh^{2} ñeh^{2} mesa yáh^{3} cúh^{2} chí^{2} juoh^{1} hi^{3} súh^{23}
tsá^{1}míh^{1}.
29 Jáun^{2} né^{3}, Jesús ca^{3}juáh^{3}:
—Re^{2} bíh^{1} má^{2}lɨ́^{2}juah^{21} hnú^{2} la^{3} nɨ́^{2}; má^{2}lɨ́^{13} bíh^{1}
cuánh^{13} hnú^{2}. Má^{2}cuá^{2}han^{3} bíh^{1} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1}
hñu^{3} tsɨ́^{3} jónh^{32} hnú^{2}.

30 Jmɨ́¹ cá¹chánh²¹ tsú² jáun² hñú¹³ né³, ca³jɨ́en³²
tsú² mɨ́¹míh¹ jon² hi³ rá¹tsɨn² ñí¹ jen³; hi³ jmɨ́²chí³
hláɨnh¹ né³, la³ má²cuá²han³ bíh¹ hñu³ tsɨ́³ mɨ́¹míh¹
hí³.

Jesús jmah²³ siáh³ jan² tsá² cáun¹

31 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, cua³han³ siáh³ Jesús ñí¹ hu²¹
cuo² juú² Tiro, hi³ ngau³ juɨ³² juú² Sidón jɨ³ la³cáun²
tɨ³ ñí¹ tioh³ jáun² tá¹ quia³ juú² míh¹ tiá² ná¹cunh²
siáh³, jáun² ca³chó³² tsú² ñí¹ ná¹ho³ jmáɨ² Galilea.
32 Ñí¹ jáun² cua³jan² tsú² jan² tsá²ñuh² te³ cuá¹,
tsá² tiá² re² hleh³², hi³ jáun² ca³hiu³ ca³mɨ́³ tsú² hi³
ra³tsɨ³² Jesús cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³.
33 Jáun² Jesús ca³jan³ tsá² hí³ ñí¹ tɨ³ có³², ñí¹ tiá²
hin² zian², hi³ jáun² ca³lóh³ dí² zeih²¹ cuo² cuá¹ tsá²
hí³, hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³hñe³ dí² siáh³ zeih²¹ cuo²
hi³ jáun² ca³hliéih³ dí² zɨ́h¹ tsá² hí³.
34 Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³jɨ́e³ dí² hñu³mɨ³cuú²,
hi³ ca³zion³ tsɨ́³ hi³ ca³juáh³:

—¡Efata! (hi³ hnió³ juáh³ “¡Cuɨ́¹ niá¹³!”).

35 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³niá³ cuá¹ tsá² jmɨ́¹
ten³ hí³, hi³ la³ siáh³ zɨ́h¹ tsú², hi³ jáun² ca³lɨ³ bíh¹
hléh³² tsá² hí³ re².
36 Jáun² né³, Jesús ca³jmú³ héih³² ñí¹con² tsá² jmɨ́¹
tsáun¹ hí³ la³ má²quionh³ tsá² ná¹jɨ́e²³, hi³ hí¹ jan²
tiá² hin² záɨh³² tsú²; tɨ³la³ uá¹jinh¹ ca³jmú³ dí² héih³²
chí¹tson³ hi³ tiá² hin² záɨh³² tsú² hi³ jáun², tɨ³la³ tɨ³
lɨ́³mí¹ ca³qui³ ca³chá³ bíh¹ tsú².
37 Hi³ jáun² jlánh¹ ca³ja³cáun² lɨ́n³² tsɨ́³ tsá²
ca³náɨ³² hí³ hi³ lɨ³ la³ jáun², hi³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—La^{3}jɨ́^{32} bíh^{1} jmu^{2} tsú^{2} re^{2}; hí^{1} la^{3} tɨ^{3} tsá^{2} te^{3} cuá^{1} yáh^{3} náɨ^{32} jmu^{2} tsú^{2}, jɨ^{3} hi^{3} jmu^{2} tsú^{2} siáh^{3} hi^{3} hléh^{32} tsá^{2} cáun^{1}.

8

Jesús cue^{32} hi^{3} cuh^{3} quiún^{3} mei^{21} tsáu^{2}
(Mateo 15:32-39)

1 Jmɨ́^{1} lɨ́^{1}cáɨn^{2} pih^{21} jáun^{2} ca^{3}ngɨh^{32} siáh^{3} juóun^{32} lɨ́n^{32} tsáu^{2}, hi^{3} tiá^{2} jmɨ́^{1} zia^{32} yáh^{3} he^{3} cuh^{3} tsú^{2}. Jáun^{2} né^{3}, Jesús ca^{3}teh^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

2 —Jlánh^{1} ja^{32} mií^{3} tsɨn^{32} jná^{13} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} lá^{2}, quí^{1}hliá^{2} hnɨ^{32} jmáɨ^{1} máh^{3} má^{2}tí^{3} hi^{3} tionh^{2} tsú^{2} ñí^{1} lá^{2} quiúnh^{1} jná^{13}, hi^{3} hí^{1} cú^{1}pih^{21} yáh^{3} hi^{3} cuh^{3} tsú^{2} tiú^{2}uú^{2} zia^{32}.

3 Nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} chanh^{21} jná^{13} tsú^{2} hñú^{13} ta^{3} tiá^{2} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}cuh^{3}, lɨ́^{13} huán^{3} bíh^{1} tsɨ́^{3} tsú^{2} hú^{1} juɨ^{32}, quí^{1}hliá^{2} ma^{3} jan^{2} tsá^{2} nɨ́^{2} tsá^{2} já^{2}taunh^{21} ñí^{1} uóunh^{3} bíh^{1}.

4 Jáun^{2} né^{3}, tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2} ca^{3}ngáɨ^{3}:

—Tɨ^{3}la^{3} ¿ha^{3} bí^{1} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} cue^{13} dí^{2} tsá^{2} nɨ́^{2} má^{32} hi^{3} cuh^{3} ñí^{1} lá^{2}, cáun^{2} ñí^{1} tiá^{2} hin^{2} zian^{2} hí^{1} jan^{2} bíh^{1} la^{32}?

5 Jáun^{2} Jesús ca^{3}ngáɨ^{3}:

—¿Cónh^{3} bíh^{1} *hí^{3} cuú^{2}miih^{21} zia^{32} quián^{13} hnoh^{2} dúh^{1}?

Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}:

—Quiau^{3} hí^{3} bíh^{1} zia^{32}.

6 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}jmú^{3} dí^{2} héih^{32} hi^{3} tiánh^{32} tsá^{2} hí^{3} hué^{32}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}zanh^{3} dí^{2} tá^{1} quiau^{3} hí^{3} jáun^{2}, hi^{3} ca^{3}cuéh^{3} dí^{2} tiá^{1}hmah^{1} Dió^{32}. Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}ca^{3}

tsú^{2} hí^{3} cuú^{2}miih^{21} jáun^{2} hi^{3} ca^{3}cuéh^{3} dí^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3}, ca^{3}tsóh^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} má^{2}tionh^{2} hí^{3}.

7 Hi^{3} jmɨ́^{1} zian^{2} siáh^{3} cun^{3} gon^{3} gáun^{3} juo^{13} pih^{21}, hi^{3} jáun^{2} Jesús ca^{3}ma^{3}mieh^{2} siáh^{3} jáh^{3} hí^{3}, jáun^{2} ca^{3}jmú^{3} dí^{2} siáh^{3} héih^{32} hi^{3} tsóh^{3} tsú^{2} hi^{3} jáun^{2}.

8 Jáun^{2} ca^{3}la^{3} jɨ́n^{32} tsá^{2} hí^{3} lah^{3} re^{2} má^{32}, ca^{3}lɨ^{3}í^{1} máh^{3} ca^{3}cónh^{32} quiau^{3} mɨ́^{2}tá^{2} chí^{2} juoh^{1} hi^{3} ziau^{3} jmɨ́^{1} má^{2}lɨ́^{2}cuh^{3} tsú^{2} jáun^{2}.

9 La^{3} cun^{3} tsá^{2} ca^{3}jmú^{3} hí^{3} má^{32} jmɨ́^{1} tín^{3} cun^{3} quiún^{3} mei^{21} tsáu^{2}. Hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} má^{2}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}hah^{2} Jesús jáɨ^{13} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} tionh^{1} hí^{3},

10 hi^{3} jáun^{2} hi^{3} hñu^{3} mu^{2} quionh^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} hi^{3} ja^{3}taunh^{21} tɨ^{3} ñí^{1} téh^{23} tsú^{2} Dalmanuta.

Tsá^{2} fariseos mɨ^{32} cáun^{2} li^{21} hi^{3} lɨ́^{3} hua^{3}jueh^{32} (Mateo 12:38-42, 16:1-4; Lucas 12:54-56)

11 Jmɨ́^{1}jáun^{2} cua^{3}taunh^{21} tsá^{2} *fariseos hi^{3} ca^{3}ma^{3}liáu^{32} hi^{3} quiú^{2} táɨnh^{23} jáɨ^{13} quionh^{3} Jesús. La^{3} cun^{3} hi^{3} hnió^{3} dí^{2} ca^{3} lan^{3} Jesús, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}mɨ́^{3} dí^{2} cáun^{2} li^{21} hi^{3} lɨ́^{3} hua^{3}jueh^{32} hi^{3} já^{32} tɨ^{3} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}.

12 Jáun^{2} Jesús jlánh^{1} ca^{3}zion^{3} lɨ́n^{32} tsɨ́^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¿He^{3} láɨh^{32} mɨ^{32} tsá^{2} zian^{2} né^{32} cáun^{2} li^{21} cun^{3}quionh^{3} hua^{3}jueh^{32}? Jú^{1} tson^{2} juanh^{32} jná^{13} hi^{3} hí^{1} cáun^{2} yáh^{3} li^{21} tiá^{2} lɨ́^{13} hiáuh^{3} tsá^{2} zian^{2} né^{32}.

13 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}chan^{3} dí^{2} tsá^{2} hí^{3} ñí^{1} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} taunh^{3} dí^{2} siáh^{3} hñu^{3} mu^{2} hi^{3} ngau^{3} tɨ^{3} jo^{21} jmáɨ^{2} lɨ́^{1} ná^{1}ho^{3} jáun^{2}.

Tie³ quioh²¹ tsá² fariseos
(Mateo 16:5-12)

14 Jmɨ́¹jáun² ca³ja³có³ tsɨ́³ tsá² quian³tun³ hi³ cán³
má³² cuh³, jɨ́³²la³ cáun² tán¹ bíh¹ hí³ cuú²miih²¹ jmɨ́¹
quian³² tsú² jmɨ́¹ taunh²¹ hñu³ mu² jáun².
15 Jáun² Jesús ca³hlɨ́² ca³liéinh³² tsá² hí³ hi³
ca³juáh³ la³ lá²:

—Sá¹nɨ́² jɨe³, hua³hín¹³ náh² jmu³ ca³tɨ²¹ tie³
quioh²¹ tsá² fariseos la³ má²quionh³ jɨ³ tie³ quioh²¹
Herodes nɨ́² siáh³.
16 Jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³ma³liáu³²
hi³ juónh²³ la³ lá² ja¹ hmóu²¹:

—Cun³ñí¹ hi³hliá² tiá² quián¹ má³² bíh¹ dí² nɨ³²,
hi³ jáun² la³ nɨ́² ñí¹juah²¹ tsú².
17 Tɨ³la³ Jesús ca³lɨ³tsɨn² bíh¹ hi³ jáun², hi³ jáun²
ca³juáh³ siáh³:

—¿He³ láɨh³² ná¹juónh³² náh² hi³ tiá² quiánh¹
má³²? ¿Hí¹ la³ tɨ³ ta³né³² máh³ tiá² má²ca³ngɨ¹³ náh²,
hi³ sa³jun³ má²ca³lɨ³tsɨn² náh² siáh³? ¿Hí¹ ná¹jlɨ³²í¹
máh³ honh² hnoh² la³ tɨ³ ta³né³² dúh¹?
18 ¿Hí¹ tiá² la³ jniá³ máh³ máh¹ náh², hi³ sa³jun³
la³ niéih³ siáh³ cuáh³ náh²? ¿Hí¹ tiú²uú² chau² máh³
honh² hnoh²?
19 Jmɨ́¹ ca³tsóh³² jná¹³ jáun² hñá³ hí³ cuú²miih²¹
ja¹ ñí¹ tionh¹ hñá³ mei²¹ tsáu², ¿jáh³ mɨ́²tá² chí²
juoh¹ ca³jiéih¹ náh² jmɨ́¹jáun² dúh¹?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Quia³tún³ mɨ́²tá².

20 —Hi³ jmɨ́¹ ca³tsóh³² jná¹³ jáun² tá¹ quiau³ hí³
ja¹ ñí¹ tionh¹ quiún³ mei²¹ tsáu², ¿cónh³ mɨ́²tá²
ca³cónh³² chí² juoh¹ hi³ ca³jiéih¹ hnoh² jáun² siáh³?
Hi³ jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³ siáh³:
—Quiau³ mɨ́²tá².
21 Jmɨ́¹jáun² né³ ca³záɨh³ dí²:
—¿He³ lɨ³ sa³ la³ tɨ³ ta³né³² máh³ tiá² má²ca³ngɨ¹³
náh² né³?

Jesús jmah²³ jan² tsá² ten³ já¹ juú² Betsaida

22 Hi³ jáun² né³, jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú² já¹ juú²
Betsaida, jáun² cua³jan² tsáu² jan² tsá² ten³ ñí¹con²
Jesús; jáun² ca³hiu³ ca³mɨ́³ tsú² hi³ Jesús ra³tsɨ³² cuo²
ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³.
23 Jáun² ca³zanh³ Jesús cuo² tsá² ten³ hí³, hi³
jáun² ca³chín² dí² tɨ³ cheih³² juú². Jáun² ca³yóh³
dí² mí¹héh¹³ mɨ́¹ñí¹ tsá² hí³ hi³ jáun² ca³ra³tsɨ³² dí²
siáh³ cuo² ñí¹ quioh²¹ tsú², jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨh³ dí²
nɨ́¹juáh³ má²lɨ́²³ jɨ́e³ ca³lá².
24 Jáun² tsá² ten³ hí³ né³ ca³jɨ́e³, hi³ jáun² ca³juáh³:
—Jɨen¹ jná¹³ tsáu², tɨ³la³ la³jmɨ́¹ jniá³ hmá² bíh¹
jniá³ tsáu² ñi³táunh¹.
25 Jáun² Jesús ca³tí³ siáh³ cuo² mɨ́¹ñí¹ tsú²,
jmɨ́¹jáun² ca³tauh² tsá²ñuh² hí³ tiá³ ñí¹, hi³ ca³jɨ́e³;
jáun² lan³ bíh¹ tsú². La³jɨ́³² bíh¹ má²jɨ́e²³ tsú² re²
lɨ́n³².
26 Jáun² né³, Jesús ca³chanh³ tsú² hñú¹³, hi³
ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Ha³ lɨ́² cua³hú³² já¹ juú², [hi³ sa³jun³ hí¹ jan²
tsáu² tiá² hniáuh³² cuá¹zéih³ nú² hi³ lɨ³ nɨ́².]

Pé¹ juáh³ hi³ Jesús bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo (Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

27 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngau³ Jesús quionh³ tsá² haɨn²¹
hí³ tɨ³ con² ñí¹ tioh³ juú² míh¹ cu³ jéin³ juú² Ce-
sarea quioh²¹ Pí²liéi¹. Ta³ hí¹tiáunh¹ dí² jáun² juɨ³²
ca³ngáɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²:

—¿Hin² tsánh² jná¹³ juáh³ tsáu²?

28 Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Zian² tsá² juáh³ hi³ hnú² bíh¹ néh¹ hla¹ Juan²
tsá² tɨ́² ziau² hí³ jmáɨ², ma³ jan² tsáu² juáh³ hi³ hnú²
bíh¹ Líh³ tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin², hi³
ma³ jan² tsá² juáh³ siáh³ hi³ hnú² bíh¹ néh¹ jan² tɨ³²
jë¹ Dió³².

29 Jmɨ́¹jáun² né³ ca³ngáɨh³ dí² siáh³ tsá² hí³:

—Hi³ hnoh² né³, ¿hin² tsánh² jná¹³ juáh³ hnoh²?

—Hnú² bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo —ca³juáh³ Pé¹.

30 Tɨ³la³ Jesús ca³jmú³ héɨh³² hi³ hí¹ jan² tiá² hin²
záɨh³² tsú² hi³ jáun².

Jesús juáh³ hi³ jún³ (Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

31 Jmɨ́¹jáun² ca³ma³liáu³² Jesús hɨeh³² tsá² haɨn²¹
hí³ tɨ³ con² hi³ juáh³:

—Jná¹³, Jon² tsá²mɨ³cuóun² ca³tɨn¹ má¹tso¹ lɨ́n²¹
tsɨn³².

Ca³záɨh³ dí² tsú² hi³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú²
quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³, jɨ³ tɨ³² liei²¹ nɨ́² siáh³
tiá² quiú¹ tiá² jéi¹³, hi³ jngah³; tɨ³la³ ñí¹ má²cá²hnɨ́²
jmáɨ¹ jáun² má¹ná¹, jenh¹³ bíh¹ tsú².

32 Na^{21} lɨ́n^{21} bíh^{1} ca^{3}hléh^{3} tsú^{2} jáɨ^{13} nɨ́^{2}. Jmɨ́^{1}jáun^{2}
ca^{3}ñí^{1}jau^{2} Pé^{1} ñí^{1} tɨ^{3} có^{32} hi^{3} jáun^{2} ca^{3}ma^{3}liáu^{32} dí^{2}
hi^{3} quiú^{2} jin^{23} Jesús.
33 Tɨ^{3}la^{3} Jesús ca^{3}jinh^{3} tɨ^{3} ñí^{1} tionh^{1} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3}
tɨ^{3} con^{2}, hi^{3} jáun^{2} ta^{3} má^{2}jɨ́en^{32} tsá^{2} hí^{3} dí^{2} ca^{3}jin^{3}
Pé^{1}, hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:
—¡Tɨ^{3} có^{32} quin^{32} ñí^{1}con^{2} jná^{13} *Satanás!, quí^{1} tiá^{2}
lɨ́n^{23} yáh^{3} hnú^{2} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{23} Dió^{32}, hnú^{2} dá^{2} lɨ́n^{23}
la^{3}cun^{3} qui^{3} lɨ́n^{23} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} bíh^{1}.
34 Jáun^{2} né^{3}, Jesús ca^{3}teh^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} jɨ^{3}
tsá^{2} ñi^{3}táunh^{1} hí^{3} cu^{3}chin^{1} cu^{3}hna^{21} dí^{2}, hi^{3} ca^{3}záɨh^{3}
dí^{2} la^{3} lá^{2}:
—Nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} tsá^{2} hnió^{3} já^{32} cu^{3}hna^{32} jná^{13},
hniáuh^{32} chá^{32} tsú^{2} tɨ^{3} có^{32} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} dí^{1}quiaunh^{21}
tsɨ́^{3} hnga^{2}, hi^{3} jáun^{2} cuɨ́^{1} quián^{13} tsú^{2} crei^{21} quioh^{21},
[la^{3} cun^{3} hi^{3} cuéh^{32} tsú^{2} jáun^{2} tsɨ́^{3} uá^{1}jinh^{1} ca^{3}la^{3} ñí^{1}
ca^{3}cáɨn^{3} jmɨ́^{2}chí^{3} quioh^{21},] hi^{3} jáun^{2} cuɨ́^{1} já^{2} cu^{3}hna^{32}
jná^{13}.
35 Quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} hnió^{3} lión^{32} hnga^{2}, tsá^{2} la^{3} hí^{3}
tɨ^{3} tsa^{3}hín^{3} bíh^{1}; tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} tsa^{3}hín^{3} cun^{3}ñí^{1}
hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13} má^{1}ná^{1} jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jú^{1} chú^{32}
quioh^{21} Dió^{32} nɨ́^{2} siáh^{3}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} tɨ^{3} liáun^{3}.
36 Quí^{1} ¿ha^{3} dá^{2} jinh^{1} quien^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} ca^{3}láɨh^{13}
tsú^{2} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} zia^{32} ñí^{1} hué^{21} lá^{2}, nɨ́^{1}juáh^{3} la^{3} ja^{3}hín^{3}
bíh^{1} jmɨ́^{2}chí^{3} quioh^{21} tsú^{2} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2}?
37 Quí^{1} ¿he^{3} yáh^{3} cun^{3}quionh^{3} lɨ́^{13} joh^{13} tsú^{2} siáh^{3}
jmɨ́^{2}chí^{3} quioh^{21}?
38 Quí^{1} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} jmu^{2} heh^{3} ta^{3} ñí^{1} tsá^{2} zian^{2}
cun^{3} tɨn^{2} tsɨ́^{3} hmóu^{32}, tsá^{2} ná^{1}ren^{2} tso^{3}, cun^{3}ñí^{1} hi^{3}
ca^{3}tɨn^{1} jná^{13} jɨ^{3} ca^{3}tɨ^{21} jú^{1} chú^{32} quion^{21} jná^{13} siáh^{3},

ja^{3}bí^{1} jná^{13} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} jmu^{1} heh^{1} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} la^{3} hí^{3} nɨ́^{1} má^{1}jaunh^{32} ná^{1} hi^{3} lin^{1} hi^{3} quien^{2} ná^{1} la^{3}jmɨ́^{1} quien^{2} Ñuh^{32}, la^{3} má^{2}quiúnh^{1} jná^{13} tsá^{2} ná^{1}chun^{1} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Dió^{32} siáh^{3}.

9

1 Ja^{3}bí^{1} ca^{3}juáh^{3} siáh^{3} Jesús:

—Jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13} hnoh^{2}, hi^{3} zian^{2} tsá^{2} ja^{1} ñí^{1} tiauh^{1} dí^{2} lá^{2} tiá^{2} má^{2}jún^{3} yáh^{3} ta^{3} tiá^{2} má^{2}lɨ́^{2}jɨ́e^{3} tsú^{2} hi^{3} má^{2}cua^{32} pí^{3} quioh^{21} Dió^{32} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} má^{2}tionh^{2} jo^{3}cuo^{2}.

Dió^{32} jmu^{2} hi^{3} zan^{2} Jesús
(Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

2 Jmɨ́^{1} la^{3} má^{2}jñéɨ^{3} jmáɨ^{1} jáun^{2} né^{3}, Jesús ca^{3}jan^{3} Pé^{1} quionh^{3} Jacobo jɨ^{3} Juan^{2} nɨ́^{2} hi^{3} ja^{3}taunh^{21} cáun^{2} tsɨ^{3} máh^{3} ñe^{1} ñí^{1} lɨ́^{13} tiánh^{32} hmóu^{32}; ñí^{1} jáun^{2} ca^{3}za^{2} ho^{1}ñí^{1} tsú^{2} ñí^{1} ta^{3} ñí^{1} tsá^{2} hí^{3}.

3 Zɨ́n^{3} lɨ́n^{32} ca^{3}lɨ^{3} ha^{1} tsú^{2} jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3} tiáu^{2} lɨ́n^{32} siáh^{3} [la^{3}jmɨ́^{1} jniá^{3} jan^{32}], ca^{3}la^{3} hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tsá^{2} zian^{2} ñí^{1} hué^{21} lá^{2} tiá^{2} tɨn^{2} jmu^{3} hi^{3} jniá^{3} tiáu^{2} lɨ́n^{32} ha^{1} nɨ́^{1} má^{1}lɨ́^{2}ráɨn^{32}.

4 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}jɨ́en^{32} tsá^{2} hí^{3} Líh^{3} quionh^{3} Moisés, hi^{3} ná^{1}juónh^{23} quionh^{3} Jesús.

5 Jáun^{2} né^{3}, Pé^{1} ca^{3}záɨh^{3} Jesús:

—Hnú^{2} Tɨ^{32}, ¡hénh^{3} ma^{3} chú^{32} má^{2}tiauh^{2} dí^{2} ñí^{1} lá^{2}! Cuɨ́^{1} jmú^{13} jnoh^{1} hnɨ^{32} hñú^{3}reh^{3}; cáun^{2} quián^{13} hnú^{2}, cáun^{2} quioh^{21} Moisés, hi^{3} cáun^{2} siáh^{3} quioh^{21} Líh^{3}.

6 Quí^{1}hliá^{2} jmɨ́^{1} ná^{1}juenh^{21} bíh^{1} tsá^{2} haɨn^{21} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} Pé^{1}, hí^{1}juáh^{3} tiá^{2} ñi^{32} bíh^{1} he^{3} dá^{2} jmɨ́^{1} dí^{1}hleh^{32}.

7 Jmɨ́¹jáun² ja³ cáun² jnie² ñí¹ tionh¹ tsú² jáun², hi³
jáun² ca³tsáɨnh³² tsú² jɨ³lɨn², hi³ jáun² ja¹ jnie² jáun²
ñí¹ ca³hléh³ jan² tsáu² hi³ ñí¹juah²¹:

—Tsá² lá² bíh¹ Jón³² jná¹³, jan² Tsá² hno³ lɨ́n³²
ná¹; niéi² náh² la³ cun³ hi³ juáh³ tsú².

8 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsú² cu³ jéin³ ñí¹
tionh¹, hí¹ jan² yáh³ tiú²uú² hin² ca³jnia³ jéinh³²
tsú², jɨ́³²la³ hnga² bíh¹ Jesús jéi³²í¹ zenh².

9 Tá¹la³ ná¹son² tsú² jáun² tsɨ³ máh³ né³, ca³jmú³
Jesús héih³² hi³ hí¹ jan² tiá² hin² záɨh³² tsú² la³ cun³
hi³ má²lɨ́²jɨ́e³ jáun², ca³la³ tɨ³ nɨ́¹ má¹ca³jenh¹³ Jon²
tsá²mɨ³cuóun² ja¹ hla¹ máh³.

10 Jáun² ca³hmá³ bíh¹ tsú² jáɨ¹³ jáun² ja¹ má²tún²
hmóu³², tɨ³la³ cun³ jáun² ca³ngáɨ³ bíh¹ tsú² ja¹
hmóu³² hi³ he³ dá² niéih³ jáɨ¹³ hi³ jenh¹³ tsú² ja¹
hla¹.

11 Hi³ jáun² né³ ca³ngáɨh³ dí² Jesús:

—¿He³ láɨh³² sa³ juáh³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹, hi³
Líh³ tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² bíh¹ néh¹ tín²
jáunh³ la³ñí¹?

12 Jáun² hí³ né³ ca³ngáɨ³:

—Tson² bíh¹ Líh³ tín² jáunh³ la³ñí¹, hi³ ja³ma³re²
jɨ³lɨ³². Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ Jon² tsá²mɨ³cuóun² né³, ¿he³
rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ tsú² dúh¹?
Ñí¹ jáun² rá¹juáh³ hi³ hí³ dí² ca³tɨn¹ ma³tso² tsɨ́³, hi³
lɨ́n¹³ tsú² jan² Tsá² tiá² hin² quiú² jéi²³.

13 Tɨ³la³ jná¹³ juanh³² hi³ má²cuán² bíh¹ Líh³, hi³
jáun² ca³jmoh³ tsú² tsáu² la³ cun³ hi³ hnió³ tsáu²
jmoh³, la³ cun³ rón³² rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² hi³ ca³tɨ²¹
lɨ́¹³.

Jesús jmah²³ jan² tsá² zian² tsá¹ lɨ́¹ jún²³
(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43)

14 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³cha³tánh¹ tsú² ñí¹ tionh¹ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² tsá² ñí¹ hná¹ jáun², jáun² ca³jɨ́e³ tsú² hi³ juóun³² lɨ́n³² tsáu² má²tionh² cu³ jéin³ jáun²; ja³bí¹ tɨ³² liei²¹ siáh³ jmɨ́¹ tionh¹ ñí¹ jáun² hi³ ná¹quiú² ná¹táɨnh²³ jáɨ¹³ quionh³ tsá² hí³ joh¹ Jesús.

15 Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² tsú² jáun² Jesús, ca³ja³cáun² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ la³jɨ́n³² tsá² hí³, hi³ jáun² ja³taunh²¹ dí² cú²hé² ñí¹ cuá¹jáunh²³ tsú² jáun² hi³ ca³ñí¹hen¹³ dí² tsú² ca³la³ hi³ hiún² tsɨ́³.

16 Jáun² né³, ca³ngáɨh³ tsú² tsá² joh¹:

—¿Hín² dá² jáɨ¹³ ná¹quí² ná¹táɨnh³² hnoh² quiúnh¹ tsá² nɨ́²?

17 Jáun² jan² tsá² jmɨ́¹ zenh¹ ja¹ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ ca³ngáɨ³:

—Hnú² Tɨ³², lá² ján³ jná¹³ jón³² ñí¹con² hnú², hi³ hún¹ jan² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ hi³ jmu² hi³ tiá² lɨ́²³ hléh³².

18 Quí¹ lɨ³ua³ cáun² ñí¹ tsó²¹ ñú²míh¹ lá², jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ cáun² ja³² hi³ zaunh²³ hi³ juóu³² hué³², hi³ jáun² má¹jáun² hia³² jan³² ho³ jɨ³ hi³ cúh² siáh³ ján¹. Cun³quionh³ hi³ lɨ́²³ la³ nɨ́² bíh¹ má²tsá²lɨ³huán¹ tsú². Má²lɨ́²mɨ́³ bíh¹ jná¹³ ñí¹con² tsá² haɨn²¹ nɨ́² tɨ³ con² hnú² hi³ jmɨ́¹ chin¹³ tsú² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹, tɨ³la³ tiá² ca³tioh²¹ yáh³ tsú².

19 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨ³:

—¡Hnoh² tsá² tiá² ta²¹ táunh²³ náh²! ¿Jáh³ jmáɨ¹ máh³ hniáuh³² hi³ ngɨ́¹³ jná¹³ quiúnh¹ hnoh² dúh¹?

¿Jáh³ jmáɨ¹ máh³ hniáuh³² hi³ tion¹ jná¹³ tsɨn³² hi³
ca³tɨn¹ hnoh²? Ñá²jan³² ñú²míh¹ tɨ³ lá².
20 Hi³ jáun² cua³jan² dí² tsú². Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹
ca³jɨ́en³² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ Jesús né³, ca³jmú³ hi³ he¹³
tsá¹ lɨ́¹ jún²³ ñú²míh¹ hí³, jáun² ca³quɨnh³ hué³², hi³
ca³pɨ³ ca³lɨnh³ hi³ ca³hiá² jan³² ho³.
21 Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ Jesús ñí¹con² jméi² tsú²:
—¿Jáh³ jmáɨ¹ má²tí³ hi³ jéinh³² tsú² la³ nɨ́²?
—La³ cun³ jmɨ́¹ míh² máh³ tsú² jéinh³² la³ nɨ́²
—ca³juáh³ jméi² tsú²—.
22 Hliáun³ jéin³² lɨ́n³² má²ca³jmú³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹
hi³ taunh² chu³ sɨ́² jɨ³ chu³ jmáɨ² siáh³, hi³ hnió³
jngah³. Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ zia³² hi³ lɨ́¹³ jmúh¹³
hnú² ca³lá², cuɨ́¹ já² miɨ́³ honh² hnú² quiú¹³ jnoh¹,
ma³hau¹ tiá³.
23 Jáun² Jesús ca³juáh³:
—Nɨ́¹juáh³ lɨ́¹³ cháh¹³ hnú² cáun² honh², quí¹
jɨ³lɨ³² bíh¹ lɨ́¹³ ñí¹con² tsá² nio² cáun² tsɨ́³.
24 Hi³ jáun² jméi² ñú²míh¹ hí³ ca³hléh³ tiá³ hi³
ca³juáh³ la³ lá²:
—¡Taunh³² bíh¹ jná¹³ ta²¹; ma³hau¹ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹
niau²¹ cáun² tsɨn³² jná¹³!
25 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ Jesús hi³ juóun³² lɨ́n³² tsáu²
má²hí¹ngɨh³², jáun² ca³jin³ dí² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹
hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Hnú² jmɨ́²chí³ jmu² hi³ cáun¹ tsú² jɨ³ hi³ te³ cuá¹
tsú², jná¹³ jmu² héih³² hi³ cuá¹haɨn³² hnú²; tun³²
tsá² nɨ́², ha³ lɨ́²uú² ña³hu³² siáh³ hñu³ tsɨ́³ tsú².
26 Hi³ jáun² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ ca³hóh³² tiá³,
jɨ³ hi³ ca³jmú³ siáh³ hi³ he¹³ cónh³í¹ cu³ jéin³²

tsá¹ lɨ́¹ jún²³ ñú²míh¹ hí³, jmɨ́¹jáun² cua³han³; hi³ jáun² ca³quión³² dí² ñú²míh¹ hí³ la³jmɨ́¹ rón²¹ jan² tsá² má²rá²jún¹, hi³ jáun² juóun³² lɨ́n³² tsáu² jmɨ́¹ ná¹juáh²³ hi³ hú¹tá¹ má²rá²jún¹ bíh¹ tsú².

27 Tɨ³la³ Jesús ca³zanh³ cuo² tsú² hi³ ca³zion³ dí²; hi³ jáun² ñú²míh¹ hí³ né³, ca³náu² bíh¹.

28 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³hi³ siáh³ Jesús cáun² hñú³, hi³ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³ngáɨ³ ñí¹ hnga² tsú², hi³ ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² sa³ tiá² ca³tiáu¹³ yáh³ jnoh¹ hi³ chin¹³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³?

29 Jáun² ca³záɨh³ dí² tsú²:

—Quí¹hliá² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ la³ hí³ lɨ́¹³ chin¹³ tsú² jɨ́³²la³ cun³quionh³ hi³ liéinh³² tsú² Dió³² bíh¹ [jɨ³ hi³ má²hɨen²¹ tsú² siáh³].

Jesús juáh³ siáh³ cónh³ hi³ né³bí¹ jún³ (Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

30 Jmɨ́¹ ca³huén² tsú² jáun² ñí¹ jáun², ca³ngá² tsú² la³cáun² hué¹³ Galilea. Tɨ³la³ Jesús tiá² jmɨ́¹ hnió³ hi³ lɨ³ ñi³² tsáu² hi³ ngɨ³² dí² ñí¹ jáun²

31 quí¹hliá² jmɨ́¹ má²tɨn² dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²; jɨ³ hi³ zaɨh³² dí² la³ lá²:

—Jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² jɨenh³ tsú² jo³cuo² tsáu², hi³ jáun² jngah³ tsú²; tɨ³la³ ñí¹ má²cá²hnɨ́² jmáɨ¹ jáun² né³, jenh¹³ bíh¹ jná¹³.

32 Tɨ³la³ tsá² hí³ né³, hí¹juáh³ tiá² ca³ngɨ¹³ bíh¹ he³ dá² jaun³² dí¹ juáh²³ tsú², hi³ jmɨ́¹ juénh² tsú² siáh³ hi³ mɨ́³² ñí¹con² Jesús hi³ jmu³ na²¹ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²juáh³ jáun².

Hin² bíh¹ tsánh² jlánh¹ quien²
(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)

33 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³cha³tánh¹ tsú² já¹ juú² Capernaum; jáun² má²cuá³ ñéih³ Jesús la³ cun³ jmɨ́¹ ca³ngáɨh³ tsá² joh¹ hi³ ca³juáh³:

—¿He³ dá² jaun³² jmɨ́¹ hí¹juónh³² hnoh² hú¹ juɨ³²?

34 Tɨ³la³ tsá² hí³ cáun² lɨ́¹ ca³tiánh³ tie³ bíh¹, quí¹hliá² hú¹ juɨ³² jáun² jmɨ́¹ hí¹juónh²³ tsú² hi³ hin² bíh¹ tsánh² jlánh¹ quien² ja¹ hmóu³² dí².

35 Jáun² né³, Jesús ca³cuá³ hi³ jáun² ca³teh³ dí² tán¹ quian³tun³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² hnió³ hi³ lɨ³ quien², hniáuh³² jmu³ tsú² hi³ lɨ́n³ jan² tsá² huen³ ñí¹ cá¹táuh³ bíh¹, jɨ³ hi³ ma³cón³² tsú² siáh³ jɨ³lɨn² tsáu².

36 Jmɨ́¹jáun² ca³can³ dí² jan² tsá¹míh¹ hi³ ca³zinh³ dí² ja¹ quioh²¹ tsá² hí³, hi³ jáun² ca³ráɨn³² dí² siáh³, jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

37 —Lɨ³ua³ jan² tsá² hen³ jan² tsá¹míh¹ la³ lá² chá³² jná¹³, má²lɨ́²he³ jɨ³ jná¹³ bíh¹ tsú² jaun³²; hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² he³ jná¹³ né³, jun³juáh¹³ jmáh³la³ jná¹³ yáh³ he³ tsú², quí¹ ja³bí¹ la³ jáun² má²lɨ́²hen³ tsú² siáh³ Tsá² ca³ze³ bíh¹ jná¹³.

Nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² hau² jnoh¹, tsá² quiúnh¹ jnoh¹ bíh¹ hí³
(Lucas 9:49-50)

38 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Juan²:

—Tɨ³², má²lɨ́²neh²¹ jnoh¹ jan² tsá² huen² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu² la³juah²¹ dúh¹ cun³quionh³

héih32 quián13 hnú2, jáun2 má2lɨ́2jmú13 jnoh1 héih32
hi3 tiú2uú2 jmu3 tsú2 la3 jáun2, quí1hliá2 tiá2 ngɨ32
yáh3 tsú2 quiúnh1 dí2.

39 Tɨ3la3 Jesús ca3juáh3:

—Ha3 lɨ́2 jmú2 náh2 héih32 la3 nɨ́2; quí1 hí1 jan2
yáh3 tiá2 hin2 zian2 hi3 jmu2 hua3jueh32 cun3quionh3
héih32 quion21 jná13, hi3 má1lɨ32 jáun2 hléh32 siáh3
hlah3 ca3tɨn1 jná13.

40 Nɨ́1juáh3 tsá2 tiá2 hau2 jnoh1, jáun2 tsá2 la3 hí3
bíh1 tsá2 hen2 tɨ3 con2 jnoh1.

41 Quí1 lɨ3ua3 jan2 tsá2 cué32 hnoh2 uá1jinh1 cáun2
vaso jmáɨ2 cun3ñí1 hi3 hnoh2 lɨ́n3 náh2 tsá2 joh1
Cristo, ja3bí1 tsá2 hí3 uá2jaɨ32 hiáuh3 cáun2 hi3 chu21,
la3 cun3 hi3 ca3tɨn1 hiáuh3.

Jesús hɨe32 jáɨ13 hi3 ca3tɨn1 tsá2 jmu2 hi3 tanh32 tsáu2 tso3
(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)

42 ”Lɨ3ua3 jan2 tsá2 jmu3 hi3 tánh32 tso3 tsá1míh1
tsá2 taunh2 jná13 lá2 ta21, tɨ3 jlánh1 bíh1 re2 sá1jmɨ́1
hi3 tónh32 tsú2 zié3 láɨ1 tsá2 la3 hí3, hi3 chí1hñéih23
cáun2 tá2 quɨ́n1 pa21 lɨ́n21, hi3 jáun2 taun3 tsú2 hñu3
jmɨ́2miih21.

43 Jáun2 né3, nɨ́1juáh3 cuonh2 hnú2 jmu2 hi3 tanh32
hnú2 tso3, tɨ3 re2 hná1; quí1 tɨ3 re2 bíh1 hi3 cuánh13
hnú2 ta3 tiúnh1 cáun2 cuonh2 ñí1 lɨ́13 zian2 nú2 cun3
jmɨ́1hi3nio2, la3 cun3 bíh1 hi3 cuóh13 nú2 hi3 chi21 tá1
tun3 cuonh2 quiu3juóu32, ñí1 tiá2 lɨ́13 yéɨ32 jáun2 sɨ́2,

44 [ñí1 hí1 jáh1 tiáunh1 ngú3 quioh21 tsáu2 tiú2uú2
tsán13, hi3 sa3jun3 sɨ́2 bíh1 yéɨ32.]

45 Hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tanh^{1} nú^{2} jmu^{2} siáh^{3} hi^{3} tanh^{32} nú^{2}
tso^{3}, hná^{1} siáh^{3}; quí^{1} tɨ^{3} re^{2} bíh^{1} hi^{3} cuánh^{13} hnú^{2}
ñí^{1} lɨ́^{13} zian^{2} tsú^{2} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2} hi^{3} tiá^{2} zia^{32} cáun^{2}
tanh^{1}, la^{3} cun^{3} bíh^{1} hi^{3} cuóh^{13} nú^{2} quiu^{3}juóu^{32}
quionh^{3} tá^{1} tun^{3} tanh^{1} nú^{2} [ñí^{1} tiá^{2} lɨ́^{13} yéi^{32} sɨ́^{2},
46 ñí^{1} tiá^{2} jáh^{1} tsán^{13}, hi^{3} sa^{3}jun^{3} sɨ́^{2} bíh^{1} yéi^{32}].
47 Hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} mɨ́^{1}máh^{1} hnú^{2} jmu^{2} siáh^{3} hi^{3}
tanh^{32} nú^{2} tso^{3}, chí^{3} cú^{2}jueh^{32}; quí^{1} tɨ^{3} re^{2} bíh^{1}
cuánh^{13} hnú^{2} ñí^{1} cuá^{1}quien^{2} Dió^{32} cun^{3}quionh^{3} cá^{2}
máɨ^{3} mɨ́^{1}máh^{1} cha^{3} jmɨ́^{1} cuóh^{13} nú^{2} quiu^{3}juóu^{32}
quionh^{3} tá^{1} tun^{3} máɨ^{3} mɨ́^{1}máh^{1},
48 ñí^{1} tiú^{2}uú^{2} tsán^{13} jáh^{1} taunh^{32} ngú^{3} quioh^{21}
tsáu^{2}, hi^{3} sa^{3}jun^{3} sɨ́^{2} bíh^{1} yéi^{32}.
49 ”[Quí^{1} la^{3}jmɨ́^{1} sé^{23} tsú^{2} jáun^{2} ñí^{1} ñí^{1} quioh^{21} jáh^{3}
má^{2}lɨ́^{2}jngɨh^{3} tsú^{2} ñí^{1}con^{2} Dió^{32} ta^{3} ñeh^{2} bíh^{1} hi^{3} jɨn^{3}
tsú^{2}, la^{3} jáun^{2} bíh^{1} siáh^{3}] lɨ́^{13} tiánh^{3} hua^{3}jan^{21} tsá^{2}
taunh^{2} ta^{21} jná^{13}, cun^{3}quionh^{3} hi^{3} há^{1} ngá^{13} tsú^{2}
uu^{3}mí^{2}tsɨ^{32} lɨ́^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} sɨ́^{2}.
50 Chu^{21} bíh^{1} ñí^{1}; tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} la^{3} ca^{3}lɨ^{3} máɨh^{3}
bíh^{1} ñí^{1} né^{3}, ¿ha^{3} bí^{1} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} jmu^{3} tsú^{2} siáh^{3}
hi^{3} lɨ^{3} ñeh^{1}? Cuɨ́^{1} zia^{32} ñí^{1} hñu^{3} honh^{2} hnoh^{2}, jɨ^{3} hi^{3}
cuɨ́^{1} zian^{2} náh^{2} cáun^{2} hi^{3} re^{2} hi^{3} tɨn^{2} quiúnh^{1} náh^{2}
tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2}.

10

Jesús hɨe^{32} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} hnió^{3} tsáun^{3} quionh^{3} ñí^{2}cuo^{2}

(Mateo 5:31-32; 19:1-12; Lucas 16:18; 1 Corintios 7:10-16)

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² cua³han³ Jesús já¹ juú² Caper-
naum, hi³ ngau³ tɨ³ hué¹³ Judea, hué³² nio² tɨ³ juɨ³²
ñí¹ hia³² hiú² tɨ³ jo²¹ cua³ Jordán. Ñí¹ cá¹chó²¹
tsú² jáun² né³, ca³ngɨh³² siáh³ juóun³² lɨ́n³² tsáu², hi³
jáun² ca³ma³tɨn² dí² siáh³ tsáu² la³ cun³ qui³ jmu²
dí².
2 Jáun² ma³ jan² tsá² *fariseos ca³ja³taunh²¹ ñí¹
zenh¹ Jesús, hi³ ca³ca³ ca³lan³ dí² tsú², hi³ jáun²
ca³ngáɨ³ dí² nɨ́¹juáh³ hi³ lɨ́¹³ tsáun³ tsá²ñuh² quionh³
tsá²mɨ³ ñí²cuo².
3 Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ Jesús:
—¿He³ héih³² ca³quiú² hla¹ Moisés ñí¹con² hnoh²
dúh¹?
4 Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³:
—Moisés ca³cué³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ cuéh³² tsú² tsá²mɨ³
ñí²cuo² cáun² sí² hi³ lin¹ hi³ ca³tsáun³ tsú², hi³ jáun²
má²lɨ́¹³ chin¹³ dí² tsú².
5 Jáun² Jesús ca³juáh³:
—Moisés ca³cué³ héih³² jáun² cun³ñí¹ hi³ jlánh¹
tiá² jáɨ¹³ ngɨ²³ hnoh² bíh¹.
6 Tɨ³la³ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³liau³, jmɨ́¹ ca³jmú³
Dió³² la³cu³ la³juéh³ mɨ³cuú²: “Tsá²mɨ³ tsá²ñuh² bíh¹
ca³jmú³ Dió³²;
7 hi³ jáun² bíh¹ chan³ tsá²ñuh² jméi² mí¹ziú¹³ tɨ³
có³² hi³ ma³zian² cu³lɨ²¹ quionh³ tsá²mɨ³ ñí²cuo²,
8 hi³ jáun² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu² bíh¹ má²lɨ́n¹³
tsú² tá¹ gon³”. La³nɨ́² bíh¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí², hi³ jáun²
né³, tiú²uú² lɨ́³ yáh³ gon³ tsú², quí¹ jan² tsáu² bíh¹
má²lɨ́n³ tsú².
9 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiá² ca³tɨn¹ tsá²mɨ³cuóun²
tson³ cáun² hi³ má²lɨ́²cunh³ Dió³².

10 Jmɨ́1 má2tionh2 tsú2 jáun2 ñéih3 né3, tsá2 haɨn21
hí3 tɨ3 con2 tsú2 ca3ngáɨ3 siáh3 ca3tɨ21 hi3 nɨ́2.
11 Jáun2 Jesús ca3juáh3 la3 lá2:
—Nɨ́1juáh3 tsá2 tun23 tsá2mɨ3 ñí2cuo2, hi3 jéinh32
siáh3 cuo2 quionh3 tsá2mɨ3 siánh3, tsá2 la3 hí3
má2lɨ́2jmú3 tso3 juón1 bíh1 ñí1con2 tsá2 ca3jan3 la3ñí1;
12 hi3 nɨ́1juáh3 tsá2mɨ3 siáh3 tun23 ñí2cuo2 hi3
jéinh32 siáh3 cuo2 quionh3 tsá2ñuh2 siánh3, ja3bí1
tsá2mɨ3 la3 hí3 siáh3 má2lɨ́2jmú3 tso3 juón1 bíh1.

Jesús má2miih2 tsá1míh1
(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

13 Jmɨ́1jáun2 cua3jan2 tsáu2 ma3 jan2 tsá1míh1
ñí1con2 Jesús, hi3 jáun2 tin3 tsú2 cuo2; tɨ3la3 tsá2
haɨn21 hí3 tɨ3 con2 tsú2 né3 ca3jin3 bíh1 tsá2 ná1jan2
hí3 tsá1míh1.
14 Tɨ3la3 jmɨ́1 ca3jɨ́e3 Jesús hi3 jáun2 né3, ca3míh3
bíh1 tsɨ́3, hi3 jáun2 ca3záɨh3 dí2 tsá2 hí3:
—Cuéh3 náh2 tsá1míh1 nɨ́2 jáɨ13, cuɨ́1 ja3táunh1
ñí1con2 jná13, ha3 lɨ́2 jnɨ́2 náh2 juɨ32 quioh21, quí1 tsá2
lɨ́n3 la3jmɨ́1 lɨ́n3 tsá1míh1 nɨ́2 bíh1 lɨ́13 tónh32 jo3cuo2
Dió32.
15 Jú1 tson2 juo3 jná13 hnoh2, hi3 nɨ́1juáh3 tsá2
tiá2 he2 héih32 hi3 jmu2 Dió32 la3jmɨ́1 he2 tsá1míh1,
jmɨ́1lɨ́h3 bíh1 tiá2 chau21 jmáɨ1 hi3 hí3 tsú2 jo3cuo2
Dió32.
16 Hi3 jáun2 ca3ráɨn32 dí2 tsá1míh1 hí3, jmɨ́1jáun2
ca3ra3tsɨ32 dí2 cuo2 ñí1 quioh21 hi3 ca3ma3miih2 dí2.

Jan2 tsá1ñú1 hánh3 liéinh32 Jesús
(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

17 Jmɨ́1 ngau21 siáh3 Jesús juɨ32 hún1, jan2 tsá2ñuh2
ja3 cú2hé2 hi3 ca3di3jñí32 ta3 ñí1 tsú2, hi3 ca3juáh3:
—Hnú2 Tɨ32 chun1, ¿he3 bíh1 hniáuh32 jmu1 jná13
hi3 jáun2 lɨ́13 lɨ3zian2 jná13 la3 cun3 jmɨ́1hi3nio2?
18 Jáun2 Jesús ca3záɨh3 tsá2 hí3:
—¿He3 láɨh32 juáh3 hnú2 hi3 jná13 tsá2 chun1? Hí1
jan2 yáh3 tsá2 chun1 tiá2 zian2, jɨ́32la3 jan2 Dió32 bíh1.
19 Má2ñíh1 bíh1 hnú2 la3 cun3 hi3 rá1juáh3 jáun2
héih32 quioh21 Dió32, hi3 juáh3 la3 lá2: “Ha3 lɨ́2
jngɨh3 náh2 tsáu2, ha3 lɨ́2 jmú2 náh2 juón1, ha3 lɨ́2
háɨn2 náh2, ha3 lɨ́2 lɨ́1 ma3tson13 náh2 jú1 tɨ́1jáɨ2, ha3
lɨ́2 lɨ́1 ma3can13 náh2 tsáu2, tianh32 náh2 ta21 ñeh2
mí2ziúh2”.
20 Jáun2 tsá2 hánh3 hí3 ca3juáh3:
—Tɨ32, la3jɨ́32 bíh1 hi3 nɨ́2 má2ca3ma3ti21 jná13 la3
cun3 jmɨ́1 míh2 ná1.
21 Jáun2 Jesús ca3jɨ́en32 tsá2 hí3 ca3la3 hi3 hnio3
lɨ́n32 dí2, jáun2 ca3záɨh3 dí2 siáh3:
—Cun3 jáun2 zia32 bíh1 cónh3í1 cáun2 hi3 hniáuh32
jmúh13 nú2: cuánh2, cuá2hnáɨ1 la3jɨ́32 hi3 zia32
quián13, hi3 jáun2 tsoh3 quɨe3 jáun2 ñí1con2 tsá2
tia3mii2, hi3 jáun2 la3 jáun2 bíh1 lɨ́13 lɨ3 hánh3 nú2
hñu3mɨ3cuú2; nɨ́1 má1lɨ32 jáun2 né3, ña32 cu3hna32
jná13 [uá1jinh1 ca3la3 ñí1 ca3cáɨn3 jmɨ́2chí3 quián13
nú2].
22 Jmɨ́1 má2lɨ́2niéi32 tsú2 jáun2 jáɨ13 nɨ́2, jlánh1
hlaɨh3 ca3ta3no1 tsɨ́3, hi3 jáun2 ngah3 hi3 hí1uɨ́n3 tsɨ́3
quí1hliá2 jlánh1 jmɨ́1 hánh3.
23 Jmɨ́1jáun2 ca3jɨ́e3 Jesús cu3 jéin3 ñí1 zenh1, jáun2
ca3záɨh3 dí2 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2:

—¡Hénh^{3} ma^{3} jlánh^{1} juóuh^{32} hi^{3} hí^{3} jan^{2} tsá^{2} hánh^{3} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}!

24 Tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2} né^{3}, lɨ́^{1} ca^{3}ja^{3}cáun^{2} tsɨ́^{3} bíh^{1} ca^{3}tɨ^{21} jáɨ^{13} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}juáh^{3} tsú^{2} jáun^{2}; tɨ^{3}la^{3} Jesús ca^{3}juáh^{3} siáh^{3}:

—Jón^{3}, ¡hénh^{3} ma^{3} dá^{2} juóuh^{32} hi^{3} tónh^{32} tsú^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32} [nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} háɨ^{32} tsɨ́^{3} hi^{3} zia^{32} ñí^{1} hué^{21} lá^{2}]!

25 Tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} huán^{1} tsɨ́^{3} ngá^{13} jáh^{3} cánh^{1} téh^{23} tsú^{2} camello chí^{2} léh^{13} mɨ^{3}quɨe^{3} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} hi^{3} hí^{3} jan^{2} tsá^{2} hánh^{3} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}.

26 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ́^{2}niéi^{32} tsú^{2} jáɨ^{13} nɨ́^{2} né^{3}, ca^{3}ja^{3}cáun^{2} lɨ́n^{32} bíh^{1} tsɨ́^{3}, jáun^{2} ca^{3}ngáɨh^{3} raɨnh^{21} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2}, hi^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, ¿hin^{2} bí^{1} dá^{2} tsánh^{2} la^{3} lɨ́^{13} liáun^{3}?

27 Jáun^{2} Jesús ca^{3}jɨ́e^{3} ñí^{1} tionh^{1} tsú^{2}, hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Hnga^{2} Dió^{32} bíh^{1} tɨn^{2} hi^{3} nɨ́^{2}, jun^{3}juáh^{13} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} yáh^{3}; quí^{1} hí^{1} cáun^{2} yáh^{3} hi^{3} juóuh^{32} tiá^{2} zia^{32} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}.

28 Jáun^{2} Pé^{1} né^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—Sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3}, jnoh^{1} má^{2}ca^{3}chá^{13} tɨ^{3} có^{32} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jmɨ́^{1} zia^{32} quiú^{13}, hi^{3} jáun^{2} má^{2}ngɨ́^{1} jnoh^{1} quiúnh^{1} hnú^{2}.

29 Jáun^{2} Jesús ca^{3}ngáɨ^{3} siáh^{3}:

—Jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13} hnoh^{2}, hi^{3} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} má^{2}ca^{3}tú^{3} hñú^{13}, hi^{3} má^{2}ca^{3}chan^{3} siáh^{3} tsá^{2}mɨ^{3} jɨ^{3} tsá^{2}ñuh^{2} raɨnh^{21}, jméi^{2} mí^{1}ziú^{13} tsú^{2}, [ñí^{2}cuo^{2} tsú^{2},] jon^{2} tsú^{2}, jɨ^{3} hi^{3} má^{2}ca^{3}tú^{3} tsú^{2} siáh^{3} ñí^{1}náɨ^{2} quioh^{21}

cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13} jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} jú^{1} chú^{32} nɨ́^{2}
siáh^{3},
30 jáun^{2} tsá^{2} la^{3} hí^{3} hiáuh^{3} bíh^{1} ñí^{1} hué^{21} lá^{2}
hña^{3}láu^{3} nió^{3} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} hi^{3} jmɨ́^{1} zia^{32} jáun^{2}
quioh^{21}, uá^{1}la^{3} cun^{3}: hñú^{3}, raɨnh^{21} tsú^{2} tsá^{2}mɨ^{3}
tsá^{2}ñuh^{2}, mí^{1}ziú^{13} tsú^{2}, jon^{2} tsú^{2}, jɨ^{3} ñí^{1}náɨ^{2} nɨ́^{2} siáh^{3},
uá^{1}jinh^{1} ta^{3} hó^{2} uo^{2} tsáu^{2}; hi^{3} jmɨ́^{1}tsú^{2} jmɨ́^{1}ja^{32} né^{3},
lɨ́^{13} zian^{2} tsú^{2} siáh^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2}.
31 Tɨ^{3}la^{3} juóun^{32} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} tsá^{2} la^{3}ñí^{1} ta^{3}né^{32},
tsá^{2} la^{3} hí^{3} dá^{2} lɨ́n^{13} tsá^{2} ñí^{1} ca^{3}táuh^{3} bíh^{1} má^{1}jáun^{2};
hi^{3} jáun^{2} juóun^{32} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} tsá^{2} ñí^{1} ca^{3}táuh^{3}
ta^{3}né^{32} né^{3}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} dá^{2} tɨ^{3} lɨ́n^{13} tsá^{2} la^{3}ñí^{1} bíh^{1}
má^{1}jáun^{2}.

Jesús má^{2}juáh^{3} siáh^{3} ñí^{1} má^{2}hnaɨh^{32} jéin^{32} hi^{3} jún^{3} (Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

32 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, tá^{1}la^{3} má^{2}hí^{1}uú^{23} tsú^{2} tɨ^{3} juú^{2}
Jerusalén, ca^{3}ma^{3}liáu^{32} Jesús hi^{3} tsau^{32} uóunh^{3} ján^{3}
ta^{3} ñí^{1} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2}; jáun^{2} tsá^{2} hí^{3}
má^{2}hí^{1}ná^{1}tsá^{2}cáun^{2} tsɨ́^{3}, hi^{3} tsá^{2} ñí^{1} hná^{1} jáun^{2} né^{3},
jmɨ́^{1} má^{2}hí^{1}tsá^{2}táunh^{1} siáh^{3} ta^{3} má^{2}hú^{1} cóh^{21} tsɨ́^{3}
cu^{3}hna^{21} tsú^{2}. Hi^{3} jáun^{2} Jesús ca^{3}teh^{3} siáh^{3} ñí^{1} tɨ^{3}
có^{32} tá^{1} quian^{3}tun^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} la^{3} cun^{3}
qui^{3} tan^{2} jmu^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}ma^{3}liáu^{32} dí^{2} hi^{3} zaɨh^{32}
tsú^{2} he^{3} lánh^{3} quiunh^{21} dí^{2}.
33 Hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3}, ta^{3}né^{32} má^{2}hí^{1}uú^{23} dí^{2} tɨ^{3} já^{1}
juú^{2} Jerusalén, ñí^{1} jɨenh^{3} tsú^{2} jáun^{2} jná^{13} Jon^{2}
tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} mi^{3}jmú^{3} jɨ^{3} tsá^{2}
ná^{1}lɨ́n^{3} tɨ^{32} liei^{21} nɨ́^{2} siáh^{3}; hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} jmu^{3}

héih32 hi3 ma3nga2 tsú2 jná13 hi3 jɨenh3 dí2 siáh3
ñí1con2 *tsá2cá2jo21.
34 Jáun2 tsá2cá2jo21 né3, qui3 cáuh32 jná13 cú2nga1,
hi3 tiu3 hñéi32 tsú2, jɨ3 hi3 quiu3 po3 tsú2, má1lɨ32
jáun2 né3 jngah3 tsú2; tɨ3la3 ñí1 má2cá2hní2 jmáɨ1
jáun2 má1ná1, jenh13 bíh1 jná13 ja1 hla1.

Jacobo quionh3 Juan2 mɨ32 cáun2 hi3 chú32 (Mateo 20:20-28)

35 Jmí1jáun2 tá1 gon3 jon2 Zebedeo, Jacobo
quionh3 Juan2, ca3ma3janh32 ñí1 zenh1 Jesús hi3
ca3juáh3 la3 lá2:
—Tɨ32, hnáu2 jnoh1 hi3 jmúh13 hnú2 cáun2 hi3
chú32 hi3 mí13 jnoh1 ñí1con2 hnú2.
36 Jáun2 Jesús ca3ngáɨ3:
—¿He3 hnáuh2 hnoh2 hi3 jmu1 jná13?
37 Jáun2 tsá2 hí3 né3 ca3juáh3:
—Jmu3 tiá3 hi3 chú32 hi3 lí13 tsá1tauh2 jnoh1
cu3henh1 hnú2, jan2 tɨ3 cuá2 chu21 hi3 jan2 siáh3 tɨ3
cuá2 cáun1 nɨ́1 má1tɨ3 ñí1 má2ñi3quien2 nú2.
38 Tɨ3la3 Jesús né3 ca3ngáɨ3:
—Hnoh2 dá2 hí1juáh3 tiá2 ñíh1 bíh1 náh2 he3
ná1mɨh32. ¿Hí1 quɨnh1 náh2 jmáɨ1 hi3 há1 ngá13 náh2
la3 cun3 hi3 há1 ngá13 jná13, jɨ3 hi3 zón32 náh2 siáh3
jmáɨ2 hi3 má1tsoh1 honh2 la3jmí1 zón21 jná13?
39 —Ján3, lí13 bíh1 —ca3juáh3 tsá2 hí3.
Jáun2 Jesús ca3juáh3 siáh3:
—Tson2 bíh1 cu3tí3 há1 ngá13 hnoh2 la3 cun3 hi3
há1 ngá13 jná13 jɨ3 hi3 zón32 náh2 siáh3 jmáɨ2 la3jmí1
zón21 jná13;

40 tɨ³la³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ cuá¹tianh³ náh² cu³hén² jná¹³, jan² cuá² chu²¹ hi³ jan² tɨ³ cuá² cáun¹ má¹ná¹, tiá² ca³tɨn¹ yáh³ jná¹³ cué¹³, quí¹ ñí¹ jáun² má²lɨ́³ hua³jan²¹ hi³ tsa³tiánh² tsá² má²ca³quianh³ hnga² bíh¹ Dió³²*.*

41 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsá² quian³ ñí¹ hná¹ jáun² jáɨ¹³ jáun² né³, ca³míh³ tsɨ́³ ñí¹con² Jacobo quionh³ Juan².

42 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, ca³teh³ jɨ³lɨn² tsá² hí³ hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Hnoh² ná¹ñíh¹ hi³ tsá² ná¹ho² ta²¹ ma³ quin³² ma³ caun³² hué³² jmu² quien² ñí¹con² tsá² zian² hué³² jáun², hi³ jáun² tsá² ná¹quien² hí³ né³, cáun² jmu² héih³² ñí¹con² tsá² tionh² hí³ jo³cuo².

43 Tɨ³la³ tiá² ca³tɨ²¹ yáh³ hi³ lɨ́¹³ la³ jáun² ja¹ quián¹³ hnoh². Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² hnió³ lɨ³quien² ja¹ quián¹³ hnoh², hniáuh³² lɨ́n³ tsú² jan² tsá² quian²¹ bíh¹ ñí¹con² tsá² ñí¹ hná¹ jáun²;

44 hi³ lɨ³ua³ jan² hnoh² tsá² hnáuh² náh² lɨ́n¹³ tsá² la³ñí¹, hniáuh³² jmúh¹³ náh² hi³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² bíh¹.

45 Quí¹ hí¹ la³ tɨ³ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² yáh³ cuan³ ná¹ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ ja³ma³con²¹ ná¹ tsáu², jun³juáh¹³ hi³ tɨ³ ma³cáu³² yáh³ tsáu² jná¹³; jɨ³ hi³ cuan³ ná¹ siáh³ hi³ jɨenh²¹ ná¹ huen² hi³ jún³, hi³ lɨ́³ cáun² hmah²¹ ca³tɨ²¹ hi³ lɨ́¹³ liáun³ juóun³² lɨ́n³² tsáu².

Jesús jmah²³ Bartimeo tsá² ten³
(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)

46 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³cha³táunh¹ tsú² já¹ juú² Jericó. Jmɨ́¹ má²cuá¹cuá²haɨn³² Jesús já¹ juú² jáun² quionh³ tsá² joh¹, jɨ³ la³ má²quionh³ juóun³² lɨ́n³² tsá² siánh³ siáh³, jmáɨ¹ jáun² jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ jan² tsá² ten³ jmáɨ² Bartimeo hú¹ juɨ³², jon² Timeo, hi³ cuá¹mɨ³² cú¹dáɨn³.

47 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsá² hí³ hi³ má²cuá¹ja³² Jesús Tsá² juú² Nazaret, jmɨ́¹jáun² ca³ma³liáu³² tsú² hóh³² tiá³ hi³ juáh³:

—¡Hnú² Jesús, jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, cuɨ́¹ já² mií³ honh² hnú² ñí¹con² jná¹³!

48 Juóun³² tsáu² ca³je³ tsá² ten³ hí³, hi³ jmɨ́¹ hnió³ tsú² cuá³² tsá² hí³ ta³máɨh³, tɨ³la³ tsá² ten³ hí³ má¹ná¹, tɨ³ lɨ³mí¹ tiá³ ca³hóh³² bíh¹ hi³ ca³juáh³:

—¡Jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, cuɨ́¹ já² mií³ honh² hnú² ñí¹con² jná¹³!

49 Jmɨ́¹jáun² ca³náu² Jesús hi³ ca³juáh³:

—Cuá²tiéh³ tsá² ó³².

Jáun² ca³ñí¹tieh¹ tsú² tsá² ten³ hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí².

—Ma³hiún¹³ hnú² honh², náu², má³², quí¹ ó³² dí¹té²³ tsú² hnú².

50 Jmɨ́¹jáun² ca³tú³ hmɨh³² hi³ jmɨ́¹ cuá¹jaunh³² hi³ ca³náu² cu³diá²jan² la³ lá² hi³ ngau³ tɨ³ ñí¹ zenh¹ Jesús.

51 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ hi³ juáh³:

—¿He³ jmɨ́¹ hnáuh² hnú² jmu¹ jná¹³ ñí¹con² nú²?

Jáun² tsá² ten³ hí³ ca³ngáɨ³:

—Tɨ³², hnó³² jná¹³ hi³ jnia³ siáh³ mɨ́¹ñi³².

52 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Má^{2}lí^{13} bíh^{1} cuánh^{13} hnú^{2}, má^{2}laɨn^{32} bíh^{1} hnú^{2} quí^{1}hliá^{2} lí^{2}cháh^{1} nú^{2} cáun^{2} honh^{2}.

Hi^{3} jáun^{2} la^{3} cun^{3} jmí^{1}jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}jnia^{3} siáh^{3} mí^{1}ñí^{1} tsá^{2} hí^{3}, jáun^{2} ngau^{3} cu^{3}chin^{1} cu^{3}hna^{21} Jesús.

11

Jesús má^{2}hí^{3} já^{1} juú^{2} Jerusalén
(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Jmí^{1} má^{2}ja^{3}quián^{3} chá^{1}táunh^{1} tsú^{2} juú^{2} Jerusalén, ca^{3}cha^{3}táunh^{1} tsú^{2} có^{32} juú^{2} Betfagé jɨ^{3} Betania, can^{32} máh^{3} míh^{1} Olivos; jmí^{1}jáun^{2} ca^{3}zen^{3} Jesús gon^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2},
2 hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Cuá^{2}táunh^{1} náh^{2} juú^{2} míh^{1} nio^{2} tɨ^{3} chí^{1}ján^{3} ní^{2}, jáun^{2} ní^{1} má^{1}ca^{3}cha^{3}táunh^{1} náh^{2} né^{3}, chanh^{21} náh^{2} jan^{2} lo^{1} búh^{1} míh^{1} hi^{3} cuá^{1}hñéih^{1}, jáh^{3} hí^{3} hí^{1} jan^{2} tiá^{2} hin^{2} má^{2}ca^{3}ñi^{3}tsɨn^{1}. Jáun^{2} cuá^{2}zanh^{1} náh^{2} jáh^{3} hí^{3} hi^{3} ñá^{1}jan^{32} náh^{2} tɨ^{3} lá^{2}.
3 Ní^{1}juáh^{3} zian^{2} tsá^{2} ca^{3}ngáɨ^{3} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}: “¿He^{3} láɨh^{32} sa^{3} hnoh^{2} yáh^{3} ná^{1}zanh^{1} jáh^{3} ní^{2}?”, jáun^{2} juoh^{1} náh^{2} tsú^{2} la^{3} lá^{2}: “Hliá^{2} má^{2}hniah^{3} ñí^{1}con^{2} Tɨ^{32} Juo^{13} bíh^{1} jnoh^{1} jáh^{3}, hi^{3} jáun^{2} la^{3}juɨ^{3} já^{1}jon^{1} jnoh^{1} siáh^{3} ñí^{1} lá^{2}”.
4 Jáun^{2} ja^{3}taunh^{21} bíh^{1} tsá^{2} gon^{3} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}chanh^{21} tsú^{2} jan^{2} lo^{1} búh^{1} míh^{1} zenh^{2} ja^{1} hñú^{3} hi^{3} dí^{1}hñéih^{1} cáun^{2} ho^{3}hñú^{13}; hi^{3} jáun^{2} ca^{3}záɨnh^{32} tsú^{2}.
5 Hi^{3} jáun^{2} ma^{3} jan^{2} tsá^{2} jmí^{1} tionh^{1} ñí^{1} jáun^{2} ca^{3}juáh^{3}:

—¿He^{3} láɨh^{32} sa^{3} hnoh^{2} yáh^{3} ná^{1}zanh^{1} jáh^{3} ní^{2}?

6 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³záɨh³ tsú² la³ cun³ rón³² hi³
má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús; jmɨ́¹jáun² ca³cué³ bíh¹ tsú²
jáɨ¹³ hi³ tsa³tánh¹ tsú².
7 Jáun² ca³ñí¹jan² tsú² lo¹ búh¹ míh¹ hí³ tɨ³ ñí¹
zenh¹ Jesús, hi³ jáun² ca³na³tsɨ́³ dí² ha¹ cu³hna²¹
jáh³, jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³ñɨ³tsɨn¹ Jesús jáh³.
8 Juóun³² tsá² ca³qui³ ca³ja³ ha¹ hú¹ juɨ³², hi³ ma³
jan² né³, ca³quieh³ cuú² ñeh¹ hmá² tsɨ²¹ hué¹³ tsáu²
hi³ ca³ja³ siáh³ hú¹ juɨ³².
9 Tsá² jmɨ́¹ hí¹tsá²táunh¹ chí¹ján³, jɨ³ tsá² jmɨ́¹
hí¹já²táunh¹ chí¹cáɨn² nɨ́² siáh³ ca³ma³liáu³² hi³ tɨ³
hóh³² tiá³, hi³ juáh³:
—¡Hénh³ ma³ chun¹ Dió³²! ¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Tsá²
cuá¹ja³² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Dió³² Juo¹³ dí²!
10 ¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Tsá² cuá¹ja³² nɨ́² hi³ hau³
jáɨ¹³ la³jmɨ́¹ ca³hó³ jáun² hla¹ Dá²vi²¹ dí¹hio³ ñú¹deh³
dí²! ¡Hénh³ ma³ chun¹ Dió³² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú²!
11 Jáun² né³, hi³ bíh¹ Jesús já¹ juú² Jerusalén,
hi³ ca³ñí¹hi³² siáh³ hñu³ cuáh³² chín¹; jmɨ́¹
má²lɨ́²jɨ́e³ tsú² jáun² la³jɨ́³² hi³ zia³² ñéih³ jáun²,
jmɨ́¹jáun² ngau³ cú²jueh³² juú² Betania quionh³
tsá² quian³tun³ hí³, quí¹ jmɨ́¹ má²ca³hláu³ bíh¹.

Jesús jin²³ hmá² sí² co² tiá² máɨ³ haɨ²¹ (Mateo 21:18-19)

12 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³huén² tsú² juú² Betania,
hú¹ juɨ³² jáun² ca³ráun³ ñí¹cuóunh²¹ Jesús.
13 Ta³ hí¹hún¹ tsú² jáun² juɨ³² ca³jɨ́e³ cáun² hmá²
sí² co² chi²¹ ñí¹ uóunh³ hi³ má²tsauh²¹ mu²¹; jáun²
ngau³ dí² hi³ ca³ñí¹jɨ́e¹³ hmá² jáun² nɨ́¹juáh³ hi³

ha̱i̱21 mi̱3 sí2, ti̱3la3 hí1 cá2 mái̱3 yáh3 mái̱3 tiá2 ca3choh13 tsú2, jmáh3la3 mu21 bíh1 hmá2 tsi̱21, quí1 jun3juáh13 jéin2 quioh21 mi̱3 sí2 yáh3 jmái̱1 jáun2.

14 Jáun2 Jesús ca3zái̱h3 hmá2 sí2 jáun2 la3 lá2:

—Né32 ti̱3 chí1ján3 jmí̱1lí̱h3 tiú2uú2 hin2 cuh3 mái̱3 hi3 jmí̱1 ha3 hnú2.

Jáun2 tsá2 ha̱in21 hí3 ti̱3 con2 tsú2 ca3nái̱32 jái̱13 jáun2.

Jesús má2ji̱2 cuáh32 chín1
(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

15 Jmí̱1 li̱21 jáun2 ca3cha3táunh1 tsú2 siáh3 já1 juú2 Jerusalén. Jáun2 Jesús ca3hi3 siáh3 hñu3 cuáh32 chín1, hi3 jáun2 ca3ma3liáu32 dí2 hi3 ca3chu3 ca3huen3 tsá2 jmí̱1 ná1hna2 ji̱3 tsá2 jmí̱1 ná1la32 ñí1 jáun2. Ca3ziu3 ca3cuí̱3 tsú2 mesa quioh21 tsá2 jmí̱1 ná1zai̱32 qui̱e3 quioh21 hué32 siáh3 ji̱3 hmá2si̱1 quioh21 tsá2 jmí̱1 ná1hna2 chi3 jái̱2 ní̱2 siáh3;

16 hi3 hí1 jan2 tsáu2 tiú2uú2 ca3cuéh3 tsú2 jái̱13 hi3 tsa3can32 lio21 ju̱i32 ñéih3 hiah32 hu21 cuáh32.

17 Hi3 jáun2 ca3ma3ti̱n2 tsú2 tsáu2, hi3 juáh3 la3 lá2:

—Ñí1 Sí2 quioh21 Dió32 rá1juáh3: “Hñu32 jná13 dá2 jmái̱2: Hñú3 ñí1 lí̱13 liéinh32 tsá2 zian2 tá1 cáun2 hngá1máh3 Dió32”. Ti̱3la3 hnoh2 né3, tá2hláu2 quioh21 hái̱n2 bíh1 má2ca3jmuh3 náh2.

18 Hi3 jáun2 tsá2 ná1lí̱n3 mi3jmú3 ji̱3 tsá2 ná1lí̱n3 ti̱32 liei21 siáh3 ca3nái̱32 jái̱13 jáun2, hi3 jáun2 jmí̱1jáun2 ca3hnauh2 tsú2 ha3 lánh3 rón32 lí̱13 jngi̱h3 Jesús, hliá2 jmí̱1 juénh2 dí2, quí1hliá2 la3jí̱n32 tsáu2 bíh1 jmí̱1 ná1tsá2cáun2 tsí̱3 ca3ti̱21 jái̱13 hi3 hi̱e32 tsú2 jáun2.

19 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³niéi² jáun² né³, cua³han³ bíh¹
Jesús já¹ juú² jáun².

Hmá² sí² co² má²quiéin²
(Mateo 21:20-22)

20 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³nga² tsú² ta³ hú²niéi²
juɨ³² ñí¹ chi²¹ hmá² sí² jáun², hi³ jáun² ca³jɨ́e³ tsú²
hi³ la³ má²ca³lɨ³ quiéin² bíh¹ ca³la³ tɨ³ chí² jmu².

21 Jmɨ́¹jáun² tsau³ tsɨ́³ Pé¹, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí²
Jesús:

—Tɨ³², sá¹nɨ́² jɨe³ dúh¹, má²ca³lɨ³ quiéin² máh³
hmá² sí² hi³ ca³jin³² hnú² jáun².

22 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Cáun² chá¹ náh² honh² ñí¹con² Dió³².

23 Quí¹ jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ lɨ³ua³
jan² tsá² záɨh³² máh³ nɨ́²: "¡Quin³² hnú² ñí¹ nɨ́²,
hñu³ jmɨ́²miih²¹ cuá²hú³²!", nɨ́¹juáh³ tiá² hu²¹ yáh³
hliáun³ ñéih³ tsɨ́³ tsú², tɨ³la³ taunh³² tsú² ta²¹ hi³ lɨ́¹³
bíh¹ lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³, hi³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³
la³ jáun².

24 Hi³ jáun² bíh¹ juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³
la³jɨ́³² hi³ mɨ́h¹³ náh² ñí¹con² Dió³², nɨ́¹juáh³ hi³ nio²
cáun² honh² náh² hi³ má²hian² náh², jáun² la³ jáun²
bíh¹ lɨ́¹³.

25 Hi³ nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹ca³lienh¹ náh² Dió³² né³,
nɨ́¹juáh³ zian² tsá² ná¹háun³ náh² quiúnh¹, chú³²
chíh¹³ náh² honh², hi³ jáun² Ñeh² náh² Tsá² cuá³
hñu³mɨ³cuú² chí¹³ siáh³ tsɨ́³ tsáuh³ hnoh².

26 [Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hnoh² tiá² la³ chíh¹³ yáh³ honh²,
hi³ jáun² ja³bí¹ Ñeh² náh² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú² tiá²
chí¹³ yáh³ tsɨ́³ tsáuh³ hnoh².]

Nga² tsáu² ñí¹con² Jesús hi³ ha³ jinh¹ hiauh³ dí² jáɨ¹³ hi³ ho²

(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)

27 Jáun² né³, ca³cha³tánh¹ tsú² siáh³ já¹ juú² Jerusalén. Tá¹la³ cuá¹ngɨ³² jáun² Jesús hñu³ cuáh³² chín¹ ca³cua³taunh²¹ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ ñí¹ zenh¹ tsú², la³ má²quionh³ tɨ³² liei²¹ jɨ³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² nɨ́²,

28 hi³ jáun² ca³ngáɨh³ dí² Jesús:

—¿Hin² ca³cué³ héih³² hi³ jmuh³² nú² ta²¹ nɨ́²? ¿Hin² tsánh² ca³cué³ jáɨ¹³ hi³ hauh³² hnú² nɨ́²?

29 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³:

—Ja³bí¹ jná¹³ siáh³ nga¹ cáun² jáɨ¹³ ñí¹con² hnoh²; nɨ́¹juáh³ hi³ ngáɨh¹ hnoh² jáɨ¹³ hi³ nga¹ jná¹³ lá², jáun² má¹jáun² juanh²¹ jná¹³ hi³ hin² tsánh² ca³cué³ jáɨ¹³ hi³ jmu² jná¹³ la³jɨ́³² hi³ lá².

30 ¿Hin² tsánh² ca³ze³ hla¹ Juan² hi³ cua³zion³ tsáu² jmáɨ²? ¿Hí¹ Dió³², ho³ tsá²mɨ³cuóun² uá¹? Nga³ né³.

31 Tɨ³la³ tsá² hí³ né³, cáun² lɨ́¹ ca³juu³ ca³hlénh³ ja¹ má²tún² hmóu³² bíh¹, hi³ ca³juónh³ la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ hi³ juáh¹³ dí² hi³ Dió³² bíh¹ ca³ze³ tsú², jáun² tsá² nɨ́² né³ lɨ́¹³ nga³: “Hi³ jáun² né³, ¿he³ láɨh³² sa³ tiá² ta²¹ ca³tianh³² yáh³ náh² tsú²?”

32 Tɨ³la³ ¿hí¹ lɨ́¹³ za¹³ dí² tsú² hi³ tsá²mɨ³cuóun² bíh¹ ca³ze³?

Quí¹hliá² jmɨ́¹ juénh² tsú² ñí¹con² tsáu², quí¹ ñi³² tsú² hi³ la³jɨ́n³² tsáu² bíh¹ ná¹lɨ́n²³ hi³ hla¹ Juan² jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² *tɨ³² jë¹ Dió³².

33 Hi³ jáun² cu³tsa³² ca³záɨh³ tsú² cú²jueh³² Jesús:

—Tiá^{2} né^{1} yáh^{3} jnoh^{1}.

Jáun^{2} Jesús né^{3} ca^{3}juáh^{3} siáh^{3}:

—Hi^{3} jáun^{2} sa^{3}jun^{3} jná^{13} yáh^{3} juanh^{21} siáh^{3} hi^{3} hin^{2} tsánh^{2} ca^{3}cué^{3} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{2} jná^{13} la^{3}jɨ́^{32} ta^{21} lá^{2}.

12

Jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} hláɨh^{1}
(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)

1 Jáun^{2} Jesús ca^{3}ma^{3}liáu^{32} hi^{3} liéinh^{32} tsáu^{2} cun^{3}quionh^{3} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{2}, hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Jmɨ́^{1} zian^{2} jan^{2} tsá^{2} ca^{3}jñí^{3} mɨ^{3} uóun^{2}jɨeh^{13} hué^{32} quioh^{21}; jáun^{2} ca^{3}jmú^{3} jnɨ́^{13} la^{3} cu^{3} la^{3} jéin^{3} jáun^{2}, hi^{3} ca^{3}zíh^{3} siáh^{3} cáun^{2} ñí^{1} lɨ́^{13} quiáuh^{32} jmaɨh^{21} mɨ^{3} uóun^{2}jɨeh^{13}, jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} siáh^{3} cáun^{2} hñú^{3} ñe^{1} lɨ́n^{21} ñí^{1} lɨ́^{13} di^{3}chín^{32} tsá^{2} jmu^{3} hua^{3}hí^{13} ñí^{1}náɨ^{2} jáun^{2}. Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}quiú^{2} ñí^{1}náɨ^{2} jáun^{2} jo^{3}cuo^{2} tsá^{2} lɨ́^{13} jmu^{3} ta^{21}; hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} jmu^{2} hí^{3} ta^{21} né^{3}, jmɨ́^{1} ma^{3}hmah^{1} quioh^{21} ñí^{1}náɨ^{2} jáun^{2} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} jɨenh^{32} cú^{1}pih^{21} la^{3} cun^{3} hi^{3} ló^{32} jáun^{2}. Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ngau^{3} ñí^{1} uóunh^{3}.

2 Jmɨ́^{1} cá^{1}chó^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} ca^{3}láu^{2} mɨ^{3} uóun^{2}jɨeh^{13} né^{3}, jáun^{2} ca^{3}zen^{3} tsú^{2} jan^{2} *tsá^{2} má^{2}dí^{1}hlánh^{1} joh^{1} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} ca^{3}cuéh^{3} tsú^{2} hí^{3} ñí^{1}náɨ^{2} jáun^{2}, hi^{3} tsa^{3}máɨ^{1} ca^{3}lá^{2} hi^{3} ca^{3}láu^{2} jáun^{2}, la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} quioh^{21} ñí^{1}náɨ^{2}.

3 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} ná^{1}jmu^{2} hí^{3} ta^{21} má^{1}ná^{1}, ca^{3}zanh^{3} bíh^{1} tsá^{2} ca^{3}zen^{3} hí^{3} tsá^{2} quioh^{21} ñí^{1}náɨ^{2}, hi^{3} ca^{3}qui^{3} ca^{3}quiunh^{3} dí^{2}, hi^{3} jáun^{2} lɨ́^{1} haɨ^{21} cuá^{2} ta^{3} bíh^{1} tsú^{2} ca^{3}chanh^{3} dí^{2}.

4 Jáun^{2} tsá^{2} quioh^{21} ñí^{1}nái^{2} ca^{3}zen^{3} siáh^{3} cónh^{3}í^{1}
jan^{2} tsá^{2} má^{2}dí^{1}hlánh^{1} joh^{1}; tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} hí^{3} né^{3},
ca^{3}quiunh^{3} bíh^{1} tsú^{2} ca^{3}la^{3} ca^{3}cuíh^{3} chí^{1} jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}tu^{3}
ca^{3}hión^{32} dí^{2} jú^{1} hlah^{3} jú^{1} hó^{32}.

5 Tsá^{2} quioh^{21} hí^{3} ñí^{1}nái^{2} ca^{3}zen^{3} siáh^{3} cónh^{3}í^{1}
jan^{2} tsáu^{2}, tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}jngɨh^{3} bíh^{1} tsú^{2}. Jmɨ́^{1}
lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}zen^{3} dí^{2} siáh^{3} juóun^{32} tsá^{2} ñí^{1} hná^{1}
jáun^{2}; ma^{3} jan^{2} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}quiu^{3} ca^{3}pan^{3} bíh^{1} tsú^{2},
hi^{3} ma^{3} jan^{2} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}jngɨh^{3} tsú^{2} siáh^{3}.

6 ”Jáun^{2} jɨ́^{32}la^{3} jon^{2} bíh^{1} tsú^{2} jéi^{32}í^{1} jmɨ́^{1} zian^{2} jan^{2},
tsá^{2} jlánh^{1} jmɨ́^{1} hnio^{3} dí^{2} lɨ́n^{32}; hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} jon^{2}
bíh^{1} tsú^{2} ca^{3}zen^{3} ñí^{1} cá^{1}táuh^{3}, quí^{1} jmɨ́^{1} lɨ́n^{23} dí^{2}:
“Cun^{3} tanh^{13} bíh^{1} tsú^{2} ta^{21} jón^{32} jná^{13}”.

7 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} ná^{1}jmu^{2} hí^{3} ta^{21} né^{3}, ca^{3}juu^{3} ca^{3}hlénh^{3}
ja^{1} má^{2}tún^{2} hmóu^{32} hi^{3} ca^{3}juónh^{3} la^{3} lá^{2}: “Já^{2} tsá^{2}
nɨ́^{2} bíh^{1} lɨ^{3}quioh^{21} ñí^{1}nái^{2} lá^{2} nɨ́^{1} má^{1}jun^{2} jméi^{2}, chú^{32}
cuɨ́^{1} jngɨh^{13} dí^{2} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} lɨ^{3} quiú^{13} dí^{2} ñí^{1}nái^{2}
lá^{2}”.

8 Jáun^{2} ca^{3}zanh^{3} dí^{2} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} ca^{3}jngɨh^{3} dí^{2}
tiáunh^{1}, jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}chin^{2} dí^{2} tɨ^{3} cheih^{32} ñí^{1}nái^{2}
jáun^{2}.

9 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}ngái^{3} Jesús ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hí^{3}:

—¿He^{3} lɨ́n^{23} hnoh^{2} jmu^{3} tsá^{2} quioh^{21} hí^{3} ñí^{1}nái^{2}
ñí^{1}con^{2} tsá^{2} ca^{3}jmú^{3} hí^{3} la^{3} jáun^{2}? Tsá^{2} hí^{3} dá^{2}
jáunh^{3} bíh^{1}, hi^{3} ja^{3}ma^{3}tsan^{2} tsú^{2} tsá^{2} jmu^{2} hí^{3} ta^{21}
ñí^{1}nái^{2} quioh^{21}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} siánh^{3} bíh^{1} cuéh^{32} tsú^{2}
cú^{2}jueh^{32} ñí^{1}nái^{2} jáun^{2}.

10 ”¿Tiá^{1} má^{2}ca^{3}híh^{3} hnoh^{2} ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21} Dió^{32}
ñí^{1} rá^{1}juáh^{3} jáun^{2} la^{3} lá^{2}?:
Quɨ́n^{1} hi^{3} tiá^{2} ca^{3}jeih^{21} jáun^{2} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} tɨ^{32} hiah^{32},

ta^{3}né^{32} má^{2}lɨ́^{3} cá^{2} máɨ^{3} quɨ́n^{1} hi^{3} jlánh^{1} bíh^{1} quien^{2},
quɨ́n^{1} hi^{3} hu^{21} cuoh^{1} hiah^{32}.
11 Hi^{3} nɨ́^{2} dá^{2} ca^{3}jmú^{3} Juo^{13} bíh^{1} dí^{2},
cáun^{2} hi^{3} lɨ́^{13} lɨ^{3} tsa^{3}cáun^{2} tsɨ́^{3} dí^{2}.
12 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}lɨ́n^{13} tsú^{2} hi^{3} ma^{3}tson^{13} Jesús,
quí^{1}hliá^{2} má^{2}ca^{3}lɨ^{3}tsɨn^{2} dí^{2} hi^{3} jáɨ^{13} ca^{3}tɨn^{1} hmóu^{32}
bíh^{1} dí^{2} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}jmú^{3} tsú^{2} jáun^{2}. Tɨ^{3}la^{3}, jmɨ́^{1} juénh^{2}
bíh^{1} tsú^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} ná^{1}ngɨh^{32} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} cáun^{2}
lɨ́^{1}ca^{3}lión^{32} bíh^{1} dí^{2} tsú^{2} cú^{2}jueh^{32}, hi^{3} jáun^{2} ja^{3}tanh^{21}.

Jesús juáh^{3} hi^{3} ca^{3}ta^{1} dí^{2} má^{1}hmah^{21} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} chi^{2} hmah^{21}
(Mateo 22:15-22; Lucas 20:19-26)

13 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3} ca^{3}zen^{3} tsú^{2} ma^{3} jan^{2} tsá^{2}
*fariseos jɨ^{3} tsá^{2} cu^{3} nió^{3} joh^{1} Herodes nɨ́^{2} siáh^{3},
hi^{3} tsa^{3}ca^{3} tsa^{3}lian^{3} dí^{2} Jesús, neh^{21} tiá^{1} hléh^{32} cáun^{2}
jáɨ^{13} hi^{3} lɨ^{3} lɨ́^{13} tánh^{32} tso^{3}.
14 Tsá^{2} hí^{3} cua^{3}taunh^{21} hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} Jesús la^{3} lá^{2}:
—Hnú^{2} tɨ^{32}, né^{1} jnoh^{1} hi^{3} hnú^{2} hɨeh^{32} jmáh^{3}la^{3}
jú^{1} tson^{2} bíh^{1}, tiá^{2} hɨ^{32} yáh^{3} honh^{2} hnú^{2} la^{3} cun^{3}
hi^{3} juáh^{3} tsáu^{2}, quí^{1} tiá^{2} jmuh^{32} yáh^{3} hnú^{2} hi^{3}
jan^{2} quien^{2} hi^{3} jan^{2} tiá^{2} quien^{2}, tɨ^{3}la^{3} hnú^{2} bíh^{1}
jan^{2} tsá^{2} hɨeh^{32} jú^{1} tson^{2} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} juɨ^{32} quioh^{21}
Dió^{32}. ¿Hí^{1} ca^{3}tɨ^{21} má^{1}hmah^{21} jnoh^{1} quɨe^{3} hi^{3} mɨ^{32}
*tsá^{2} cuá^{1}lɨ́n^{3} mɨ^{3}chí^{1} juú^{2} Roma, ho^{3} tiá^{2} hniáuh^{32}?
¿Má^{1}hmah^{21} jnoh^{1}, ho^{3} tiá^{2} má^{1}hmah^{21}?
15 Tɨ^{3}la^{3} Jesús má^{1}ná^{1}, ca^{3}lɨ^{3}tsɨn^{2} hi^{3} tsá^{2} hí^{3} lɨ́n^{3}
la^{3} cá^{1} la^{3} jéinh^{1} bíh^{1}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:
—¿He^{3} láɨh^{32} cá^{2} lau^{23} hnoh^{2} jná^{13}? Ñá^{2}cán^{1} dú^{1}
cáun^{2} *cú^{1}tiáu^{2} neh^{21} hi^{3} jɨe^{21} jná^{13}.

16 Jáun^{2} cua^{3}can^{32} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} ca^{3}jɨ́e^{3} Jesús ca^{3}ngáɨ^{3}:

—¿Hin^{2} mɨ^{3} ñí^{1} tá^{2}láɨ^{1} ñí^{1} lá^{2}, hi^{3} hin^{2} hi^{3} jmáɨ^{2} tón^{32} lá^{2} siáh^{3}?

Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}:

—Quioh^{21} tsá^{2} cuá^{1}lɨ́n^{3} mɨ^{3}chí^{1} bíh^{1} nɨ^{32}.

17 Jáun^{2} Jesús ca^{3}záɨh^{3} tsá^{2} hí^{3} la^{3} lá^{2}:

—Jáun^{2} cuéh^{3} náh^{2} tsá^{2} cuá^{1}lɨ́n^{3} mɨ^{3}chí^{1} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hiáuh^{3}, hi^{3} cuéh^{3} náh^{2} siáh^{3} Dió^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1}.

Jáun^{2} lɨ́^{1} ca^{3}ja^{3}cáun^{2} tsɨ́^{3} bíh^{1} tsá^{2} hí^{3} lɨ^{3}, quí^{1}hliá^{2} la^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}ngáɨ^{3} tsú^{2}.

Nga^{2} tsáu^{2} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} jenh^{13} tsú^{2}
(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

18 Hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} cua^{3}taunh^{21} ma^{3} jan^{2} tsá^{2} *saduceos hi^{3} cua^{3}jɨen^{3} Jesús. Tsá^{2} cu^{3} nió^{3} tsá^{2} saduceos hí^{3} tiá^{2} ta^{21} haɨh^{21} yáh^{3} hi^{3} jenh^{13} tsá^{2} má^{2}cá^{2}tsan^{3}; hi^{3} jáun^{2} bí^{1} jlánh^{1} ca^{3}ñí^{1}ngah^{1} dí^{2} Jesús jáɨ^{13} lá^{2}:

19 —Hnú^{2} Tɨ^{32}, ñí^{1} liei^{21} quioh^{21} hla^{1} Moisés rá^{1}juáh^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2} ca^{3}jun^{3} ta^{3} tiá^{2} ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} jon^{2} quionh^{3} tsá^{2}mɨ^{3} ñí^{2}cuo^{2}, jáun^{2} tsá^{2}ñuh^{2} dá^{1}jon^{21} hla^{1} hí^{3} ca^{3}tɨn^{1} jan^{3} siáh^{3} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} lɨ^{3} zian^{2} jon^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hla^{1} hí^{3}.

20 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, jmɨ́^{1} zian^{2} cá^{2} mí^{1}zionh^{2} tsá^{2}ñuh^{2} hi^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}lɨ́n^{3} quiaun^{3} má^{2}tún^{2} raɨnh^{21} jan^{2} jméi^{2} mí^{1}ziú^{13}. Tsá^{2} má^{2}ján^{3} né^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}jéinh^{32} cuo^{2} quionh^{3} jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3}, tɨ^{3}la^{3} jun^{3} bíh^{1} tsá^{2}ñuh^{2} hí^{3} ta^{3} tiá^{2} jon^{2} ca^{3}lɨ^{3}zian^{2}.

21 Jáun^{2} dá^{1}jon^{21} bíh^{1} tsú^{2} ca^{3}jéinh^{32} siáh^{3} cuo^{2}
quionh^{3} tsá^{2}mɨ^{3} hnáɨ^{3} hí^{3}, tɨ^{3}la^{3} ca^{3}jun^{3} bíh^{1} siáh^{3}
tsá^{2} hí^{3} ta^{3} tiá^{2} jon^{2} ca^{3}lɨ^{3}zian^{2}; la^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}lɨ^{3}
siáh^{3} quioh^{21} tsá^{2} ñí^{1} má^{2}gáun^{3}.
22 La^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}lɨ^{3} quioh^{21} tán^{1} quiaun^{3} tsá^{2}
hí^{3}, hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tsú^{2} tiá^{2} ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} jon^{2} quionh^{3}
tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3}. Ñí^{1} cá^{1}táuh^{3} jáun^{2} né^{3}, jun^{3} bíh^{1} siáh^{3}
hnga^{2} tsá^{2}mɨ^{3}.
23 Jáun^{2} né^{3}, nɨ́^{1} má^{1}tɨ^{3} ñí^{1} ca^{3}jenh^{13} tsú^{2}, ¿hin^{2}
dá^{2} tsánh^{2} tsá^{2} quiaun^{3} hí^{3} lɨ́^{13} ñí^{2}cuo^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3},
quí^{1} tán^{1} quiaun^{3} bíh^{1} tsú^{2} ca^{3}jéinh^{32} cuo^{2} quionh^{3}
tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3}?
24 Jáun^{2} Jesús ca^{3}ngáɨ^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Ná^{1}tsá^{2}con^{2} lɨ́n^{32} bíh^{1} hnoh^{2}, cun^{3}ñí^{1} hi^{3} tiá^{2}
cuɨn^{2} náh^{2} Sí^{2} quioh^{21} Dió^{32} hi^{3} sa^{3}jun^{3} pí^{3} quioh^{21}
Dió^{32} nɨ́^{2} siáh^{3}.
25 Quí^{1} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}jenh^{13} tsáu^{2} ja^{1} hla^{1}, tiú^{2}uú^{2}
cuo^{2} tsú^{2} jéinh^{32} yáh^{3}, hi^{3} sa^{3}jun^{3} cuen^{3} bíh^{1} tsú^{2}
siáh^{3} jon^{2} hi^{3} jéinh^{32} cuo^{2}, quí^{1} má^{1}jáun^{2} dá^{2}
má^{2}lɨ́n^{13} tsú^{2} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Dió^{32} bíh^{1},
tsá^{2} tionh^{2} hí^{3} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}.
26 Tɨ^{3}la^{3} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} tson^{2} jenh^{13} tsá^{2}
má^{2}cá^{2}tsan^{3} né^{3}, ¿tiá^{1} má^{2}ca^{3}híh^{3} hnoh^{2} ñí^{1} Sí^{2}
quioh^{21} hla^{1} Moisés, hi^{3} ha^{3} lánh^{3} lɨ́^{3} jáɨ^{13} hi^{3}
ca^{3}hléh^{3} jáun^{2} Dió^{32} ja^{1} hmá^{2} ton^{2} hi^{3} jmɨ́^{1} chí^{1}cau^{32}
jáun^{2}? Jmɨ́^{1} ca^{3}juáh^{3} tsú^{2} jáun^{2} la^{3} lá^{2}: “Jná^{13} bíh^{1}
la^{32}, Dió^{32} Juo^{13} Há^{2}bran^{21}, Isaac jɨ^{3} Jacob nɨ́^{2} siáh^{3}”.
27 Quí^{1} Dió^{32} dá^{2} lɨ́n^{3} Dió^{32} Juo^{13} tsá^{2} zian^{2} bíh^{1},
tiá^{2} lɨ́^{13} yáh^{3} lɨ́n^{3} tsú^{2} Dió^{32} Juo^{13} tsá^{2} má^{2}jun^{1}; jáun^{2}
né^{3}, lɨ́^{1} ná^{1}tsá^{2}con^{2} tɨ^{3} ca^{3}nga^{2} bíh^{1} hnoh^{2}.

Héih32 hi3 jlánh1 bíh1 quien2
(Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-37)

28 Ja1 quioh21 tsá2 hí3 né3 jmɨ́1 zenh1 siáh3
jan2 tsá2 lɨ́n3 tɨ32 liei21, tsá2 má2lɨ́2niéi32 jáɨ13 hi3
má2lɨ́2juáh3 tsú2 jáun2. Tsá2 hí3 né3 ca3lɨ3tsɨn2 hi3 re2
bíh1 má2lɨ́2ngáɨ3 Jesús, hi3 jáun2 ca3ngáɨh3 dí2 siáh3
la3 lá2:
—¿Hín2 bíh1 héih32 hi3 jlánh1 bíh1 quien2?
29 Jáun2 Jesús ca3záɨh3 tsá2 hí3:
—Hi3 lá2 bíh1 héih32 hi3 jlánh1 bíh1 quien2 la3
cónh3 bíh1 ñí1 la3jɨ́32: "Sá1nɨ́2 niéi2 hnoh2 tsá2 *Is-
rael, jɨ́32la3 jan2 tán1 Dió32 Juo13 bíh1 dí2 lɨ́n3 Dió32.
30 Jáun2 ¡ma3hno1 Dió32 Juóuh32 ca3la3 jonh3 jmɨ́1
honh2, la3jɨ́32 jmɨ́2chí3 quián13, jɨ3 la3jɨ́32 hi3 lɨ́n23 nú2,
jɨ3 ca3la3 jɨ́32 pí3 quián13 nú2 siáh3!" Hi3 nɨ́2 bíh1
héih32 la3ñí1 hi3 jlánh1 bíh1 quien2.
31 Hi3 jáun2 héih32 ñí1 má2tun3 né3 lɨ́3 la3 lá2:
"¡Ma3hno1 tsá2mɨ3cuóun2 renh2 la3jmɨ́1 hno3 nú2
huen2!" Tiú2uú2 zia32 yáh3 cónh3í1 cáun2 héih32 hi3
jlánh1 bíh1 quien2 la3 cónh3 bíh1 hi3 tun3 nɨ́2.
32 Jáun2 né3, tɨ32 liei21 hí3 ca3juáh3 siáh3 la3 lá2:
—Chú32 lɨ́n32 bíh1 la3 má2lɨ́2juah21 hnú2 nɨ́2 Tɨ32.
Jú1 tson2 bíh1 nɨ32 má2lɨ́2juah21 hnú2, hi3 jɨ́32la3 jan2
tán1 Dió32 bíh1 zian2, hi3 tiá2 zian2 yáh3 cónh3í1 jan2
Dió32 siánh3.
33 Jɨ3 hi3 jlánh1 bíh1 quien2 hi3 má1hno1 dí2 Dió32
la3 jonh3 jmɨ́1 tsɨ́3 dí2, la3jɨ́32 hi3 ngɨ23 dí2, [la3jɨ́32
jmɨ́2chí3 quiú13 dí2,] jɨ3 la3jɨ́32 pí3 quiú13 dí2 nɨ́2 siáh3;
jɨ3 hi3 ca3ta1 dí2 má1hno1 siáh3 tsá2mɨ3cuóun2 raɨnh21
la3jmɨ́1 hno3 dí2 hmóu32, hi3 nɨ́2 bíh1 hi3 tɨ3 jlánh1

bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ jáh³ hi³ jngɨh² tsú² jáun² ñí¹con² Dió³², jɨ³ la³jɨ́³² hi³ lɨ́¹ cue³² tsú² jáun² ñí¹con² Dió³² hi³ jɨn³² tsú² jáun² ñí¹ lɨ́³ ñí¹hiú¹³.

34 Hi³ jáun² jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² jáun² Jesús hi³ tsá² hí³ má²lɨ́²ngáɨ³ re² lɨ́n³², jáun² ca³juáh³ dí² la³ lá²:

—Cú¹pih²¹ bíh¹ jéi³²í¹ hniáuh³² hi³ huh²¹ hnú² jo³cuo² Dió³².

Hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiú²uú² hin² ca³tia³ tsɨ́³ hi³ nga³ siáh³ jáɨ¹³ ñí¹ hná¹ jáun².

¿Hin² bíh¹ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ Tsá² lɨ́n¹³ Cristo? (Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

35 Jesús jmɨ́¹ cuá¹má²tɨn² tsáu² hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ jmɨ́¹ cuá¹juáh²³ la³ lá²:

—¿He³ láɨh³² juáh³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ hi³ jan² tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹ bíh¹ néh¹ Tsá² lɨ́n¹³ Cristo?

36 Quí¹ hnga² hla¹ Dá²vi²¹ ca³hléh³ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³cué³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³ tsɨ́³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
Dió³² Juóu³² jná¹³ ca³záɨh³ Tɨ³² Juóu³² jná¹³:
Tɨ³ cuá² chu²¹ quion²¹ jná¹³ ñí³,
ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ jmu¹ jná¹³ hi³ tsá² hau² hnú² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² jlɨ²¹ hi³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² quien² hi³ ná¹tsɨn²¹ hnú² tanh¹.

37 Hi³ jáun² né³, ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² lɨ́¹³ hi³ Tsá² lɨ́n¹³ Cristo lɨ́n³ jan² tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹?, quí¹ ta³ bí¹ hnga² yáh³ hla¹ Dá²vi²¹ hí³ la³ ca³juáh³ hi³ Juo¹³ bíh¹ tsú² Tsá² lɨ́n¹³ hí³ Cristo.

Jáun^{2} tsá^{2} juóun^{32} jmí^{1} tionh^{1} hí^{3} ñí^{1} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}la^{3} hi^{3} hiún^{2} lín^{32} bíh^{1} tsí^{3} jmí^{1} ná^{1}náɨ^{32}.

Jesús jñéih^{23} tsáu^{13} tsá^{2} ná^{1}lín^{3} tɨ^{32} liei^{21}
(Mateo 23:1-36; Lucas 11:37-54; 20:45-47)

38 Jmí^{1} ca^{3}ma^{3}tɨn^{2} Jesús tsá^{2} ná^{1}ngɨh^{32} hí^{3} né^{3}, ca^{3}juáh^{3}:

—Hua^{3}hín^{13} náh^{2} jmu^{3} quiúnh^{1} tsá^{2} ná^{1}lín^{3} tɨ^{32} liei^{21}, quí^{1} tsá^{2} hí^{3} jlánh^{1} zaɨn^{32} hi^{3} quíh^{32} hmɨh^{32} cuo^{2} hi^{3} ñi^{3}táunh^{1} tɨ^{3} hlá^{2} tɨ^{3} ní^{2}; jlánh^{1} hniá^{1} tsú^{2} hi^{3} tsáu^{2} cuen^{3} Dió^{32} ní^{1} má^{1}ca^{3}jenh^{2} dí^{2} ja^{1} hmah^{21},

39 jlánh^{1} hniá^{1} tsú^{2} tiánh^{3} ñí^{1} jlánh^{1} bí^{1} quien^{2} hñu^{3} cuáh^{32} quioh^{21}, jɨ^{3} hi^{3} hniá^{1} tsú^{2} siáh^{3} tiánh^{3} ñí^{1} jlánh^{1} bí^{1} quien^{2} ní^{1} má^{1}ca^{3}cha^{3}táunh^{1} ñí^{1} nio^{2} jmáɨ^{1}.

40 Tsá^{2} hí^{3} bíh^{1} tsá^{2} quin^{23} sí^{1} hñú^{13} tsá^{2}mɨ^{3} hnáɨ^{3}, hi^{3} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3}, lí^{1} ráɨn^{32} ñí^{1} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} liéinh^{32} jáun^{2} Dió^{32} ué^{3} lín^{32}. Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2}, tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} huáh^{2} tsí^{3} héih^{32} hi^{3} tá^{1}tsɨn^{1} tsú^{2} ní^{1} má^{1}jáun^{2}.

Quɨe^{3} ca^{3}cué^{3} tsá^{2}mɨ^{3} hnáɨ^{3} tia^{3}mii^{2}
(Lucas 21:1-4)

41 Cu^{3} jéin^{32} jmí^{1} cuá^{1}tón^{21} Jesús có^{32} ho^{3}hñú^{13} cuáh^{32} chín^{1}, có^{32} ñí^{1} táun^{3} cuó^{2} toh^{2} tsú^{2} quɨe^{3}, hi^{3} cuá^{1}jíen^{32} dí^{2} tsá^{2} toh^{2} quɨe^{3} ñí^{1} jáun^{2}; hi^{3} jáun^{2} ca^{3}jíe^{3} tsú^{2} hi^{3} juóun^{32} tsá^{2} hánh^{3} toh^{2} hliáun^{3} quɨe^{3} hñu^{3} cuó^{2} jáun^{2}.

42 Jmí^{1}jáun^{2} ca^{3}chó^{32} jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hnáɨ^{3} tia^{3}mii^{2} hi^{3} ca^{3}taunh^{3} tun^{3} cú^{1}dáɨn^{3}, quɨe^{3} tiá^{2} lin^{1} nga^{3} quien^{2}.

43 Jmɨ́1jáun2 ca3teh3 Jesús tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2,
hi3 ca3záɨh3 dí2 la3 lá2:
—Jú1 tson2 cu3tí3 juo3 jná13 hnoh2, hi3 tsá2mɨ3
hnáɨ3 tia3mii2 ó32, tɨ3 hliáun3 bíh1 má2lɨ́2cué32 tsú2 la3
cónh3 bíh1 la3jɨ́n32 tsá2 má2lɨ́2tióh32 quɨe3 hñu3 cuó2
ñí1 hná1 nɨ́2.
44 Quí1 la3jɨ́n32 tsá2 ñí1 hná1 nɨ́2 cue32 la3 cun3 hi3
má2ziau32 quioh21 bíh1; tɨ3la3 tsá2mɨ3 tia3mii2 ó32 né3,
má2lɨ́2cué32 la3jɨ́32 la3 cun3 hi3 jmɨ́1 zia32 quioh21
bíh1, hi3 jmɨ́1 má2ma3hau3 hi3 lɨ́13 zian2 tsú2 quioh21.

13

Jesús juáh3 hi3 chau21 jmáɨ1 tsúnh13 cuáh32 chín1
(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Ta3 má2cuá1cuá2haɨn32 Jesús hñu3 cuáh32 chín1,
jan2 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2 tsú2 ca3juáh3:
—Tɨ32, sá1nɨ́2 jɨe3, ¡hénh3 ma3 chú32 jniá3 hñú3 nɨ́2,
hi3 hen3 ma3 cáh1 siáh3 quɨ́n1 hi3 lɨ́3 hiah32!
2 Tɨ3la3 Jesús ca3ngáɨ3 la3 lá2:
—¿Jɨ́eh21 hnú2 hi3 jueh32 lɨ́n32 hñú3 lá2? Ñí1
lá2 dá2 lɨ́13 hi3 hí1 cá2 máɨ3 quɨ́n1 tiú2uú2 ná1juɨn1
quionh3 quɨ́n1 raɨnh21; la3jɨ́32 bíh1 juú1 tsúnh13.

Ha3 lánh3 rón32 lɨ3 lin1 ñí1 táuh3 jmáɨ1
(Mateo 24:3-28; Lucas 21:7-24; 17:22-24)

3 Jmɨ́1jáun2 ja3taunh21 dí2 tɨ3 tsɨ3 máh3 Olivos ñí1
jniá3 jáun2 cuáh32 chín1. Tá1la3 má2cuá1tón21 jáun2
Jesús ñí1 jáun2 né3, jáun2 Pé1, Jacobo, Juan2 jɨ3 Tre21
nɨ́2 siáh3 ca3ngáɨ3 ñí1con2 tsú2 la3 lá2 tá1la3 tiá2 hin2
zian2:

4 —Hnáu^{2} jnoh^{1} hi^{3} juáh^{13} hnú^{2} ha^{3} lɨ́h^{3} lɨ́^{13} hi^{3}
má^{2}lɨ́^{2}juah^{21} hnú^{2} jáun^{2}. ¿He^{3} dá^{2} lánh^{3} rón^{32} lɨ^{3} lin^{1}
nɨ́^{1}juáh^{3} má^{1}tɨ^{3} ñí^{1} lɨ^{3}tí^{3} hi^{3} nɨ́^{2}?

5 Jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Hua^{3}hín^{13} lɨ́n^{32} náh^{2} jmu^{3}, hí^{1} jan^{2} lɨ́^{2} hin^{2} cuɨ́^{1}
má^{1}cau^{2} náh^{2}.

6 Quí^{1} juóun^{32} lɨ́n^{32} tsáu^{2} ja^{3}táunh^{1} hi^{3} ja^{3}jmú^{3} hi^{3}
lɨ́n^{3} la^{3}juah^{21} dú^{1} jná^{13}, hi^{3} ja^{3}juah^{21}: “¡Jná^{13} bíh^{1} lɨ́n^{3}
Cristo!”; jáun^{2} juóun^{32} lɨ́n^{32} bíh^{1} tsáu^{2} ma^{3}can^{2} tsú^{2}.

7 ”Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}niéih^{2} náh^{2} jáɨ^{13} hi^{3} má^{2}zia^{32}
hniéɨ^{2} tɨ^{3} hlá^{2} tɨ^{3} nɨ́^{2}, ha^{3} lɨ́^{2} juenh^{3} náh^{2}, quí^{1}
la^{3} jáun^{2} ca^{3}tɨ^{21} lɨ́^{13} bíh^{1} tín^{2}, tɨ^{3}la^{3} jun^{3}juáh^{13} hi^{3}
má^{2}tsa^{3}hín^{3} yáh^{3} jaun^{32}.

8 Quí^{1} tsá^{2} zian^{2} cáun^{2} hué^{32} jmu^{3} hniéɨ^{2} quionh^{3}
tsá^{2} zian^{2} hué^{32} siáh^{3}, jɨ^{3} tsá^{2} hɨ́n^{13} hué^{32} ñí^{1} hliáun^{3}
quiu^{3} tɨ́n^{3} siáh^{3} quionh^{3} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2}; ñí^{1}
hliáun^{3} qui^{3} jɨ́eh^{3} hué^{32} hi^{3} lɨ^{3} zia^{32} siáh^{3} ho^{3}cuóun^{3},
[jɨ^{3} hi^{3} lɨ́^{1} tiáunh^{1} tsáu^{2} tiá^{3} siaun^{32}]. Hi^{3} nɨ́^{2} dá^{2}
cun^{3} ja^{1} má^{2}ca^{3}lɨ^{3}liau^{3} bíh^{1} hi^{3} ma^{3}tso^{2} tsáu^{2} tsɨ́^{3},
jun^{3}juáh^{13} má^{2}hnáu^{2} yáh^{3}.

9 ”Tɨ^{3}la^{3} hniáuh^{32} tiáunh^{1} hua^{3}jan^{21} bíh^{1} hnoh^{2};
quí^{1} hnoh^{2} dá^{2} jɨenh^{3} tsú^{2} jo^{3}cuo^{2} tsá^{2}tan^{21}, jɨ^{3} hi^{3}
quiu^{3} po^{3} tsú^{2} hnoh^{2} la^{3} tɨ^{3} hñu^{3} cuáh^{32} quiú^{13}
dí^{2}. Hi^{3} tsa^{3}jau^{2} tsú^{2} siáh^{3} hnoh^{2} ta^{3} ñí^{1} tsá^{2} ná^{1}ho^{2}
ta^{21} jɨ^{3} ta^{3} ñí^{1} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} re^{21} nɨ́^{2} siáh^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3}
ca^{3}tɨn^{1} jná^{13}; má^{1}jáun^{2} bíh^{1} má^{2}lɨ́^{13} cuéh^{1} hnoh^{2} jú^{1}
tson^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hí^{3}.

10 Ñeh^{2} bíh^{1} hi^{3} táuh^{3} jmáɨ^{1} má^{1}ná^{1}, jú^{1} chú^{32} hi^{3}
lɨ́^{13} liáun^{3} tsú^{2} ca^{3}tɨ^{21} ngáɨ^{32} tsú^{2} tín^{2} ñí^{1}con^{2} la^{3}jɨ́n^{32},

la^{3}jáh^{3} dú^{1} ñí^{1} juo^{3} tsá^{2} jma^{2}.

11 Nɨ́^{1} má^{1}já^{2}jau^{2} tsú^{2} hnoh^{2} ta^{3} ñí^{1} tsá^{2}tan^{21} né^{3},
ha^{3} lɨ́^{2} jmú^{2} náh^{2} hɨ^{32} honh^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} he^{3} cuá^{1}juah^{21}
náh^{2} ñí^{1} jáun^{2}. Quí^{1} jmáɨ^{1} jáun^{2} dá^{2} cáun^{2} cuá^{1}hléh^{1}
hnoh^{2} la^{3} cun^{3} jáɨ^{13} hi^{3} hí^{3} hñu^{3} honh^{2} bíh^{1} náh^{2};
quí^{1} jáɨ^{13} jáun^{2} cué^{32} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1} bíh^{1}, jun^{3}juáh^{13}
jáɨ^{13} quián^{13} hmóu^{32} yáh^{3} náh^{2}.

12 Hí^{1} la^{3} tɨ^{3} tsá^{2} jan^{2} jméi^{2} mí^{1}ziú^{13} quionh^{3}
yáh^{3} tsú^{2} jɨenh^{3} hi^{3} jngah^{3} tsáu^{2}, jɨ^{3} tsá^{2} má^{2}lieih^{21}
siáh^{3} jɨenh^{3} jon^{2}; jon^{2} tsáu^{2} jmu^{3} hniéi^{2} quionh^{3}
jméi^{2} mí^{1}ziú^{13}, hi^{3} hí^{1} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} jɨenh^{3} yáh^{3} tsú^{2} tsá^{2}
má^{2}lieih^{21} hí^{3} hi^{3} jngah^{3} tsáu^{2}.

13 Tsá^{2} zian^{2} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3} bíh^{1} lɨ^{3}hau^{2}
hnoh^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13}; tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2}
nio^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} la^{3} má^{2}nio^{2} jáun^{2} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} ñí^{1}
cá^{1}táuh^{3} jmáɨ^{1} né^{3}, tsá^{2} hí^{3} bíh^{1} liáun^{3}.

14 ”Nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}jɨeh^{3} hnoh^{2} hi^{3} hlah^{3} hi^{3} hó^{32} hi^{3}
jmu^{3} hi^{3} hliáh^{13} ñí^{1} hɨ́en^{1} [la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}hɨ́e^{3} jáun^{2}
hla^{1} Daniel *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}], má^{1}ca^{3}jɨeh^{3} hnoh^{2} hi^{3}
hi^{3} jáun^{2} má^{2}nio^{2} ñí^{1} tiá^{2} jmɨ́^{1} ca^{3}tɨn^{1} —nɨ́^{1}juáh^{3}
tsá^{2} hɨ^{32} jáɨ^{13} lá^{2}, cuɨ́^{1} ngɨ^{13}—, hi^{3} jáun^{2} jmáɨ^{1} jáun^{2}
má^{2}hniáuh^{32} cuon^{3} tsá^{2} hɨ́n^{13} tɨ^{3} Judea ñí^{1} lɨ́^{3} máh^{3}.

15 Hi^{3} jáun^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} cuá^{1}tsɨ^{21} tsáɨh^{3} hñú^{3}
máɨ^{2} tsáɨh^{3} quioh^{21} jmáɨ^{1} jáun^{2} né^{3}, ha^{3} lɨ́^{2} cuɨ́^{1}
son^{2} hi^{3} tsa^{3}hen^{2} ñéih^{3} hi^{3} tsa^{3}quián^{3} hi^{3} nio^{2} ñéih^{3}
quioh^{21}, hniáuh^{32} la^{3}juɨ^{32} cuon^{3} bíh^{1} tsú^{2};

16 hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} cuá^{1}hún^{1} ñí^{1}náɨ^{2} né^{3}, tiá^{2}
hniáuh^{32} yáh^{3} tsánh^{32} tsú^{2} hi^{3} tsa^{3}quián^{3} ha^{1}.

17 ¡Jlánh^{1} juo^{23} tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2} ná^{1}quian^{2} jon^{2} jmáɨ^{1}
jáun^{2}, jɨ^{3} tsá^{2} ná^{1}jan^{2} dáɨn^{2} tiúh^{23} nɨ́^{2} siáh^{3}!

18 Mɨ́¹ náh² ñí¹con² Dió³² hi³ ha³ lɨ́² cuɨ́¹ chau²¹
jmáɨ¹ jáun² cáun² jmɨ́¹ ñí¹cuóu³;
19 quí¹ jmáɨ¹ jáun² lɨ³ zia³² cáun² uu³mí²tsɨ³²
huáh² tsɨ́³ cu³tí¹³, cáun² hi³ hí¹ cónh³ tiá² má²lɨ³² la³
cun³ jmɨ́¹ ca³jmú³ Dió³² hngá¹máh³ lá², hi³ sa³jun³
lɨ³ zia³² bíh¹ siáh³ tɨ³ chí¹cáɨn² jáun².
20 Sá¹jmɨ́¹ hi³ Dió³² Juo¹³ dí² tiá² hná³² jmáɨ¹
jáun² dúh¹, jáun² ca³la³ jɨ́n³² bíh¹ tsáu² jmɨ́¹ hiá¹
jmɨ́¹ tsán¹³; tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ hnio³ tsú² tsá² joh¹,
tsá² má²ca³quianh³ tsú² hí³ hnga², hi³ jáun² bíh¹
má²ca³hná³ Dió³² jmáɨ¹ jáun².
21 ”Né³² né³, nɨ́¹juáh³ má¹jáun² má²zian² tsá²
juáh³ ñí¹con² hnoh²: “¡Sá¹nɨ́² jɨe³, ñí¹ lá² má²cuá³
Tsá² lɨ́n³ Cristo!”, ho³: “¡Sá¹nɨ́² jɨe³, ñí¹ zio¹
má²cuá³!”, ha³ lɨ́² lɨ́¹ táunh³ náh² ta²¹.
22 Quí¹ juóun³² bíh¹ tsáu² ja³táunh¹ hi³ ja³ma³cau²,
hi³ juáh³ hi³ lɨ́n³ Cristo, jɨ³ tsá² juáh³ siáh³
hi³ ná¹lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³²; hi³ jmu³ siáh³ li²¹ jɨ³
hua³jueh³², hi³ ma³can² tsáu², hi³ hí¹ la³ tɨ³ tsá²
má²ca³quianh³ hnga² yáh³ Dió³² ma³can² tsú² siáh³
nɨ́¹juáh³ hi³ lɨ́¹³.
23 Tɨ³la³ cuɨ́¹ tiáunh¹ hnoh² hua³jan²¹ lɨ́n²¹; quí¹
la³jɨ́³² bíh¹ má²lɨ́²juo³ jná¹³ hnoh² ta³ tin².

Jmáɨ¹ hi³ jáunh³ Jon² tsá²mɨ³cuóun²
(Mateo 24:29-35,42,44; Lucas 21:25-36)

24 ”Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹ca³nga² uu³mí²tsɨ³² huáh² tsɨ́³ nɨ́²
né³, má¹jáun² má²nieh¹³ hiú², hi³ zɨ́h² siáh³ tiú²uú²
joh¹ cué³²,

25 jɨ³ hi³ ziu³ súh³² siáh³ chí¹jmaɨ²¹ haɨ²¹ chi³cuú², hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ pí³ hi³ jniá³ chi³cuú² yáh³ ru³ juá³ siáh³.
26 Má¹jáun² máh³ jɨ́en³² tsú² Jon² tsá²mɨ³cuóun² hi³ cuá¹jáunh²³ juɨ³² ja¹ jnie² quionh³ pí³ hi³ cáu² hi³ jueh³² lɨ́n³² quioh²¹, hi³ lin¹ hi³ quien² tsú².
27 Má¹jáun² zen³ tsú² tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ chan³ cu³lɨ²¹ tsá² má²ná¹quiánh¹ hí³ joh¹, tsá² zian² tá¹ quiún³ cuoh¹ mɨ³cuú², la³ tɨ³ hué³² ñí¹ má²uóunh³, ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹táuh³ cuoh¹ mɨ³cuú².
28 ”Cuɨ́¹ ngɨ¹³ náh² jáɨ¹³ hi³ jmu¹ jná¹³ lá² cun³quionh³ hmá² sí² co²: Jɨ́eh³² hnoh² nɨ́¹juáh³ má²tá¹jmu¹³ hmá², hi³ má²ná¹hion² siáh³ mu²¹ zɨ́h³, jáun² má²ná¹ñíh¹ hnoh² hi³ má²má²janh² bíh¹ jmɨ́¹ ñí²hiú².
29 Ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ siáh³, nɨ́¹juáh³ má²jɨ́eh³² hnoh² hi³ má²lɨ́²³ la³jɨ́³² hi³ má²lɨ́²juánh³² jná¹³ nɨ́², jáun² má²ñíh¹ náh² hi³ ho³hñú¹³ bíh¹ má²zenh² jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun².
30 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ la³jɨ́³² hi³ nɨ́² lɨ́¹³, ñeh² bíh¹ hi³ hiá¹ tsán¹³ tsá² zian² jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá².
31 Chau²¹ jmáɨ¹ tsa³hín³ bíh¹ la³jɨ́³² hi³ jniá³ chi³cuú² la³ má²quionh³ hngá¹máh³ lá², tɨ³la³ jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³ má¹ná¹, tiá² tón³² jmáɨ¹ tsa³hín³ yáh³.
32 ”Tɨ³la³ hi³ ca³tɨ²¹ hín² jmáɨ¹, ho³ hín² la³nió¹ lɨ́¹³ la³ jáun² né³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ñi³², quí¹ hí¹juáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² tionh² hñu³mɨ³cuú² yáh³ tiá² ñi³², hi³ sa³jun³ hnga² yáh³ Jon² Dió³² ñi³² siáh³; jɨ́³²la³ hnga² bíh¹ Dió³² Jméi²

tsú² ñi³².
33 ”Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tianh³ náh² ná¹ñí¹ hi³
ná¹ua³hin¹³ náh², [jɨ³ hi³ ná¹lienh¹ náh² siáh³ Dió³²,]
quí¹ tiá² ñíh¹ yáh³ náh² ha³ lɨ́h³ chau²¹ jmáɨ¹ jáun².
34 Quí¹ jmáɨ¹ jáun² lɨ́¹³ la³ lá²: Jan² tsá²ñuh²
cua³han³ hñú¹³, hi³ ngau³ ñí¹ uóunh³; tɨ³la³ ñeh²
bíh¹ hi³ cua³haɨn³² tsú² má¹ná¹, ca³chá³ tsú² hñú¹³
jo³cuo² tsá² quian²¹, hi³ ma³ quin³² ma³ jan³²
ca³cuéh³ dí² ta²¹ hi³ ca³tɨn¹ jmu³, hi³ ca³jmú³ tsú²
siáh³ héih³² ñí¹con² tsá² jmu² hua³hí¹³ ho³hñú¹³ hi³
jmu³ re² ta²¹ quioh²¹.
35 Hi³ jáun² ja³bí¹ hnoh² uá²jaɨ³² tianh³ náh²
ná¹ñí¹, quí¹ tiá² ñíh¹ yáh³ náh² ha³ lɨ́h³ cuánh³² tsá²
hñú¹³, hí¹ cuánh³² cun³ ca³niéɨ², ho³ cuánh³² cun³
chu³nie², ho³ cuánh³² la³ cun³ ca³hó³ cá¹háu² hi³
ñí¹, ho³lá²dá² tɨ³ nɨ́¹ má¹já²jnia² uá¹;
36 su³uú² jáunh²³ tsú² cu³diá²jan² ta³ ná¹cuóun¹
náh².
37 La³ cun³ hi³ juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh² juo³
jná¹³ siáh³ la³jɨ́n³² tsáu²: ¡Tianh³ náh² ná¹ñí¹ náh²!

14

Má²ren²¹ tsú² jáɨ¹³ hi³ zanh³ Jesús
(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Tun³ jmáɨ¹ bíh¹ jéɨ³²í¹ jmɨ́¹ hniáuh²¹ hi³
tɨ²¹ *Jmɨ́¹hɨ́en¹, jmáɨ¹ hi³ cúh² tsá² *judíos *hí³
cuú²miih²¹, la³ cun³ hí¹miih²¹ tiá² tie³ jan² yáh³. Hi³
jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹
nɨ́² siáh³ ca³hnauh² tsɨ́³ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ zanh³ dí²
Jesús ta³máɨh³, hi³ jáun² jngɨh³ dí².
2 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ná¹juáh²³ dí²:

—Ha^{3} tiá^{2} zanh^{13} yáh^{3} dí^{2} tsú^{2} tá^{1}la^{3} jmáɨ^{1} má^{1}ná^{1}, quí^{1} hu^{3}sa^{3} nɨ́^{2} lɨ́^{1} ca^{3}taunh^{3} tsáu^{2} tiá^{3} siaun^{32}.

Jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} sé^{23} no^{1} má^{2}ró^{32} chí^{1} Jesús (Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

3 Jmɨ́^{1}jáun^{2} jmɨ́^{1} cuá^{1}tón^{21} Jesús já^{1} juú^{2} Betania, hñú^{13} Sí^{1}mu^{21} tsá^{2} jmɨ́^{1} téh^{23} tsú^{2} hí^{3} “tsá^{2} lɨ́n^{3} *mɨ^{3}ho^{21} péin^{3}”. Tá^{1}la^{3} jmɨ́^{1} cuá^{1}tón^{21} jáun^{2} Jesús ñí^{1} mesa né^{3}, cuan^{3} jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hi^{3} quian^{32} cáun^{2} tse^{3} míh^{1} hi^{3} lɨ́^{3} cún^{1} tiáu^{2} alabastro hi^{3} jmɨ́^{1} canh^{2}, hi^{3} ha^{21} no^{1} má^{2}ró^{32} chu^{21} lɨ́n^{21}, jmaɨh^{21} hngó^{32} quioh^{21} cáun^{2} há^{2} má^{2}ró^{32} jmáɨ^{2} nardo, cáun^{2} hi^{3} hmuh^{21} lɨ́n^{21}. Jáun^{2} ca^{3}jó^{3} tsú^{2} mɨ^{3}láɨ^{1} tse^{3} pih^{21} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}sé^{3} dí^{2} no^{1} má^{2}ró^{32} jáun^{2} chí^{1} Jesús.

4 Ma^{3} jan^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} tionh^{1} ñí^{1} jáun^{2} ca^{3}míh^{3} tsɨ́^{3}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}juónh^{3} la^{3} lá^{2} ja^{1} hmóu^{32}:

—¿He^{3} láɨh^{32} sa^{3} lɨ́^{1} quí^{2} lɨ́^{1} hin^{23} tsú^{2} no^{1} má^{2}ró^{32} nɨ́^{2} quioh^{21}?

5 No^{1} má^{2}ró^{32} nɨ́^{2} jmɨ́^{1} lɨ́^{13} tsa^{3}hnáɨ^{1} lɨ́^{3} cun^{3} hnɨ^{32} nio^{2} hña^{3}láu^{3} héih^{32} quɨe^{3} *cú^{1}tiáu^{2}, jáun^{2} quɨe^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} lɨ́^{13} cuéh^{32} tsú^{2} tsá^{2} tia^{3}mii^{2}.

Jáun^{2} ca^{3}ziu^{3} ca^{3}hɨen^{3} tsú^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3}.

6 Tɨ^{3}la^{3} Jesús ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Ha^{3} lɨ́^{2} lɨ́^{1} jmú^{2} náh^{2} liúnh^{1} ñí^{1}con^{2} tsú^{2}; ¿he^{3} láɨh^{32} ma^{3}tsan^{13} hnoh^{2} tsɨ́^{3} tsú^{2}? Quí^{1} cáun^{2} hi^{3} chu^{21} bíh^{1} la^{32} má^{2}lɨ́^{2}jmú^{3} tsú^{2} ñí^{1}con^{2} jná^{13}.

7 Quí^{1} la^{3}jɨ́^{32} jmáɨ^{1} bíh^{1} zian^{2} tsá^{2} tia^{3}mii^{2} ja^{1} quián^{13} hnoh^{2}, hi^{3} jáun^{2} lɨ́^{13} bíh^{1} jmúh^{13} náh^{2} hi^{3}

chú^{32} ñí^{1}con^{2} tsú^{2} lɨ^{3}ua^{3} cáun^{2} jmáɨ^{1} hi^{3} hnáuh^{2} náh^{2}
jmúh^{13}; tɨ^{3}la^{3} jná^{13} né^{3}, jun^{3}juáh^{13} jmáɨ^{1} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32}
yáh^{3} cuon^{1} jná^{13} ja^{1} quián^{13} hnoh^{2}.
8 Tsá^{2}mɨ^{3} nɨ́^{2} má^{2}lɨ́^{2}jmú^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} lɨ́^{13} lɨ^{3} jmu^{3}
ñí^{1}con^{2} jná^{13}; quí^{1} má^{2}lɨ́^{2}sé^{32} tsú^{2} jná^{13} no^{1} má^{2}ró^{32}
ta^{3} tin^{2} ñeh^{2} bíh^{1} hi^{3} tsa^{3}haun^{3} ná^{1}.
9 Quí^{1} jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13} hnoh^{2}, hi^{3} lɨ^{3}ua^{3} cáun^{2}
ñí^{1} tsa^{3}hléh^{2} tsú^{2} jú^{1} chú^{32} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3},
ja^{3}bí^{1} tsa^{3}chá^{2} tsú^{2} siáh^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}jmú^{3}
tsá^{2}mɨ^{3} lá^{2}, hi^{3} jáun^{2} chau^{13} tsɨ́^{3} tsáu^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsú^{2}.

Judas jɨenh^{23} Jesús
(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

10 Jáun^{2} né^{3}, jmɨ́^{1}jáun^{2} ngau^{3} Judas tsá^{2} ja^{3} hí^{3} tɨ^{3}
juú^{2} Queriot, jan^{2} tsá^{2} quian^{3}tun^{3} joh^{1} Jesús, hi^{3}
ca^{3}ñí^{1}lienh^{13} dí^{2} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} mi^{3}jmú^{3} hi^{3} jmu^{3} dí^{2}
jáɨ^{13} hi^{3} jɨenh^{3} dí^{2} Jesús jo^{3}cuo^{2} tsá^{2} hí^{3}.
11 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ́^{2}niéi^{32} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} jáɨ^{13} jáun^{2} né^{3},
ca^{3}lɨ^{3} hiún^{2} lɨ́n^{32} bíh^{1} tsɨ́^{3}, jáun^{2} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} jáɨ^{13} hi^{3}
cué^{32} quɨe^{3}. Jáun^{2} né^{3}, Judas ca^{3}hnauh^{2} tsɨ́^{3} ha^{3} lánh^{3}
rón^{32} lɨ́^{13} jɨenh^{3} dí^{2} Jesús.

Jesús jmu^{2} má^{32} hi^{3} lɨ́^{3} nóh^{32} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} jún^{3}
(Mateo 26:17-29; Lucas 22:7-23; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-26)

12 Jmɨ́^{1} cá^{1}chó^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} cua^{3}hlau^{3} Jmɨ́^{1}hɨ́en^{1},
jmáɨ^{1} hi^{3} cúh^{2} tsá^{2} judíos hí^{3} cuú^{2}miih^{21}, la^{3} cun^{3}
hí^{1}miih^{21} tiá^{2} tie^{3} jan^{2}, jmáɨ^{1} hi^{3} jngɨh^{2} tsú^{2} jáun^{2}
*já^{1}ziáh^{2} míh^{1} ñí^{1}con^{2} Dió^{32} ca^{3}tɨ^{21} Jmɨ́^{1}hɨ́en^{1}, jáun^{2}
tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} Jesús ca^{3}ngáɨ^{3}, hi^{3} ca^{3}juáh^{3}
la^{3} lá^{2}:

—¿Ha^{3} jinh^{1} hnáuh^{2} hnú^{2} hi^{3} tsá^{1}jmú^{13} jnoh^{1} hua^{3}jan^{21} má^{32} quioh^{21} Jmɨ́^{1}hɨ́en^{1} lá^{2} hi^{3} cúh^{13} hnú^{2}?

13 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}zen^{3} dí^{2} gon^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2}, hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Cuá^{2}táunh^{1} náh^{2} já^{1} juú^{2}, hi^{3} jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2} jenh^{13} náh^{2} jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2} quiaun^{2} tse^{3} ha^{21} jmáɨ^{2}. Cuá^{2}táunh^{1} náh^{2} cu^{3}chin^{1} cu^{3}hna^{21} tsú^{2},

14 jáun^{2} hñú^{3} ñí^{1} hen^{13} tsá^{2} hí^{3}, cuá^{2}zéih^{3} náh^{2} tsá^{2} hñú^{13} la^{3} lá^{2}: “Tɨ^{32} Juo^{13} jnoh^{1} ñí^{1}juah^{21}: ¿Ha^{3} jinh^{1} lɨ́^{3} ñéih^{3} ñí^{1} cueh^{32} tsú^{2} tsáu^{2} quion^{21} jná^{13}, ñí^{1} lɨ́^{13} cuh^{21} jná^{13} má^{32} quioh^{21} Jmɨ́^{1}hɨ́en^{1} lá^{2} quiúnh^{1} jná^{13} tsá^{2} haɨn^{21} tɨ^{3} con^{2} ná^{1}?”

15 Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} tsa^{3}jau^{2} hnoh^{2} cáun^{2} ñéih^{3} jueh^{32} ñí^{1} tun^{3} tsɨn^{1}, ñí^{1} má^{2}lɨ́^{3} re^{2}; ñí^{1} jáun^{2} bíh^{1} cuá^{1}jmuh^{3} hnoh^{2} hua^{3}jan^{21} má^{32} quiú^{13} dí^{2}.

16 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, ja^{3}taunh^{21} bíh^{1} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}cha^{3}táunh^{1} tsú^{2} já^{1} juú^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}lɨ^{3}tí^{3} bíh^{1} la^{3} cun^{3} rón^{32} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}juáh^{3} jáun^{2} Jesús; hi^{3} jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} hua^{3}jan^{21} má^{32} quioh^{21} Jmɨ́^{1}hɨ́en^{1}.

17 Jmɨ́^{1} má^{2}ca^{3}zɨ^{32} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}chó^{32} Jesús ñí^{1} jáun^{2}, la^{3} má^{2}quionh^{3} tsú^{2} tsá^{2} quian^{3}tun^{3} joh^{1}.

18 Tá^{1}la^{3} má^{2}tionh^{2} tsú^{2} jáun^{2} ñí^{1} mesa hi^{3} má^{2}ná^{1}cúh^{2} tsú^{2} má^{32}, jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} Jesús la^{3} lá^{2}:

—Jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13} hnoh^{2}, hi^{3} zian^{2} jan^{2} tsá^{2} ná^{1}cúh^{23} dí^{2} lá^{2} quiúnh^{1} né^{3}bí^{1} jɨenh^{3} jná^{13}.

19 Jmɨ́^{1}jáun^{2} jlánh^{1} hlaɨh^{3} ca^{3}niau^{21} tsɨ́^{3} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} ma^{3} quin^{32} ma^{3} jan^{32} tsú^{2} ca^{3}ngáɨh^{3} Jesús, hi^{3} juáh^{3}:

—¿Hí[1] jná[13] juáh[13]?

20 Jáun[2] Jesús né[3] ca[3]juáh[3]:

—Jan[2] hnoh[2] tsá[2] quian[3]tun[3], tsá[2] cuh[32] jná[13] cáun[2] uon[2] quiúnh[1] bíh[1] jmu[3] la[3] jáun[2].

21 Quí[1] jná[13] Jon[2] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] cuá[1]tsau[32] bíh[1] hná[1] he[2] juɨ[32] hi[3] ca[3]tɨn[1], la[3] cun[3] hi[3] rá[1]juáh[3] ñí[1] Sí[2] quioh[21] Dió[32]; tɨ[3]la[3] ¡juo[23] bíh[1] tsá[2]ñuh[2] tsá[2] jɨenh[3] jná[13]! Tɨ[3] jlánh[1] bíh[1] jmɨ́[1] re[2] quioh[21] tsá[2] hí[3] sá[1]jmɨ́[1] hi[3] cu[3]tsa[32] tiá[2] ca[3]lɨ[3]zian[2] bíh[1] tsú[2] cú[2]jueh[32] dúh[1].

22 Tá[1]la[3] ná[1]cúh[2] tsú[2] jáun[2] né[3], Jesús ca[3]can[3] hí[3] cuú[2]miih[21], hi[3] jáun[2] ca[3]cuéh[3] tiá[1]hmah[1] Dió[32], jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] né[3] ca[3]ca[3] dí[2], hi[3] jáun[2] ca[3]tsóh[3] tsú[2] ñí[1]con[2] tsá[2] hí[3], hi[3] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—Quɨéɨh[3] náh[2], quí[1] hi[3] lá[2] bíh[1] ngú[3] quion[21] jná[13].

23 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] ca[3]can[3] tsú[2] siáh[3] cáun[2] copa, hi[3] jáun[2] ca[3]cuéh[3] tiá[1]hmah[1] Dió[32]; jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] né[3], ca[3]nga[3] dí[2] siáh[3] ñí[1] tionh[1] tsá[2] hí[3], hi[3] jáun[2] ca[3]la[3] jɨ́n[32] bíh[1] tsú[2] ca[3]hɨnh[3] hi[3] jmɨ́[1] ha[21] jáun[2] copa.

24 Jáun[2] ca[3]záɨh[3] dí[2] tsá[2] hí[3] la[3] lá[2]:

—Hi[3] nɨ́[2] bíh[1] jmɨ́[2]hán[1] jná[13] hi[3] táɨn[32] cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]tɨn[1] juóun[32] tsáu[2]; la[3] jáun[2] bíh[1] lɨ[3] lin[1] hi[3] má[2]quien[2] cáun[2] nió[32] hmaɨ[21].

25 Jú[1] tson[2] juanh[32] jná[13] ñí[1]con[2] hnoh[2], hi[3] tiú[2]uú[2] aɨh[21] yáh[3] jná[13] mu[2] ráu[3] mɨ[3] uóun[2]jɨeh[13] lá[2], ca[3]la[3] tɨ[3] nɨ́[1] má[1]cá[2]chó[32] jmáɨ[1] hi[3] aɨh[21] jná[13] mu[2] ráu[3] lin[13] cu[3]lɨ[21] quiúnh[1] hnoh[2] máh[3], jmáɨ[1] hi[3] má[2]cuá[1]ho[2] jná[13] jáɨ[13] cun[3]quionh[3] héih[32] quioh[21] Ñuh[32].

Jesús juáh³ hi³ nó³² Sí¹mu²¹ Pé¹ tɨ³ có³²
(Mateo 26:30-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

26 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³hɨ́e³ tsú² cáun² sun¹
quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ja³taunh²¹ tɨ³
máh³ Olivos.
27 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:
—La³jɨ́n³² bíh¹ hnoh² tianh¹³ tɨ³ có³² ca³tɨn¹ jná¹³
já¹niéi² lá²; quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³:
“Jngɨh²¹ jná¹³ Tsá² jmu² hua³hí¹³ *já¹ziáh², hi³ jáun²
já¹ziáh² hí³ né³ lɨ́¹ tiú¹ lɨ́¹ hán¹ bíh¹ lɨ́¹³”.
28 Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹ca³jenh¹³ jná¹³ jáun² má¹ná¹, ñih²¹
jná¹³ chí¹ján³ la³ cun³ bíh¹ hnoh² tɨ³ hué¹³ Galilea.
29 Hi³ jáun² Pé¹ né³, ca³juáh³ la³ lá²:
—Uá¹jinh¹ la³jɨ́n³² tsá² ñí¹ hná¹ lá² ca³ta³tonh¹ tɨ³
có³² ñí¹con² hnú², tɨ³la³ jná¹³ má¹ná¹, ¡cun³ tiá² jáun²
yáh³!
30 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³záɨh³ Pé¹ la³ lá²:
—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnú², hi³ já¹niéi² lá² bíh¹
cánh³², ñeh² bíh¹ hi³ hau³ tenh³ jéin³² cá¹háu²
juáh¹³ hnú² hnaɨh³² jéin³² hi³ tiá² cuóu³² nú² jná¹³.
31 Tɨ³la³ hí³ né³, ca³jmú³ pin³ jë¹ hi³ ca³juáh³:
—Uá¹jinh¹ ca³la³ tɨ³ jmɨ́²chí³ quion²¹ yáh³ jná¹³
ca³cáɨn³, hi³ jún³ jná¹³ cu³lɨ²¹ quiúnh¹ hnú², cun³
tiá² zeih²¹ bíh¹ jná¹³ hnú² tɨ³ có³².
Hi³ jáun² la³jɨ́n³² bíh¹ tsá² ñí¹ hná¹ hí³ ca³juáh³
cá²ren².

Jesús liéinh³² Jméi² ñí¹ lɨ́³ ja¹ hmá² hi³ jná¹ quioh²¹
tsáu² ñí¹ téh²³ tsú² Getsemaní
(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46; Juan 18:1; Hebreos 5:7-8)

32 Jmɨ́¹jáun² ca³cha³táunh¹ tsú² cáun² ñí¹ téh²³ tsú² Getsemaní, jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²:

—Tianh³ hnoh² ñí¹ lá² tá¹la³ ñí¹lienh¹ jná¹³ Dió³².

33 Jáun² jɨ́³²la³ gáun³ tsáu² bíh¹ ca³jan³ tsú²: Pé¹, Jacobo jɨ³ Juan² nɨ́² siáh³; jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³liau³ hi³ ca³ta³no¹ hlaɨh³ lɨ́n²¹ tsɨ́³ tsú², jɨ³ hi³ ca³la³ hi³ ca³hu³ ca³jngɨh³ lɨ́n³² tsɨ́³ tsú².

34 Jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² gáun³ hí³ la³ lá²:

—Jlánh¹ ñí¹jún³ jná¹³ lɨ́²³ cun³ñí¹ hi³ ja³²lɨ³ hlaɨh³ nio² tsɨn³². Tɨ³la³ hnoh² tianh³ náh² ná¹ñí¹ ñí¹ lá².

35 Jáun² né³ Jesús ngau³ ca³lá² tɨ³ chí¹ján³, jáun² ca³jmú³ cuá¹jñi²³ hi³ ca³hiéih³ ñí¹ la³ tɨ³ hué³² hi³ ca³mɨ́³ dí² ñí¹con² Dió³² nɨ́¹juáh³ hi³ lɨ́¹³ hi³ tiá² há¹ tiá² ngá¹³ dí² la³ cun³ hi³ né³bí¹ lɨ́¹³ jáun².

36 —Hnú² Tia²¹ —ca³zaɨh³ dí² Jméi²—, tiá² hi³ zia³² yáh³ hi³ juóuh³² ñí¹con² hnú², liau¹ tiá³ jná¹³ ca³tɨ²¹ jmáɨ² tsɨ́h³² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ aɨh²¹; tɨ³la³ ha³ lɨ́² cuɨ́¹ lɨ́¹³ la³ cun³ hi³ hnó³² jná¹³ má¹ná¹, cuɨ́¹ lɨ́¹³ bíh¹ la³ cun³ hi³ hnáuh² hnú².

37 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngah³ dí² tɨ³ ñí¹ tionh¹ jáun² tsá² gáun³ hí³, jáun² sa³ ná¹cuóun¹ bíh¹ tsá² hí³ jmɨ́¹ cá¹chánh²¹ dí²; jáun² ca³záɨh³ dí² Pé¹:

—Sí¹mu²¹, ¿hí¹ rá²cuóun¹ uá¹ nú²? ¿Hí¹ hí¹juáh³ cu³tiá³ uá¹ tiá² ca³tion¹³ hnú² hi³ ñíh¹³ ñi³ñí¹?

38 Tianh³ náh² ná¹ñí¹ hi³ lienh¹ náh² siáh³ Dió³², hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ tánh³² náh² tso³. Quí¹ hua³jan²¹ lɨ́n²¹ bíh¹ hún¹ jmɨ́²chí³ quián¹³ náh², tɨ³la³ ngú³ quián¹³ bí¹ náh² jlánh¹ tiá² pin³.

39 Jmɨ́¹jáun² ngau³ tsú² siáh³ hi³ ca³ñí¹lienh¹³
Dió³² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³ tsú² jáun² jmɨ́¹tin².
40 Jáun² cuanh³ tsú² siáh³, sa³ siáh³ bíh¹ siáh³
má²ná¹cuóun¹ tsá² hí³ jmɨ́¹ cuanh²¹ dí², quí¹
cun³ñí¹ hi³hliá² jlánh¹ má²tioh³ ziú³ ñí¹ tsú². Jáun²
tiá² ñi³² he³ nga³ bíh¹ tsú² lɨ³.
41 Jáun² ngau³ tsú² siáh³ ñí¹ má²tɨ³² hnaɨh³² jéin³²;
jmɨ́¹ cuanh²¹ tsú² jáun² né³ ca³juáh³:
—¿Hí¹ la³ má²tionh² jáun² uá¹ hnoh² tie³ hi³
ná¹cuóun¹ náh²? Má²tioh²¹ bíh¹ cu³ nɨ́², má²cá²chó³²
bíh¹ jmáɨ¹ hi³ jɨenh³ tsú² Jon² tsá²mɨ³cuóun² jo³cuo²
tsá² ná¹ren² tso³.
42 Nú¹ tianh³ náh², ma³tsáu¹³; quí¹ nɨ́² bíh¹
má²cuá¹ja³² tsá² jɨenh³ jná¹³.

Má²jan² tsú² Jesús hi³ tson³
(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:2-11)

43 Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Jesús cuan³ Ju-
das, jan² tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá² quian³tun³ joh¹ tsú², hi³
má²hí¹quionh³ juóun³² lɨ́n³² tsá² ná¹quian³² mí¹táɨ³
hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ jɨ³ tsá² ná¹quian³² hmá² nɨ́²
siáh³. Tsá² hí³ dá² hí¹já²táunh¹ hi³ zéi¹ tsá² ná¹lɨ́n³
mi³jmú³ jɨ³ tɨ³² liei²¹, jɨ³ hi³ ca³tɨn¹ tsá²daun³² tsá²
ná¹ñí¹ juú² nɨ́² siáh³.
44 Judas tsá² ca³jɨenh³ hí³ bíh¹ Jesús ca³jmú³ jáɨ¹³
ha³ lánh³ rón³² hɨen³ dí² Jesús, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
“Nɨ́¹juáh³ tsá² ca³hen³ jná¹³ ñí¹, tsá² hí³ bíh¹ jan¹³
náh² hi³ tson³ ca³la³ ja¹ uá¹ dí¹cho¹”.
45 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² né³, ngau³ ñí¹con²
Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²:
—Hia² nú² Tɨ³².

Hi^{3} jáun^{2} ca^{3}hen^{3} dí^{2} ñí^{1} tsú^{2}.

46 La^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}zanh^{3} tsá^{2} cuá^{2}taunh^{21} hí^{3} Jesús, hi^{3} ca^{3}jan^{3} dí^{2} tson^{3}.

47 Tɨ^{3}la^{3} jan^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} zenh^{1} ñí^{1} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}chí^{2} mí^{1}táɨ^{3} hmu^{3} tá^{1} tun^{3} jo^{21} quioh^{21}, hi^{3} ca^{3}jmú^{3} cu^{3} ngá^{13} mí^{1}táɨ^{3} cuá^{1} jan^{2} *tsá^{2} má^{2}dí^{1}hlánh^{1} joh^{1} mí^{2}tsá^{2} hɨ́en^{1}.

48 Jáun^{2} Jesús ca^{3}záɨh^{3} tsá^{2} tionh^{2} hí^{3}:

—¿Hí^{1} má^{2}ñá^{2}taunh^{21} hnoh^{2} hi^{3} ná^{1}quiánh^{1} náh^{2} mí^{1}táɨ^{3} jɨ^{3} hmá^{2} nɨ́^{2} hi^{3} jau^{13} náh^{2} jná^{13} hi^{3} tson^{3}, la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} hi^{3} jná^{13} bíh^{1} jan^{2} tsá^{2} háɨn^{2}?

49 Jmáɨ^{1} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} bíh^{1} jmɨ́^{1} cuon^{1} jná^{13} ja^{1} quián^{13} hnoh^{2}, hi^{3} jmɨ́^{1} ma^{3}ta^{13} jná^{13} hnoh^{2} hñu^{3} cuáh^{32} chín^{1}, tɨ^{3}la^{3} hí^{1} cónh^{3} yáh^{3} tiá^{2} lɨ́^{1} ca^{3}ziaunh^{2} náh^{2} jná^{13} hi^{3} tson^{3} ná^{1}. La^{3} nɨ́^{2} dá^{2} lɨ́^{23} hi^{3} jáun^{2} lɨ^{3}tí^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} rá^{1}juáh^{3} ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21} Dió^{32} bíh^{1}.

50 Jáun^{2} né^{3}, hnga^{2} bíh^{1} Jesús jéɨ^{32}í^{1} ca^{3}ta^{3}zanh^{1}, quí^{1} ca^{3}cuóun^{3} bíh^{1} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2}.

51 Tɨ^{3}la^{3} jan^{2} tsá^{2} tsá^{1}ñú^{1} jmɨ́^{1} hí^{1}tsau^{32} cu^{3}chin^{1} hi^{3} chí^{1}tsaɨnh^{32} cáun^{2} hmɨh^{32} tiáu^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}zaunh^{3} tsáu^{2};

52 tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} hí^{3} né^{3}, cáun^{2} ca^{3}tú^{3} bíh^{1} hmɨh^{32} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}cuóun^{3} láun^{3}.

Jesús má^{2}zenh^{2} ta^{3} ñí^{1} tsá^{2} judíos tsá^{2} ná^{1}ñí^{1}
(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:12-14, 19-24)

53 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}ñí^{1}jan^{2} tsú^{2} Jesús ta^{3} ñí^{1} tsá^{2} cuá^{1}lɨ́n^{3} mí^{2}tsá^{2} hɨ́en^{1}; jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}cuú^{2}

ca^{3}ngɨh^{32} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} mi^{3}jmú^{3}, tsá^{2}daun^{32} tsá^{2} ná^{1}ñí^{1} juú^{2} jɨ^{3} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} tɨ^{32} liei^{21} nɨ́^{2} siáh^{3}.

54 Jáun^{2} Pé^{1} né^{3}, ngau^{3} ca^{3}lá^{2} sáh^{3} chí^{1}cáɨn^{2} ñí^{1} uóunh^{3}, ca^{3}la^{3} ñí^{1} cá^{1}chó^{21} ñí^{1} lɨ́^{3} ñéih^{3} ñí^{1} lɨ́^{1} hó^{21} hñú^{13} mí^{2}tsá^{2} hɨ́en^{1}, jáun^{2} ca^{3}cuá^{3} can^{32} sɨ́^{2} quionh^{3} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} mí^{2}tsáu^{2} hi^{3} cuá^{1}chóh^{23} sɨ́^{2}.

55 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} mi^{3}jmú^{3} jɨ^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} ná^{1}ñí^{1} nɨ́^{2} siáh^{3} ca^{3}hnauh^{2} jáɨ^{13} he^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} ma^{3}tson^{2} dí^{2} tsáu^{13} Jesús, hi^{3} jáun^{2} lɨ́^{13} jngɨh^{3} dí^{2}; tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} ca^{3}choh^{13} yáh^{3} tsú^{2}.

56 Juóun^{32} tsáu^{2} ca^{3}chá^{3} jú^{1} tɨ́^{1}jáɨ^{2} quioh^{21} tsú^{2}, tɨ^{3}la^{3} lɨ́^{1} jmɨ́^{1} ná^{1}quiú^{2} ná^{1}táɨnh^{23} bíh^{1} tsú^{2} jáɨ^{13} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2}.

57 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, ma^{3} jan^{2} tsáu^{2} ca^{3}nu^{3} ca^{3}tiánh^{3} hi^{3} ca^{3}chá^{3} tso^{3} tɨ́^{1}jáɨ^{2}, hi^{3} ca^{3}juáh^{3}:

58 —Jnoh^{1} má^{2}ca^{3}náɨ^{13} hi^{3} juáh^{3} tsá^{2} nɨ́^{2} la^{3} lá^{2}: “Jná^{13} tsunh^{21} hñú^{3} hɨ́en^{1} lá^{2} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} tsáu^{2} cun^{3}quionh^{3} cuá^{2} ta^{3}, hi^{3} jáun^{2} ñí^{1} má^{2}cá^{2}hnɨ́^{2} jmáɨ^{1} bíh^{1} má^{2}dí^{1}láɨ^{1} siáh^{3}, tɨ^{3}la^{3} jun^{3}juáh^{13} uá^{2} lɨ́^{3} cun^{3}quionh^{3} cuá^{2} ta^{3} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} yáh^{3}”.

59 Tɨ^{3}la^{3} sa^{3}jun^{3} la^{3} jáun^{2} yáh^{3} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} cá^{2}hon^{3}.

60 Jáun^{2} né^{3}, tsá^{2} cuá^{1}lɨ́n^{3} mí^{2}tsá^{2} hɨ́en^{1} ca^{3}náu^{2} ja^{1} tsá^{2} ná^{1}ngɨh^{32} hí^{3}, hi^{3} ca^{3}ngáɨ^{3} ñí^{1}con^{2} Jesús:

—¿Hí^{1} hí^{1} cá^{2} jon^{1} uá^{1} tiá^{2} la^{3} ngáɨh^{1} hnú^{2}? ¿He^{3} dá^{2} nɨ^{32} ná^{1}juáh^{23} tsá^{2} nɨ́^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnú^{2}?

61 Tɨ^{3}la^{3} Jesús má^{1}ná^{1}, tie^{3} bíh^{1} ca^{3}náu^{2}, la^{3} má^{2} tiá^{2} nga^{2} jáun^{2} bíh^{1} hí^{1} cáun^{2}. Jáun^{2} tsá^{2} cuá^{1}lɨ́n^{3} mí^{2}tsá^{2} hɨ́en^{1} ca^{3}ngáɨ^{3} siáh^{3} cónh^{3}í^{1} cu^{3} jéin^{32}, hi^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—¿Hí[1] hnú[2] dá[2] Tsá[2] lɨ́n[3] Cristo Jon[2] Dió[32] Tsá[2] hɨ́en[1]?

62 Jáun[2] Jesús ca[3]juáh[3]:

—Ján[3], jná[13] bíh[1] hí[3]. Hi[3] jáun[2] hnoh[2] jɨen[1] náh[2] hí[3] dí[2] Jon[2] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] hi[3] má[2]cuá[1]tón[21] tɨ[3] cuá[2] chu[21] quioh[21] Dió[32] Tsá[2] cú[2] Tsá[2] juenh[2], hi[3] jɨen[1] náh[2] tsú[2] siáh[3] hi[3] má[2]cuá[1]jáunh[23] hñu[3]mɨ[3]cuú[2] juɨ[32] ja[1] jnie[2].

63 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]ca[3] mí[2]tsá[2] hɨ́en[1] ha[1] [hi[3] jmu[2] lin[1] hi[3] tiá[2] tɨ[32] tsɨ́[3] jáɨ[13] jáun[2]], hi[3] juáh[3] la[3] lá[2]:

—¿He[3] láɨh[32] sa[3] ca[3]lɨ[3]í[1] tsá[2] zíh[32] jú[1] tson[2] hno[3] dí[2]?

64 Quí[1] nɨ́[2] bíh[1] má[2]lɨ́[2]niéih[2] hnoh[2] ha[3] lánh[3] rón[32] chú[2] lén[32] tsá[2] nɨ́[2] Dió[32]; jáun[2] né[3], ¿he[3] lánh[3] lɨ́n[23] hnoh[2] ta[3]né[32]?

Jáun[2] la[3]jɨ́n[32] bíh[1] tsá[2] ná[1]ngɨh[32] hí[3] ca[3]juáh[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] tsú[2] jún[3].

65 Hi[3] jáun[2] jmɨ́[1]jáun[2] ma[3] jan[2] tsáu[2] ca[3]ma[3]liáu[32] hi[3] tiú[2] hñéi[32], hi[3] ca[3]jnɨ́[3] dí[2] siáh[3] ñí[1] tsú[2], hi[3] jáun[2] ca[3]quiu[3] ca[3]pan[3] dí[2], hi[3] ca[3]záɨh[3] dí[2] la[3] lá[2]:

—¡Chí[3] jáɨ[13] neh[21] [hin[2] tsánh[2] lɨ́[2]po[3]]!

Hi[3] jáun[2] tsá[2]cuú[2] tsá[2]ta[3] mí[2]tsáu[2] ca[3]jau[3] tsú[2] ca[3]la[3] hi[3] má[2]quiú[2] má[2]po[23].

Pé[1] juáh[3] hi[3] tiá[2] cuóun[32] Jesús
(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-29)

66 Tá[1]la[3] jmɨ́[1] cuá[1]tón[21] jáun[2] Pé[1] tɨ[3] la[3] quián[3] ñéih[3] ñí[1] lɨ́[1] hó[21] jáun[2], jáun[2] ñí[1] jáun[2] ca[3]chó[32] jan[2] tsá[2]mɨ[3] quian[21] mí[2]tsá[2] hɨ́en[1];

67 jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsú² hi³ cuá¹chóh²³ Pé¹ sɨ́², jáun²
ca³jɨen³² dí² chí¹tiá³ ñí¹, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Ja³bí¹ hnú² jmɨ́¹ ngɨ́h¹ quiúnh¹ Jesús hná¹ tsá²
Nazaret ó³².
68 Tɨ³la³ Pé¹ né³, tiá² ca³ton³ yáh³, hi³ ca³juáh³:
—Hí¹juáh³ tiá² cuóun³² yáh³ jná¹³ tsú², hi³ sa³jun³
ngɨ²³ yáh³ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ dí¹juáh²³ hnú² nɨ́².
Jmɨ́¹jáun² cua³han³ tsú² cheih³² tɨ³ juɨ³² ñí¹
taunh³² tsú²; tá¹la³ jáun² né³ ca³hó³ jan² cá¹háu².
69 Jáun² tsá² quian²¹ hí³ ca³jɨ́e³ siáh³ cónh³í¹ cu³
jéin³² hi³ ca³ma³liáu³² hi³ zaɨh³² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³
ñí¹ jáun² la³ lá²:
—Jan² tsá² ja¹ quioh²¹ tsá² ó³² bíh¹ tsá²ñuh² lá².
70 Tɨ³la³ Pé¹ né³, siáh³ bíh¹ siáh³ tiá² ca³ton³.
Má²cu³lé³ míh¹ jáun² siáh³ ca³juáh³ tsá² jmɨ́¹ tionh¹
hí³ ñí¹ jáun² hi³ ca³záɨh³ Pé¹:
—Tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ hnú² bíh¹ jan² tsá² ja¹
quioh²¹ tsá² ó³², quí¹ hnú² bíh¹ jan² tsá² Galilea,
[quí¹ la³jmɨ́¹ hleh³² tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ ñí¹ jáun² bíh¹ hléh¹
hnú².]
71 Tɨ³la³ Pé¹ né³, ca³hɨen³ Dió³² ca³la³ hi³ tanh²
hú¹mu³héih³² hnga², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Hí¹juáh³ tiá² cuóun³² yáh³ jná¹³ tsá²ñuh² tsá²
ná¹hɨen²³ hnoh² nɨ́².
72 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² siáh³ ca³hó³ jan² cá¹tsó³ hi³
má²tɨ³² tenh³ jéin³². Jmɨ́¹jáun² tsau³ tsɨ́³ Pé¹ la³ cun³
hi³ ca³záɨ³ jáun² Jesús jmɨ́¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³
lá²: “Ñeh² bíh¹ hi³ hau³ cá¹háu² tenh³ jéin³², hnú²
juáh¹³ hnaɨh³² jéin³² hi³ tiá² cuóu³² nú² jná¹³”. Hi³

jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³hi³ cúh² tsɨ́³ Pé¹, hi³ ca³hó³.

15

Jesús má²zenh² ta³ ñí¹ Pilato
(Mateo 27:1-2; 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

1 Jmɨ́¹ má²já²jnia² jáun² né³, ca³cuú² ca³ngɨh³² siáh³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² ná¹quien² nɨ́² siáh³, hi³ ca³ma³re² tsú² jáɨ¹³. Jáun² ca³hñéɨ³² dí² Jesús hi³ ca³ñí¹jan² dí² ñí¹con² Pilato.

2 Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ Pilato:

—Hí¹ hnú² uá¹ lɨ́n³ nú² Re²¹ Juo¹³ tsá² *judíos?

Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Ján³, tson² bíh¹ la³ juáh³ hnú² nɨ́².

3 Jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ né³ jlánh¹ ca³qui³ ca³chá³ hliáun³ ñí¹ tso³ quioh²¹ tsú².

4 Jáun² Pilato ca³ngáɨ³ siáh³ hi³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ hí¹ cá² jon¹ uá¹ tiá² hi³ ngáɨh¹ hnú²? Sá¹nɨ́² jɨe³, cónh³ bíh¹ tiá² tí³ tso³ hi³ cha³² tsú² quián¹³ hnú².

5 Tɨ³la³ Jesús cun³ jáun² tiá² hi³ ca³ngáɨ³ hí¹ cáun² bíh¹; hi³ jáun² Pilato lɨ́¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsɨ́³.

Má²ma³ngɨ́³ tsú² Jesús
(Mateo 27:15-31; Lucas 23:13-25; Juan 18:38-19:16)

6 Hi³ jáun² né³, Pilato jmɨ́¹ tan² hi³ lión³² jan² tsá² tson³ tá¹la³ *Jmɨ́¹hɨ́en¹ nɨ́¹juáh³ hin² tsánh² mɨ³² tsáu² hi³ liáun³.

7 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ zian² jan² tsá² jmɨ́¹ cuá¹hún¹
hñu³mí¹ñí², tsá² jmáɨ² Barrabás quionh³ tsá²
siánh³ siáh³, tsá² jmɨ́¹ má²ca³jngɨh³ tsáu² jmáɨ¹ hi³
ca³taunh³ tiá³ siaun³² hi³ ca³jmú³ quien² hmóu³².
8 Jáun² cua³taunh²¹ tsáu² ñí¹con² Pilato hi³ ca³hiu³
ca³mɨ́³ tsú² hi³ jmu³ Pilato la³ cun³ hi³ qui³ tan²
jmu².
9 Hi³ jáun² Pilato ca³ngáɨ³ ñí¹con² tsá² hí³ hi³
ca³juáh³:
—¿Hnáuh¹ hnoh² hi³ lion¹ jná¹³ Re²¹ Juóuh³²
hnoh² tsá² judíos?
10 Quí¹hliá² jmɨ́¹ má²ca³lɨ³tsɨn² bíh¹ Pilato hi³
cun³ñí¹ hi³ uóu³² tsɨ́³ bíh¹ tsá² ná¹lɨ́n³ hí³ mi³jmú³
hi³ jáun² ñí¹con² hí³ dí² cua³jan² tsú² Jesús.
11 Tɨ³la³ tsá² ná¹lɨ́n³ hí³ mi³jmú³ né³, jlánh¹ tiá³
siaun³² ca³jmú³ ñí¹con² tsáu², hi³ jáun² hiu³ mɨ́³²
tsú² hi³ Barrabás bíh¹ tɨ³ re² lión³² dí².
12 Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ siáh³ Pilato:
—¿Hi³ he³ bí¹ hnáuh² náh² jmu¹ jná¹³ ñí¹con² Tsá²
teh³² náh² lá² Re²¹ Juóuh³² hnoh² tsá² judíos?
13 Jáun² né³, tsá² hí³ ca³tɨ³ ca³hóh³² tiá³ hi³
ca³juáh³:
—¡Cuɨ́¹ taun¹ tsá² nɨ́² crei²¹!
14 Jáun² Pilato ca³záɨh³ tsá² hí³:
—Tɨ³la³ ¿he³ dá² hi³ hlaɨh³ má²ca³jmú³ tsú² né³?
Tɨ³la³ tsá² hí³ né³, tɨ³ lɨ³mí¹ ca³tɨ³ ca³hóh³² bíh¹, hi³
ca³juáh³:
—¡Cuɨ́¹ taun¹ tsá² nɨ́² crei²¹!
15 Jmɨ́¹jáun² ca³lión³² Pilato cú²jueh³² Barrabás
hí³, quí¹ hi³ hnió³ dí² hi³ lɨ³ hiún² tsɨ́³ tsá² tionh² hí³.

Jmɨ́[1] má[2]lɨ́[2]jmú[3] dí[2] jáun[2] héih[32] hi[3] quiu[3] pan[3] tsú[2]
Jesús cun[3]quionh[3] cáun[2] hñú[1]jméi[13] hi[3] lɨ́[3] láu[2], jmɨ́[1]
lɨ[21] jáun[2] né[3], ca[3]jɨenh[3] dí[2] hi[3] tsa[3]ton[3] tsú[2] crei[21].

16 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]jan[3] hliáu[3] Jesús tɨ[3] la[3] ñéih[3] ñí[1]
lɨ́[1] hó[21] quioh[21] ñí[1]ta[21], jáun[2] ca[3]cuu[3] ca[3]ngɨh[3] tsú[2]
la[3]jɨ́n[32] hliáu[3] raɨnh[21].

17 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]quinh[3] dí[2] cáun[2] hmɨh[32] zɨ́n[13] la[3]
qui[3] quɨh[32] jan[2] tsá[2] quien[2], hi[3] jáun[2] ca[3]tanh[2]
dí[2] siáh[3] chí[1] tsú[2] cáun[2] chí[2] lɨh[32], la[3]juah[21] dúh[1]
*có[2]ron[1]ná[1] hi[3] quioh[21] jan[2] tsá[2] ho[2] jáɨ[13], tɨ[3]la[3] chí[2]
lɨh[32] jáun[2] dá[2] lɨ́[3] cun[3]quionh[3] cuoh[2] hmá[2] ton[2] bíh[1].

18 Jáun[2] la[3]juɨ[32] ca[3]ma[3]liáu[32] tsú[2] hi[3] tɨ[3] hóh[32] hi[3]
juáh[3]:

—¡Cuɨ́[1] lɨ[3]quien[2] bíh[1] Re[21] Juo[13] tsá[2] judíos!

19 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]ma[3]liáu[32] dí[2] hi[3] ca[3]quiu[3] ca[3]pá[3]
dí[2] chí[1] tsú[2] cun[3]quionh[3] cáun[2] hmá[2]tiéi[13], hi[3] tiú[2]
hñéi[32] dí[2] siáh[3], jɨ[3] hi[3] dí[2]quí[2] dí[2]jñí[32] dí[2] ta[3] ñí[1] tsú[2]
siáh[3] la[3]juah[21] dúh[1] hi[3] má[2]ná[1]má[2]quien[2] dí[2] tsú[2].

20 Jmɨ́[1] má[2]lɨ́[2]cónh[32] dí[2] jáun[2] cú[2]nga[1] né[3], ca[3]chí[2]
dí[2] siáh[3] hmɨh[32] zɨ́n[13] hi[3] jmɨ́[1] má[2]lɨ́[2]quinh[3] dí[2] jáun[2],
hi[3] jáun[2] ca[3]quinh[3] dí[2] siáh[3] ha[1] hi[3] qui[3] jmɨ́[1] quih[32].
Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]jan[3] dí[2] tsú[2] hi[3] tsa[3]ton[3] dí[2] crei[21].

Má[2]ton[3] tsú[2] Jesús crei[21]
(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

21 Hú[1] juɨ[32] jáun[2] né[3] ca[3]jenh[2] tsú[2] jan[2] tsá[2]ñuh[2]
tsá[2] juú[2] Cirene, tsá[2] jmáɨ[2] Sí[1]mu[21], jméi[2] Lí[2]ján[1]
jɨ[3] Rufo, hi[3] jmɨ́[1] má[2]cuá[1]hen[2] já[1] juú[2]; hi[3] jáun[2]
ca[3]di[3]quian[3] dí[2] Sí[1]mu[21] hí[3] jmáɨ[1] hi[3] cán[3] crei[21] hi[3]
jmɨ́[1] quian[32] jáun[2] Jesús.

22 Jáun^{2} ca^{3}jan^{3} tsú^{2} Jesús cáun^{2} tsɨ^{3} máh^{3} míh^{1}
jmáɨ^{2} Gólgota (hi^{3} hnió^{3} juáh^{3} “Máh^{3} Mú^{32} Chí^{1}
Tsáu^{2}”).
23 Ñí^{1} jáun^{2} ca^{3}jenh^{3} dí^{2} tsú^{2} mu^{2} mɨ^{3} uóun^{2}jɨeh^{13}
má^{2}ná^{1}jan^{2} quionh^{3} mɨ́^{3} mirra, tɨ^{3}la^{3} Jesús tiá^{2}
ca^{3}hɨnh^{3} yáh^{3} hi^{3} jáun^{2}.
24 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}ton^{3} dí^{2} crei^{21}; hi^{3} jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2}
né^{3} ca^{3}chí^{2} hliáu^{3} jáɨ^{13} hi^{3} jɨ́e^{3} dí^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} hin^{2} joh^{13}
ha^{1} tsú^{2}.
25 Jmɨ́^{1} ca^{3}ton^{3} tsú^{2} jáun^{2} Jesús crei^{21}, jmɨ́^{1}jáun^{2}
jmɨ́^{1} má^{2}tí^{3} la^{3} nió^{1} ñu^{3} tɨ^{3} hú^{2}niéɨ^{2}.
26 Hi^{3} jáun^{2} ca^{3}tón^{3} tsú^{2} siáh^{3} huéh^{3} ta^{3} chí^{1} Jesús
hi^{3} jmu^{2} lin^{1} hi^{3} he^{3} ca^{3}tɨ^{21} má^{2}ma^{3}ngɨ́^{3} dí^{2} tsú^{2}.
Huéh^{3} jáun^{2} juáh^{3} la^{3} lá^{2}: “Re^{21} Juo^{13} tsá^{2} judíos”.
27 Ja^{3}bí^{1} ca^{3}ton^{3} tsú^{2} siáh^{3} crei^{21} gon^{3} tsá^{2} háɨn^{2}
quionh^{3} Jesús, jan^{2} tɨ^{3} cuá^{2} chu^{21} hi^{3} jan^{2} tɨ^{3} cuá^{2}
cáun^{1} siáh^{3}.
28 [La^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}lɨ^{3}tí^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} rá^{1}juáh^{3}
ñí^{1} Sí^{2} hi^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}: “Ja^{1} tsá^{2} ren^{2} tso^{3} bíh^{1}
ca^{3}ta^{3}dí^{1}hɨn^{13} tsú^{2}”.]
29 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} há^{2} ngaɨ^{32} ñí^{1} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}tu^{3}
ca^{3}hión^{32} Jesús, hi^{3} ca^{3}la^{3} hi^{3} jeih^{32} chí^{1} bíh^{1} tsú^{2}, hi^{3}
juáh^{3} la^{3} lá^{2}:
—¡He^{3} dá^{2} rón^{32} hnú^{2}! Hnú^{2} tsá^{2} jlánh^{1} juánh^{3} hi^{3}
tsunh^{21} nú^{2} hñú^{3} hɨ́en^{1} quiú^{13}, hi^{3} jáun^{2} ñí^{1} cá^{2}hnɨ́^{2}
jmáɨ^{1} jáun^{2} né^{3}, jmóuh^{1} nú^{2} siáh^{3},
30 né^{32} né^{3}, lion^{1} huen^{2} hi^{3} son^{2} ñí^{1} crei^{21} nɨ́^{2}
neh^{21}.
31 Ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} mi^{3}jmú^{3} la^{3}
má^{2}quionh^{3} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} tɨ^{32} liei^{21} ca^{3}cáuh^{32} cú^{2}nga^{1}
quioh^{21} tsú^{2}, hi^{3} juónh^{23} la^{3} lá^{2}:

—Tsá² siánh³ bíh¹ jlánh¹ ca³lión³² tsú², tɨ³la³ hnga² né³, tiá² la³ lɨ́¹³ yáh³ lión³².

32 Nɨ́¹juáh³ hi³ ca³neh²¹ dí² hi³ má²cuá¹son² tsá² nɨ́² ñí¹ crei²¹, má¹jáun² máh³ táunh¹³ dí² ta²¹ hi³ lɨ́n³ tsú² Cristo, Tsá² lɨ́n³ Re²¹ Juo¹³ dí², tsá² *Israel.

Hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ tsá² jmɨ́¹ ná¹tón²¹ hí³ crei²¹ quionh³ yáh³ tsú² ca³quiu³ ca³je³.

Jmɨ́¹ jun¹ Jesús
(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

33 Jmɨ́¹ tɨ́³ chi³hiú² né³, ca³nieh² tá¹ cáun² hué³² jáun², ca³la³ ñí¹ tɨ́³ la³ nio¹ hnɨ³² tɨ³ ca³hláu³.

34 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³hóh³² Jesús tiá³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Eloi, Eloi ¿lama sabactani? (Hi³ hnió³ juáh³ “Dió³² Juóu³² jná¹³, Dió³² Juóu³² jná¹³, ¿he³ láɨh³² huen² jná¹³ má²lɨ́²zeh² hnú²?”).

35 Ma³ jan² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³náɨ³², hi³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Sá¹nɨ́² niéɨ² náh², Líh³ tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² má²ñí¹téh¹³ tsá² nɨ́².

36 Jáun² jan² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ngau³ cú²hé² hi³ ca³ñí¹cuóuh¹³ cáun² chí² náh² hɨnh²³ jmáɨ² mu² má²zéih¹ lɨ́n²¹ quioh²¹ mɨ³ uóun²jɨeh¹³, hi³ jáun² ca³di³chí³ dí² hná¹³ hmá²tiéi¹³, hi³ ca³ñí¹hiéih¹³ dí² ho³ Jesús hi³ hnió³ dí² hɨ́nh³. Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³juáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Nɨ́² tín² cuɨ́¹ lɨ³, cuɨ́¹ neh²¹ nɨ́¹juáh³ já³² Líh³ hi³ ja³siau³.

37 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 ca3hóh32 Jesús tiá3 lɨ́n32, hi3 jáun2
jun3.
38 Hi3 jáun2 hmɨh32 hi3 jmɨ́1 hí1jnáɨ23 ñí1 jlánh1
hɨ́en1 hñu3 cuáh32 chín1 né3, ca3zen3 tɨ3 tun3 zaɨnh21
ca3lɨ3liau3 tɨ3 chi3cuú2 hi3 tsa3 la3 tɨ3 hué32.
39 Jmɨ́1 má2lɨ́2jɨe3 jáun2 hliáu3 tsá2 chín1 tsá2 *ro-
mano jmɨ́1 zenh1 hí3 ta3 ñí1 Jesús [hi3 ha3 lánh3
rón32 má2lɨ́2hóh32 Jesús jɨ3] hi3 ha3 lánh3 rón32
má2jun2 tsú2, jáun2 ca3juáh3 la3 lá2:
—Cu3tí3 bíh1 la3 Jon2 Dió32 bíh1 hla1 nɨ́2.
40 Có32 jáun2 jmɨ́1 tionh1 ma3 jan2 tsá2mɨ3 hi3 jmɨ́1
ná1jɨ́e23 ñí1 uóunh3; ja1 tsá2 hí3 jmɨ́1 zenh1 Má2réɨ3
tsá2 ja3 juú2 Magdalá, Má2réɨ3 mí1ziú13 Jacobo tsá2
cáɨn2 jɨ3 Sé32 nɨ́2 siáh3, jɨ3 mɨ́1 Salomé nɨ́2 siáh3.
41 Tsá2mɨ3 hí3 jmɨ́1 má2ca3ñɨ3táunh1 cu3hna21 Jesús
jmɨ́1 cuá3í1 máh3 tsú2 hué13 Galilea, jɨ3 hi3 jmɨ́1
má2ca3ma3cáu32 siáh3. Ja3bí1 jmɨ́1 tionh1 siáh3
juóun32 lɨ́n32 tsá2mɨ3 ñí1 hná1 jáun2, tsá2 cuá2taunh21
quionh3 Jesús tɨ3 já1 juú2 Jerusalén.

Jmɨ́1 ja1haun3 Jesús
(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

42 Jmɨ́1 má2ja3quián3 tá1tsɨ21 hiú2 né3, hi3
ti3tsóh3dí1 jmáɨ1 jáun2 jmáɨ1 hi3 jmu2 tsú2 hua3jan21,
la3 cun3 jmɨ́1 lɨ́13 juáh13, cua3hlau3 *jmáɨ1 hi3 tionh2
tsú2 tie3 yáh3.
43 Jáun2 jmɨ́1jáun2 cuan3 Sé32 tsá2 zian2 juú2 Ari-
matea, jan2 tsá2 quien2 ja1 quioh21 tsá2 ná1lɨ́n3 ta21
hi3 chín1. Tsá2 hí3 uá2jaɨ32 jmɨ́1 má2jan32 hi3 lɨ3 lin1
hin2 tsánh2 má2ca3hión32 Dió32 hi3 hau3 jáɨ13, jáun2

jlánh^{1} tiá^{3} nio^{2} tsɨ́^{3} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}hi^{3} ñí^{1} jmɨ́^{1} cuá^{3} Pilato hi^{3} ca^{3}ñí^{1}ma^{13} tsú^{2} hla^{1} Jesús.

44 Lɨ́^{1} lɨn^{1} bíh^{1} Pilato jmɨ́^{1} ca^{3}náɨ^{32} hi^{3} la^{3}juɨ^{32} má^{2}jun^{2} Jesús, jáun^{2} ca^{3}teh^{3} dí^{2} jan^{2} hliáu^{3} tsá^{2} chín^{1} hi^{3} ca^{3}ngáɨh^{3} dí^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} tson^{2} bíh^{1} má^{2}lɨ^{32} la^{3} jáun^{2}.

45 Jmɨ́^{1} ca^{3}ma^{3}tson^{2} hliáu^{3} tsá^{2} chín^{1} jáɨ^{13} jáun^{2}, jáun^{2} ca^{3}cué^{3} Pilato jáɨ^{13} ñí^{1}con^{2} Sé^{32} hi^{3} tsa^{3}quión^{32} tsú^{2} hla^{1} Jesús.

46 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}la^{3} Sé^{32} cáun^{2} hmɨh^{32} jmuh^{3} tiáu^{2} hi^{3} lɨ́^{3} quionh^{3} mí^{2}ñi^{32} lino, jáun^{2} ca^{3}sión^{32} dí^{2} hla^{1} hi^{3} ca^{3}tsáɨnh^{32} dí^{2} hmɨh^{32} jáun^{2}. Jáun^{2} ca^{3}ñí^{1}hón^{21} dí^{2} cáun^{2} hñu^{3} tá^{2}hón^{32} hmaɨ^{21} hi^{3} jmɨ́^{1} hó^{21} hláu^{2}, jáun^{2} ca^{3}lɨ́h^{3} tsú^{2} cá^{2} máɨ^{3} quɨ́n^{1} pa^{21} hi^{3} ca^{3}jnáɨ^{3} tsú^{2} ho^{3} tá^{2}hón^{32} jáun^{2}.

47 Jáun^{2} Má^{2}réi^{3} tsá^{2} juú^{2} Magdalá, jɨ^{3} Má^{2}réi^{3} mí^{1}ziú^{13} Sé^{32} nɨ́^{2} siáh^{3} ca^{3}jɨe^{3} ñí^{1} ca^{3}hón^{32} tsú^{2} Jesús.

16

Jmɨ́^{1} ca^{3}jenh^{13} Jesús
(Mateo 28:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Jmɨ́^{1} ca^{3}nga^{2} jáun^{2} *jmáɨ^{1} hi^{3} tionh^{2} tsú^{2} tie^{3}, jáun^{2} Má^{2}réi^{3} tsá^{2} Magdalá hí^{3}, Má^{2}réi^{3} mí^{1}ziú^{13} Jacobo jɨ^{3} mɨ́^{1} Salomé nɨ́^{2} siáh^{3} ca^{3}la^{3} háu^{2} má^{2}ró^{32} hi^{3} jmɨ́^{1} tsa^{3}jñe^{3} dí^{2} Jesús.

2 Jmɨ́^{1} ca^{3}lɨ^{3}liau^{3} jáun^{2} sɨ́^{2}ma^{1}ná^{1} né^{3}, ja^{3}taunh^{21} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} hú^{2}niéi^{2} lɨ́n^{32} ho^{3} tá^{2}hón^{32}, cun^{3} ja^{1} má^{2}ca^{3}hiá^{2} hiú^{2} jmɨ́^{1} ca^{3}cha^{3}táunh^{1} tsú^{2}.

3 Hú^{1} juɨ^{32} jáun^{2} né^{3} jmɨ́^{1} hí^{1}juónh^{23} tsú^{2} hmóu^{32}:

—¿Hin^{2} bí^{1} tsánh^{2} quin^{3} quɨ́n^{1} dí^{1}jnáɨ^{23} jáun^{2} ho^{3} tá^{2}hón^{32}?

4 Tɨ^{3}la^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}jɨ́e^{3} tsú^{2} ho^{3} tá^{2}hón^{32} jáun^{2}, sa^{3} tiú^{2}uú^{2} dí^{1}jnáɨ^{23} yáh^{3} quɨ́n^{1} pa^{21} hi^{3} jmɨ́^{1} dí^{1}jnáɨ^{23} jáun^{2} ho^{3} tá^{2}hón^{32}, quí^{1} tɨ^{3} có^{32} bíh^{1} la^{3} má^{2}lɨ́^{2} lɨ́h^{3} tsáu^{2}.

5 Jáun^{2} ca^{3}taunh^{3} tsú^{2} hñu^{3} tá^{2}hón^{32} jáun^{2}; ñí^{1} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}jɨ́en^{32} tsú^{2} jan^{2} tsá^{2} tsá^{1}ñú^{1} hi^{3} cuá^{1}tón^{21} tɨ^{3} cuá^{2} chu^{21}, hi^{3} cuá^{1}quih^{32} cáun^{2} hmɨh^{32} tiáu^{2} cuó^{2}; jáun^{2} lɨ́^{1} ca^{3}yá^{2}han^{1} bíh^{1} tsú^{2}.

6 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—Ha^{3} lɨ́^{2} juenh^{3} náh^{2}; hnoh^{2} dá^{2} hnah^{23} náh^{2} Jesús Tsá^{2} Nazaret, Tsá^{2} ca^{3}taun^{3} hí^{3} crei^{21}. Tɨ^{3}la^{3} má^{2}ca^{3}jenh^{13} bíh^{1} tsú^{2}; ha^{3} tiú^{2}uú^{2} hin^{2} zian^{2} yáh^{3} ñí^{1} lá^{2}. Sá^{1}nɨ́^{2} dúh^{1} ñá^{2}jɨe^{3} náh^{2} ñí^{1} jmɨ́^{1} ca^{3}quión^{32} tsú^{2} tsú^{2}.

7 Jáun^{2} né^{3}, cuá^{2}tánh^{1} náh^{2} cuá^{2}zéih^{3} náh^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2}, jɨ^{3} Pé^{1} nɨ́^{2} siáh^{3}, hi^{3} cuá^{1}zéih^{3} náh^{2} tsú^{2} la^{3} lá^{2}: “Hí^{3} bíh^{1} tsó^{32} chí^{1}ján^{3} tɨ^{3} Galilea la^{3} cun^{3} bíh^{1} hnoh^{2}, hi^{3} jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2} lɨ́^{13} cuá^{1}jɨen^{1} náh^{2} tsú^{2} la^{3} cun^{3} lɨ́^{3} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} tsú^{2} jáun^{2} jmɨ́^{1}tin^{2}”.

8 Jáun^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} ca^{3}huén^{2} bíh^{1} hñu^{3} tá^{2}hón^{32} jáun^{2} hi^{3} ca^{3}cuóun^{3}, ca^{3}la^{3} má^{2}hí^{1}juán^{23} bíh^{1} tsú^{2} ja^{3}tanh^{21}, ca^{3}la^{3} tiá^{2} ñi^{32} he^{3} jmu^{3}. Hi^{3} jáun^{2} hí^{1} cáun^{2} yáh^{3} tiá^{2} hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} tsú^{2} tsáu^{2}, quí^{1}hliá^{2} juénh^{2}.

Jesús má^{2}jnia^{32} ñí^{1}con^{2} Má^{2}réɨ^{3} tsá^{2} ja^{3} juú^{2} Magdalá
(Juan 20:11-18)

9 [Jmɨ́¹ ca³jenh¹³ jáun² Jesús tɨ³ ca³jniá³² la³ ñí¹
jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³liau³ sɨ́²ma¹ná¹, ca³ma³jnia³² la³ñí¹
ñí¹con² Má²réɨ³ tsá² juú² Magdalá, tsá² má²ca³huen³
tsú² hí³ quiaun³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³.
10 Hi³ jáun² tsá²mɨ³ hí³ ñéɨ¹ hi³ ca³ñí¹zeh¹ tsá² jmɨ́¹
má²ca³ñi³táunh¹ hí³ quionh³ Jesús. Tsá² hí³ né³
jmɨ́¹ ná¹haɨ²¹ hlaɨh³ tsɨ́³ hi³ jmɨ́¹ ná¹ho².
11 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáun² tsá² hí³ hi³ zian² bíh¹
Jesús, hi³ tsá²mɨ³ hí³ né³ hú¹tá¹ má²lɨ́²jɨen³² siáh³, lɨ́¹
tiá² ta²¹ ca³taunh³ bíh¹ tsá² hí³ jáɨ¹³ jáun².

Jesús má²jnia³² ñí¹con² gon³ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con²
(Lucas 24:13-35)

12 Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³, Jesús ca³ma³jnia³²
hi³ jniá³ la³ siáh³ ñí¹con² gon³ tsá² joh¹ ñí¹
hí¹tsá²táunh¹ tsú² cáun² juɨ³² ñí¹ náɨ².
13 Jáun² tsá² hí³ já¹tanh²¹ hi³ ca³ñí¹zeh¹ tsá² ñí¹
hná¹ jáun²; tɨ³la³ sa³jun³ jáɨ¹³ hi³ cha³² tsá² hí³ yáh³
ca³taunh³ tsú² ta²¹.

Ta²¹ hi³ ca³cué³ Jesús ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²
(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Hechos 1:8)

14 Jmɨ́¹ lɨ́¹ cáɨn² jáun² né³, ca³ma³jnia³² siáh³ Jesús
ñí¹con² tá¹ quian³jan² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tá¹la³
jmɨ́¹ ná¹cúh² tsá² hí³ má³²; hi³ jáun² jmɨ́¹jáun²
ca³hlɨ³ ca³liéinh³² dí² tsú² cun³ñí¹ hi³ tiá² cáun²
nio² tsɨ́³ tsú² jɨ³ hi³hliá² jlánh¹ huáh² chí¹ tsú² siáh³,
quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² ta²¹ ca³taunh³ tsú² la³ cun³ hi³
ca³chá³ tsá² ca³jɨ́e³ hí³ hi³ má²ca³jenh¹³ bíh¹ dí².
15 Jáun² ca³záɨh³ dí²:

—Cuá²táunh¹ náh² tá¹ cáun² hngá¹máh³, hi³
cuá¹hléh¹ náh² jú¹ chú³² jáun² ñí¹con² la³jɨ́n³² tsáu².
16 Tsá² chá³² cáun² tsɨ́³, jɨ³ hi³ zón³² jmáɨ², tsá² la³
hí³ bíh¹ lɨ́¹³ liáun³; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² cha³² cáun²
tsɨ́³ né³, tsá² la³ hí³ dá² má²tá¹tsɨn¹ héih³² hlah³
bíh¹.
17 Hi³ li²¹ lá² né³ lɨ³ zia³² ñí¹con² tsá² nio² cáun²
tsɨ́³ bíh¹: Cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³ huen³
tsú² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu², hi³ lɨ́¹³ hléh³²
tsú² siáh³ jú¹jma² siáh³,
18 lɨ́¹³ zanh³ tsú² siáh³ jáh³ hláɨnh¹, hi³ nɨ́¹juáh³
ca³hɨnh³ tsú² siáh³ cáun² hi³ lɨ́³ mɨ́³ hlah³ né³, tiá²
hi³ quiunh²¹ hí¹ cáun² yáh³ tsú²; ja³bí¹ la³ jáun²
ra³tsɨ³² tsú² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² tsáun¹, hi³ jáun²
tsá² hí³ né³ lan¹³ bíh¹.

Jesús tsánh³² hñu³mɨ³cuú²
(Lucas 24:50-53; Hechos 1:9-11)

19 Jmɨ́¹ má²lɨ́²liéinh³² jáun² Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí²
tsá² hí³ né³, ca³zanh³² tɨ³ hñu³mɨ³cuú², hi³ jáun²
ca³ta³cua¹³ tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³².
20 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³, ca³huén² bíh¹ hi³
ca³ñí¹hléh² jú¹ chú³² ca³la³ tán¹. Jáun² hnga² Tɨ³²
Juo¹³ dí² ca³ma³hau³ hi³ ca³jmú³ lin¹ hi³ tson² jú¹
chú³² hi³ hleh³² tsá² hí³ cun³quionh³ li²¹ hi³ lɨ́³ jáun²
hua³jueh³². Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.]

Jú[1] chú[32] quioh[21] Jesús tsá[2] lɨn[3] Cristo
New Testament in Chinantec, Sochiapam (MX:cso:Chinantec, Sochiapam)

copyright © 1986 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Sochiapam

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Sochiapan [cso], Mexico

Copyright Information

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Sochiapam

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 29 Jan 2022
6f949189-17f1-57a8-bc53-e209204aa59c